

**PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH KAZENSKEGA ZAKONIKA
(EVA: 2019-2030-0015)**

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Kazenskega zakonika (v nadaljevanju KZ-1E)¹ iz leta 2017, so bile v Kazenski zakonik (v nadaljevanju KZ-1)² prenesene oziroma upoštevane določbe naslednjega protokola Sveta Evrope in dokumentov pravnega reda Evropske unije:

- Dodatni protokol h Konvenciji Sveta Evrope o preprečevanju terorizma³,
- Direktiva 2017/541 Evropskega parlamenta in Sveta o boju proti terorizmu in o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2002/475/PNZ o boju proti terorizmu⁴,
- Direktiva 2014/62/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. 5. 2014 o kazenskopravni zaščiti evra in drugih valut pred ponarejanjem ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2000/383/PNZ⁵,
- Direktiva Sveta 2002/90/ES z dne 28. 11. 2001 o opredelitvi pomoči pri nedovoljenem vstopu, tranzitu in prebivanju⁶.

Od uveljavitve KZ-1E je Republika Slovenija, kot bo razvidno iz nadaljevanja, podpisala nekatere konvencije Sveta Evrope, v zvezi s katerimi so potrebne tudi spremembe in dopolnitve materialne kazenske zakonodaje, prav tako so bile sprejete nove Direktive Evropske unije, v zvezi z nekaterimi pa je Evropska komisija pri pregledu implementacije ugotovila manjše pomanjkljivosti prenosa.

Glede na navedeno je pripravljen Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Kazenskega zakonika (v nadaljevanju Predlog zakona), ki poleg (celotne ali dopolnilne) implementacije konvencij in direktiv vsebuje tudi nekatere spremembe in dopolnitve, ki izhajajo iz izkušenj iz prakse.

1. 1. Direktiva 2014/57/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. 4. 2014 o kazenskih sankcijah za zlorabo trga (v nadaljevanju Direktiva 2014/57/EU)⁷:

Direktiva 2014/57/EU izhaja iz spoznanja, da so za zaščito celovitosti finančnih trgov in zaupanje javnosti v vrednostne papirje poleg upravnih ukrepov in upravnih kazni potrebni tudi enotni, trdni in odvrtačilni sistemi kaznivih dejanj in sankcij za vse oblike finančnega kriminala.

Upravne ukrepe in sankcije na nivoju Evropske unije določa Direktiva 2003/6/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2003 o trgovanju z notranjimi informacijami in tržni manipulaciji (zloraba trga)⁸, s katero je bil dopolnjen in posodobljen pravni okvir Evropske unije za zaščito celovitosti trga. Evropska komisija je v zvezi z navedeno direktivo ugotavljala, da so sistemi upravnega ukrepanja in kaznovanja v državah članicah preveč različni, ter da pooblastila pristojnih organov ne zadoščajo za ustrezen odziv na (vsaj hude) zlorabe finančnih trgov. Prav tako je bilo ugotovljeno, da države članice niso predvidele ustreznih kazenskih sankcij za hude zlorabe trga, da pravzaprav sploh ni soglasja, katero dejanje se šteje za hudo kršitev pravil o zlorabi trga.

¹ Uradni list RS, št. 27/17.

² Uradni list RS, št. 50/12 – UPB2, 54/15, 6/16 – UPB2p, 38/16, 27/17 in 23/20.

³ Zakon o ratifikaciji; Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 13/19.

⁴ OJ L 88E, z dne 31. 3. 2017.

⁵ UL L 151/1 z dne 21. 5. 2014.

⁶ UL L 328/17 z dne 5. 12. 2002.

⁷ UL L 173, z dne 12. 6. 2014.

⁸ UL L 096, z dne 12. 4. 2003

Glede na navedeno je bila v letu 2014 sprejeta Direktiva 2014/57/EU, ki vzpostavlja minimalna pravila za opredelitev kaznivih dejanj z obravnavanega področja – gre torej za hude primere trgovanja z notranjimi informacijami, tržnih manipulacij in protipravnega razkrivanja notranjih informacij – na primer v primerih, ko pomembno vplivajo na celovitost trga, dejanski ali možni pridobljeni dobiček ali preprečeno izgubo, raven škode ali splošno vrednost finančnih instrumentov, s katerimi se trguje.

V KZ-1 sta bili že pred uveljavitvijo Direktive 2014/57/EU oblikovani kaznivi dejanji zlorabe notranje informacije (238. člen KZ-1) in zlorabe trga finančnih instrumentov (239. člen KZ-1), ki večinoma ustrezata zahtevam kasnejše direktive. Navedeno je v letu 2019 ugotovila tudi Evropska komisija ob opravi pregleda usklajenosti slovenske zakonodaje z Direktivo 2014/57/EU. Po izmenjavi pojasnil je Evropska komisija vztrajala pri oceni o nepopolni implementaciji delov direktive, ki so opredeljeni v nadaljevanju in v zvezi s katerimi je bilo dogovorjeno, da bodo upoštevani pri naslednjih spremembah in dopolnitvah KZ-1.

1. Evropska komisija najprej izpostavlja četrti odstavek 1. člena Direktive 2014/57/EU:

ki določa, da se 5. člen direktive uporablja tudi za blagovne promptne pogodbe⁹, ki niso energetski proizvodi na debelo, kadar posel, naročilo ali ravnanje vpliva na ceno ali vrednost finančnega instrumenta, in ravnanja v zvezi z referenčnimi merili¹⁰ oziroma referenčnimi vrednostmi. V 5. členu direktive je določeno kaznivo dejanje tržne manipulacije.

V KZ-1 je temu ustrezno kaznivo dejanje zlorabe trga finančnih instrumentov iz 239. člena, ki pa se nanaša le na finančne instrumente. Finančne instrumente določa Zakon o trgu finančnih instrumentov (v nadaljevanju ZTFI-1)¹¹ v 7. členu, ki blagovnih promptnih pogodb in referenčnih meril ne vključuje. Na več mestih sicer med finančnimi instrumenti določa terminske pogodbe, vendar Evropska komisija ocenjuje, da je zaradi jasnosti ureditve v 239. člen KZ-1 treba dodati tudi manipulacije, povezane z blagovnimi promptnimi pogodbami.

2. Nadalje Evropska komisija izpostavlja četrti odstavek 3. člena Direktive 2014/57/EU:

ki določa, da se za trgovanje z notranjimi informacijami šteje tudi uporaba notranjih informacij pri preklicu ali spremembi naročila v zvezi s finančnim instrumentom, če je bilo naročilo oddano, preden je oseba imela notranje informacije.

Glede na to, da se 238. člen KZ-1, ki določa kaznivo dejanje zlorabe notranje informacije, nanaša le na »posredno ali neposredno pridobitev ali odsvojitvev finančnega instrumenta«, ga je treba dopolniti še s preklicem oziroma spremembo naročila.

3. Evropska komisija problematizira tudi implementacijo drugega odstavka 1. člena Direktive 2014/57/EU:

ki določa, za katere finančne instrumente se direktiva uporablja. Gre za finančne instrumente, ki so uvrščeni v trgovanje na reguliranem trgu, v okviru večstranskega sistema trgovanja (v nadaljevanju MTF), v okviru organiziranega sistema trgovanja (v nadaljevanju OTF) ali je vsaj vložen zahtevek za trgovanje na enem od teh trgov, ter tudi finančne instrumente, ki niso zajeti v navedenem, a je njihova cena ali vrednost odvisna od cene ali vrednosti navedenih finančnih instrumentov ali vpliva nanjo.

⁹ Uredba (EU) št. 596/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o zlorabi trga (uredba o zlorabi trga) ter razveljavitvi Direktive 2003/6/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter direktiv Komisije 2003/124/ES, 2003/125/ES in 2004/72/ES v 15. točki prvega odstavka 3. člena določa, da »**blagovna promptna pogodba**« pomeni pogodbo za dobavo blaga, s katerim se trguje na promptnem trgu in ki se dostavi takoj ob poravnavi posla, in pogodbo za dobavo blaga, ki ni finančni instrument, vključno s fizično poravnano terminsko pogodbo.

¹⁰ Uredba (EU) št. 596/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o zlorabi trga (uredba o zlorabi trga) ter razveljavitvi Direktive 2003/6/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter direktiv Komisije 2003/124/ES, 2003/125/ES in 2004/72/ES v 29. točki prvega odstavka 3. člena določa, da »**referenčno merilo**« pomeni kateri koli indeks ali podatek, ki je na voljo javnosti ali je objavljen in ki se občasno ali redno določi z uporabo formule ali na podlagi: vrednosti enega ali več osnovnih sredstev ali cen, vključno z ocenjenimi cenami, dejanskimi ali ocenjenimi obrestnimi merami ali drugimi vrednostmi, ali podatkov iz ankete, na podlagi katerega se določi znesek, plačljiv pri finančnem instrumentu, ali vrednost finančnega instrumenta.

¹¹ Uradni list RS, št. 77/18, 17/19 – popravek in 66/19.

Evropska komisija meni, da obravnavani slovenski inkriminaciji ne pokrijeta manipulacij s finančnimi instrumenti izven reguliranega trga, MTF in OTF.

ZTFI-1 v 26. členu kot mesto trgovanja določa organiziran trg, MTF in OTF. V petem odstavku 33. člena pa ZTFI-1 opredeljuje »prosti trg« kot trg, na katerem se trguje izven organiziranih platform.

KZ-1 v 238. členu zlorabo notranje informacije veže na »vrednostne papirje in druge finančne instrumente, ki so uvrščeni na organiziran trg v Republiki Sloveniji ali drugi državi članici Evropske unije, ali pa je v zvezi z njimi vsaj vložen predlog za uvrstitev na tak trg«. Navedeno je zato treba glede na ureditev v ZTFI-1 dopolniti še s trgovanjem na prostem trgu.

1. 2. Mednarodna konvencija o zatiranju financiranja terorizma¹² (v nadaljevanju Mednarodna konvencija):

Mednarodna konvencija je bila podlaga za določitev kaznivega dejanja financiranja terorizma po 109. členu KZ-1 oziroma že prej kaznivega dejanja financiranja terorističnih dejanj po 388.a členu prej veljavnega Kazenskega zakonika¹³ (v nadaljevanju KZ).

Mednarodna konvencija v 2. členu določa, da oseba stori kaznivo dejanje v smislu te konvencije, če neposredno ali posredno, nezakonito in naklepno zagotovi ali zbere sredstva z namenom, da se uporabijo, ali z vednostjo, se bodo v celoti ali delno porabila za storitev:

- a) dejanj, ki so v konvencijah iz Aneksa Mednarodne konvencije določena kot kazniva, ali
- b) vsakega drugega dejanja, katerega cilj je povzročiti smrt ali hudo telesno poškodbo civilne ali druge osebe, ki ne sodeluje v sovražnostih v oboroženem spopadu, in je namen takšnega dejanja prestrašiti ljudi ali prisiliti vlado ali mednarodno organizacijo, da stori ali opusti kakšno dejanje.

Glede na navedeno je 388.a člen prej veljavnega KZ kaznivo dejanje financiranja terorističnih dejanj opredeljeval tako s sklicevanjem na kaznivi dejanji terorizma (po prejšnjem KZ sta bili dve – terorizem in mednarodni terorizem) kot tudi s sklicevanjem na člene KZ, ki so določali kazniva dejanja iz konvencij v Aneksu Mednarodne konvencije. Navedeno je bilo skladno tudi s priporočili FATF¹⁴ (*»Financial Action Task Force«*), na podlagi katerih države članice ocenjuje Odbor strokovnjakov Sveta Evrope za ocenjevanje ukrepov proti pranju denarja in financiranju terorizma (MONEYVAL), katerega članica je tudi Republika Slovenija.

V novem KZ-1, ki je bil uveljavljen 1. 11. 2008, je bilo kaznivo dejanje financiranja terorizma (109. člen KZ-1) določeno tako, da je bila zagotovitev ali zbiranje denarja ali premoženja vezana le na namen storitve kaznivih dejanj iz 108. člena KZ-1, ki določa kaznivo dejanje terorizma.¹⁵ V obrazložitvi ni bilo pojasnjeno, zakaj zagotovitev ali zbiranje denarja ali premoženja nista več vezana na namen storitve kaznivih dejanj po konvencijah iz Aneksa Mednarodne konvencije.

V letih 2016 (obisk ocenjevalne misije) in 2017 (sprejem poročila na zasedanju odbora) je potekal peti krog ocenjevanja Republike Slovenije s strani odbora MONEYVAL. V Poročilu o Republiki Sloveniji v petek krogu ocenjevanja MONEYVAL¹⁶ je v zvezi s 109. členom KZ-1 in implementacijo petega priporočila FATF med drugim ugotovljeno umanjkanje sklicevanja na člene KZ-1, ki določajo kazniva dejanja iz konvencij iz Aneksa k Mednarodni konvenciji.

¹² Zakon o ratifikaciji Mednarodne konvencije o zatiranju financiranja terorizma; Uradni list RS, št. 82/04.

¹³ Uradni list RS, št. 95/04 – UPB1 in 55/08 – KZ-1.

¹⁴ FATF je medvladno telo, ki so ga ustanovili ministri držav članic leta 1989. Republika Slovenija ni članica FATF, je pa njegov pridružen član odbor MONEYVAL (Odbor strokovnjakov Sveta Evrope za ocenjevanje ukrepov proti pranju denarja in financiranju terorizma). Povezava do spletne strani FATF: <https://www.fatf-gafi.org/home/>

¹⁵ Z novelo KZ-1C je bilo dodano še sklicevanje na s terorizmom povezani dejanji iz 110. in 111. člena KZ-1, z novelo KZ-1E pa na z isto novelo dodani novi 108.a člen KZ-1.

¹⁶ Celotno poročilo je dostopno na spletni povezavi: <https://rm.coe.int/slovenia-5th-round-mer/168094b6be>

V Aneksu Mednarodne konvencije so našete naslednje konvencije:

1. Konvencija o zatiranju nezakonite ugrabitve zrakoplovov, sestavljena v Haagu 16. decembra 1970.
2. Konvencija o zatiranju nezakonitih dejanj zoper varnost civilnega zrakoplovstva, sestavljena v Montrealu 23. septembra 1971.
3. Konvencija o preprečevanju in kaznovanju kaznivih dejanj zoper mednarodno zaščitene osebe, vključno z diplomatskim osebjem, ki jo je 14. decembra 1973 sprejela Generalna skupščina ZN.
4. Mednarodna konvencija o preprečevanju jemanja talcev, ki jo je 17. decembra 1979 sprejela Generalna skupščina ZN.
5. Konvencija o fizični zaščiti jedrskih materialov, sprejeta na Dunaju 3. marca 1980.
6. Protokol o zatiranju nezakonitih nasilnih dejanj na letališčih za mednarodni civilni zračni promet kot dopolnilo Konvencije o zatiranju nezakonitih dejanj zoper varnost civilnega zrakoplovstva, sestavljen v Montrealu 24. februarja 1988.
7. Konvencija o zatiranju nezakonitih dejanj zoper varnost v pomorskem prometu, sestavljena v Rimu 10. marca 1988.
8. Protokol o zatiranju nezakonitih dejanj zoper varnost na pritrjenih ploščadih na epikontinentalnem pasu, sestavljen v Rimu 10. marca 1988.
9. Mednarodna konvencija o zatiranju terorističnih bombnih napadov, ki jo je 15. decembra 1997 sprejela Generalna skupščina ZN.

Glede na navedeno je treba (v skladu z zgoraj izpostavljeno alinejo a)) do sedaj navedenim sklicevanjem v 109. členu KZ-1 dodati še sklicevanja na 307., 329., 330., 352., 353., 354., 355., 371. in 373. člen KZ-1, da bo izpolnjen ta del priporočil MONEYVAL iz petega kroga ocenjevanja Republike Slovenije.

V zvezi z »drugimi dejanji, katerih cilj je povzročiti smrt ali hudo telesno poškodbo civilne ali druge osebe, ki ne sodeluje v sovražnostih v oboroženem spopadu, in je namen takšnega dejanja prestrašiti ljudi ali prisiliti vlado ali mednarodno organizacijo, da stori ali opusti kakšno dejanje« iz zgornje alineje b) splošno opisno sklicevanje v 109. členu KZ-1 ni potrebno, saj so taka dejanja vključena že s sklicevanjem na 108. člen KZ-1, ki odloča kaznivo dejanje terorizma.

1. 3. Dodatni protokol h Konvenciji Sveta Evrope o preprečevanju terorizma¹⁷ (v nadaljevanju Dodatni protokol):

V veljavnem besedilu je bil tretji odstavek 111. člena KZ-1, ki določa kaznivo dejanje novačenja in usposabljanja za terorizem, dodan z novelo KZ-1E¹⁸. Obveznost določitve kaznivega dejanja, ki ga stori tisti, ki se usposablja za terorizem, izhaja iz Dodatnega protokola. Pred tem je bilo v drugem odstavku 111. člena KZ-1 določeno le kaznivo dejanje, ki ga stori tisti, ki druge usposablja za terorizem, v zvezi s čemer je obveznost implementacije obstajala že po osnovni Konvenciji Sveta Evrope o preprečevanju terorizma¹⁹.

Pri oblikovanju kaznivega dejanja po tretjem odstavku 111. člena KZ-1 sta predlagatelj in zakonodajalec v letu 2017 sledila načinu in terminologiji, uporabljeni pri takrat že veljavnem drugem odstavku, saj obravnavana odstavka predstavljata dve plati usposabljanja. Ob pripravi in jezikovni redakciji prevoda Dodatnega protokola so se izpostavila nekatera terminološka (ne pa vsebinska) vprašanja, ki bodo razrešena s tukaj predlaganimi spremembami:

- beseda »instruction« v angleškem uradnem besedilu 7. člena Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju terorizma in 3. člena Dodatnega protokola ne pomeni »navodila«, kot je to

¹⁷ Zakon o ratifikaciji Dodatnega protokola h Konvenciji Sveta Evrope o preprečevanju terorizma; Uradni list RS, št. 59/19.

¹⁸ Zakon o spremembah in dopolnitvah Kazenskega zakonika; Uradni list RS, št. 27/17.

¹⁹ Zakon o ratifikaciji Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju terorizma; Uradni list RS, št. 84/09.

preneseno v veljavnem drugem in tretjem odstavku 111. člena KZ-1, ampak »pouk« ali »šolanje« (prevod »navodila« bi ustrežal angleški besedi »instructions«). Glede na navedeno je navajanje »navodil« v predlaganem spremenjenem drugem odstavku izpuščeno, saj glede na smisel inkriminacije tudi ni potrebno. Še bolj pomembno pa je to v tretjem odstavku, saj 3. člen Dodatnega protokola navaja »receive instruction, including obtaining knowledge or practical skills, from another person«, v zvezi s čemer je v 40. in 41. točki Obrazložitvenega poročila²⁰ k Dodatnemu protokolu pojasnjeno, da usposabljanje za terorizem lahko poteka osebno (na primer s sodelovanjem v vadbenih taborih terorističnih skupin) ali pa preko elektronskih medijev, kar vključuje svetovni splet. Ob tem pa je pomembno, da ne gre le za slučajni obisk takih spletnih strani ali prejemanje elektronskih komunikacij s tako vsebino, ampak mora biti storilec aktivno vključen v usposabljanje (na primer tudi interaktivno usposabljanje) – navedeno je v predlaganem tretjem odstavku zagotovljeno z dostavkom »z aktivnim sodelovanjem«. Hkrati pa Obrazložitveno poročilo državam prepušča odločitve, ali bodo kot kaznivo dejanje določile tudi samo-usposabljanje – torej brez sodelovanja »ponudnika usposabljanja« vsaj preko spleta. Če ne upoštevamo variantnega dodatka, bo v skladu s predlaganim tretjim odstavkom kaznivo vsakršno usposabljanje z namenom storitve kaznivih dejanj iz 108. člena KZ-1 – torej tudi tisto, ko si oseba sama (brez, da bi ji jih kdo zagotovil) pridobi gradiva oziroma informacije za izdelavo in uporabo razstreliva, strelnega ali drugega orožja, škodljivih ali nevarnih snovi ali za druge posebne metode in tehnike z namenom storitve ali sodelovanja pri storitvi kaznivega dejanja iz 108. člena KZ-1;

- v angleškem uradnem besedilu 7. člena Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju terorizma in 3. člena Dodatnega protokola je uporabljena besedna zveza »other specific methods and techniques«, kar je bilo najprej v drugem, kasneje pa tudi v tretjem odstavku 111. člena KZ-1 povzeto kot »druge posebne metode in tehnologija«. Ker je ustrežnejši prevod angleške besede »techniques« v slovenščini beseda »tehnike«, je tudi navedeno v predlaganih spremenjenih drugem in tretjem odstavku 111. člena KZ-1 popravljeno.

Tako v zvezi z veljavnim tretjim odstavkom 111. člena KZ-1 kot tudi v zvezi z njegovimi predlaganimi spremembami velja izpostaviti, da je kot kaznivo določeno dejanje tistega, ki se aktivno usposablja za terorizem na »nezakonitih usposabljanjih« terorističnih skupin, in tudi tistega, ki bi se z (nezakonitim) namenom, da se usposobi za storitev ali sodelovanje pri storitvi kaznivega dejanja iz 108. člena KZ-1, udeležil zakonitih izobraževanj, kot podrobno navaja tudi Obrazložitveno poročilo k Dodatnemu protokolu v 41. točki.

1.4. Konvencija Sveta Evrope o preprečevanju in boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini²¹ in predlagane spremembe v poglavju kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost:

Evropsko sodišče za človekove pravice (v nadaljevanju ESČP) je že v sodbi »M. C. proti Bolgariji« z dne 4. 12. 2003 izreklo svoje prepričanje, da »... vsak tog pristop v pregonu kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost v smeri dokazovanja fizičnega upiranja žrtve lahko povzroči, da določene oblike posilstev ostanejo nekaznovane in tako ogrožajo učinkovito zaščito spolne avtonomije posameznika. Zato je treba obveznosti držav članic po 3. in 8. členu Konvencije o človekovih pravicah videti tudi kot zahtevo po učinkovitem pregonu in kaznovanju vsakega spolnega dejanja brez ene od oblik soglasja, četudi brez znakov fizičnega upiranja ... kar pa v praksi še vedno pogosto pomeni razlago pojmov prisile, grožnje in podobno ...«.

1.4.1 Navedeno povzema tudi Obrazložitveno poročilo²² h Konvenciji Sveta Evrope o preprečevanju in boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini, ki jo je Republika Slovenija že ratificirala. Konvencija v 36. členu določa obveznost držav pogodbenic, da kot kaznivo določijo vsako prisilno

²⁰ Obrazložitveno poročilo je dostopno na spletni povezavi:

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168047c5ec>

²¹ Zakon o ratifikaciji; Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 1/15.

²² Dostopno na spletni povezavi: <https://rm.coe.int/16800d383a>.

penetracijo, druga dejanja spolne narave in prisilitev druge osebe v dejanja spolne narave s tretjo osebo. Ob tem pa mora biti privolitev dana prostovoljno kot rezultat svobodne volje osebe, ocenjene v okviru danih okoliščin. Navedeno v skladu z Obrazložitvenim poročilom pomeni, da pregon takega kaznivega dejanja zahteva občutljivo oceno dokazov v okviru konteksta posameznega primera. Taka ocena mora prepoznati široko paleto možnih vedenjskih odzivov žrtev na spolno nasilje in ne sme temeljiti na predvidevanjih na podlagi tipičnih odzivov v takih situacijah, spolnih stereotipov in mitov o moški in ženski spolnosti.

V zvezi z implementacijo 36. člena Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju in boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini je torej pomembno, da inkriminacija vsebuje pojem umanjkanja svobodno dane privolitve k spolnemu dejanju, ob tem pa Obrazložitveno poročilo državam pogodbenicam izrecno prepušča odločitev, na kakšen način bodo navedeno usmeritev ubesedile v notranjih zakonodajah in katere okoliščine bodo smatrale za takšne, ki izključujejo privolitev. Glede na navedeno izrecno samo zaradi določb navedene Konvencije spremembe v poglavju kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost ne bi bile potrebne.

1.4.2 Poglavlje KZ-1 o kaznivih dejanjih zoper spolno nedotakljivost večino tam določenih kaznivih dejanj temelji na tako imenovanem modelu prisile, razen, če gre za slabotno osebo ali osebo, mlajšo od petnajst let. Glavna slabost navedenega modela je, da za obstoj znakov kaznivega dejanja od žrtve zahteva, da se storilcu upira in se s tem še bolj izpostavi nevarnosti.

Natančneje pomanjkljivosti oziroma pravne praznine v zvezi z določbami 170., 171. in 172. člena KZ-1 opredeljuje »*Empirična študija reprezentativnega vzorca pravosodne prakse v zvezi s kaznivim dejanjem posilstva, spolnega nasilja in spolne zlorabe slabotne osebe s pregledom možnih modelov novih zakonskih rešitev*« (v nadaljevanju Empirična študija).

Avtorji Empirične študije na podlagi državno-tožilske in sodne prakse ugotavljajo, da z opisi navedenih kaznivih dejanj niso pokriti:

- a) položaji, ko žrtev spolno dejanje sicer zavrača, a se iz različnih razlogov fizično sploh ne upira ali ne upira dovolj, da bi storilec moral uporabiti silo, ter
- b) dejanja, pri katerih storilec s hitrostjo izrabi presenečenje žrtve.

Kot alternativa tradicionalnemu modelu prisile pri ureditvi spolnih deliktov se v teoriji in tudi v vse več primerjalno-pravnih ureditvah uveljavljajo nove inkriminacije, ki varujejo spolno samoodločbo oseb brez, da bi se pri tem morale izpostavljati (še hujšim) poškodbam ali celo smrti, in temeljijo na različicah modela soglasja (model afirmativnega soglasja in model veta).

Ena glavnih pomanjkljivosti modela veta je, da ne upošteva možnosti, da žrtev zaradi različnih razlogov pogosto ne more niti reči ne. Te pomanjkljivosti tudi v zvezi z veljavnimi inkriminacijami ugotavlja Empirična študija, kot navedeno zgoraj. Žrtev lahko ob dejanju ostane tiho in popolnoma pasivna zaradi predhodnih delovanj storilca ali drugih oseb, na primer v primerih trajajočega nasilja v družini in podobno, zaradi česar se znajde v brezizhodnem položaju, ko zavrnitev ali upor nista možna ali smiselna. Pri tem gre torej lahko, na primer, za predhodno dalj časa trajajoče psihično ali fizično nasilje, katerega posledica je, da žrtev (vsaj nasproti storilcu) svoje volje ne izraža več (za razliko od »grožnje z neposrednim napadom na življenje ali telo« iz prvega odstavka 170. člena oziroma »grožnje zoper čast in dobro ime ali grožnje s povzročitvijo premoženjske škode« iz tretjega odstavka 170. člena KZ-1, ki sta del kaznivega dejanja posilstva).

Razlogi, zakaj žrtev ne reagira na neželen poseg v svojo integriteto, so lahko zelo raznovrstni, presojati pa jih je treba v vsakem konkretnem primeru posebej, kot obširno utemeljuje tudi Obrazložitveno poročilo. Jasno je, da so okoliščine vsakega primera in tudi vsake žrtve drugačne, še zdaleč ni nujno, da je njen ne-odziv, otrplost, umik vase in izven sebe zgolj posledica delovanja

storilca, lahko gre tudi za šok ob trenutnem vdoru v intimo in še vrsto drugih položajev, ki jih v obrazložitvi zato lahko izpostavljam le primeroma.

Glede na navedeno sta predlagana nova prva odstavka kaznivih dejanj posilstva po 170. členu in spolnega nasilja po 171. členu KZ-1, katerih opisa poskušata zajeti predvsem v Empirični študiji zaznane pomanjkljivost inkriminacij ter zgoraj navedene pomanjkljivosti čistega modela veta. V izogib podvajanju inkriminacij v delu, ki se nanaša na okoliščine in stanja, zaradi katerih žrtev ni sposobna izraziti zavrnitve, je predlagano črtanje veljavne inkriminacije kaznivega dejanja spolne zlorabe slabotne osebe po 172. členu KZ-1 v delu, ki opredeljuje okoliščine, zaradi katerih se žrtev ne more upirati.

1.5. Konvencija Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi²³:

Konvencija Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi je bila sklenjena leta 2015, Republika Slovenija jo je že podpisala, pred ratifikacijo pa so – poleg sprememb področne zakonodaje – potrebne manjše spremembe KZ-1.

Obstoj nelegalne globalne trgovine z organi za namene presaditev pomeni nevarnost tako za zdravje posameznikov kot tudi za javno zdravje ter pomeni poseganje v človekove pravice in svoboščine. Zato je bilo sprejetih že več ukrepov na mednarodni in nacionalni ravni za boj proti tem kriminalnim pojavom. Na mednarodnem nivoju gre na kazensko-pravnem področju predvsem za Konvencijo Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi²⁴, ki v 18. členu v zvezi s 4. členom določa obveznost držav, da kot kaznivo dejanje določijo trgovino z ljudmi zaradi izkoriščanja, ki vključuje tudi namen odstranitve organov; ter Protokol za preprečevanje, zatiranje in kaznovanje trgovine z ljudmi, zlasti ženskami in otroki, ki dopolnjuje konvencijo Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu²⁵, ki enako določa v 5. v zvezi s 3. členom.

Ob tem velja opozoriti, da gre za dva vidika problematike – prvi je trgovina z ljudmi za namen odstranitve organov, ki ga urejata tudi zgoraj navedeni mednarodni pogodbi, drugi pa trgovina z organi, kar ureja Konvencija iz leta 2015.

Gre torej za trgovino s človeškimi organi zaradi presajanja ali drugih namenov ter za druge oblike nedovoljenega odvzema ali nedovoljene vsaditve, kar je tudi področje uporabe Konvencije Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi. V skladu z Obrazložitvenim poročilom h Konvenciji²⁶ se »drugi nameni« (poleg »presajanja«) nedovoljene trgovine s človeškimi organi nanašajo na znanstveno raziskovanje in uporabo organov za pridobitev tkiv in celic (oboje seveda izven s predpisi določenega).

Konvencija Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi v 4. členu določa kaznivo dejanje nedovoljene odstranitve človeških organov, ki je lahko storjena živemu ali mrtvemu darovalcu in so podane naslednje okoliščine:

- odstranitev je bila opravljena brez svobodne, informirane in posebne privolitve ali
- je bil živemu darovalcu ali tretji osebi ponujen dobiček ali primerljive koristi ali sta tako korist prejela v zameno za odstranitev organov ali
- je bila korist ponujena tretji osebi ali je tako korist oseba prejela v zameno za odstranitev organa mrtvemu darovalcu.

²³ CETS 216 – dostopna na spletni povezavi:

<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/09000016806dca3a>.

²⁴ Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 14/09.

²⁵ Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 15/04.

²⁶ Dostopno na spletni povezavi:

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016800d3840>

Ob tem »finančna ali primerljiva korist« ne vključuje nadomestila za izgubo zaslužka in drugih utemeljenih stroškov, nastalih zaradi odstranitve, ali nadomestil zaradi škode, ki ni povezana z odstranitvijo organov.

V četrtem odstavku 4. člena Konvencija državam v razmislek ponuja možnost, da kot kaznivo določijo tudi naklepno odstranitev človeških organov živemu ali mrtvemu darovalcu, če je opravljena izven notranjega sistema za presajanje, ali če se pri odstranitvi kršijo načela domačih zakonov in pravil o presajanju.

V 5. členu Konvencija Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi določa kaznivo dejanje uporabe nedovoljeno odstranjenih človeških organov za presaditev ali druge namene. Tako kot v 4. členu, tudi tu »drugi nameni« pokrivajo znanstveno raziskovanje in uporabo organov za pridobitev tkiv in celic (oboje seveda izven s predpisi določenega).

Kot zrcalno sliko četrtega odstavka 4. člena Konvencija v 6. členu ponuja državam v razmislek možnost, da kot kaznivo določijo tudi naklepno vsaditev človeških organov, če se opravi izven notranjega sistema za presajanje, ali s kršitvijo načel domačih zakonov in pravil o presajanju.

Določba veljavnega prvega odstavka 181. člena KZ-1 je blanketna, saj se s »pravili zdravniške znanosti in stroke« v zvezi z znaki kaznivega dejanja sklicuje na področno zakonodajo. Za obravnavano problematiko je temeljni predpis Zakon o pridobivanju in presaditvi delov človeškega telesa zaradi zdravljenja (v nadaljevanju ZPPDČT)²⁷.

V skladu s 3. členom ZPPDČT je »del človeškega telesa« oziroma »del telesa«, ki ju uporablja 181. člen KZ-1, lahko organ, tkivo ali celice. Glede na navedeno tudi v predlaganih spremembah ohranjena navedena širša opredelitev.

V skladu s 4. členom ZPPDČT darovanje temelji na načelih prostovoljnosti, ne-plačanosti in altruizma, v skladu s katerimi za odvzete dele telesa ni dopustno dati oziroma prejeti nobenega plačila niti druge premoženjske ali nepremoženjske koristi. Dopustni so le plačilo zdravstvenih storitev in nadomestilo plače darovalcu med začasno zadržanostjo od dela ter povračilo potnih stroškov, v skladu s predpisi s področja zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja. Prepovedano je oglaševanje potrebe po delih telesa in razpoložljivosti delov telesa, če je namen oglaševanja ponujanje ali iskanje dobička ali podobnih koristi, kar bo s prehodno določbo tega Predloga zakona črtano, saj je del predlagane nove inkriminacije, kot bo pojasnjeno v nadaljevanju.

Nadalje ZPPDČT v 8. členu določa pisno privolitev darovalca kot edino možnost za odvzem delov telesa živega darovalca, nadalje pa določa tudi postopek in pogoje za pridobivanje delov telesa umrlega s predhodno pisno privolitvijo (11. in 12. člen) in postopek za primere, ko sedaj umrli pisne privolitve ni podal.

V veljavnem besedilu 181. člena KZ-1 gre – razen za dejanja po petem in šestem odstavku – za dejanja, ki jih lahko stori le zdravnik. Avtorji Velikega znanstvenega komentarja Posebnega dela Kazenskega zakonika²⁸ (v nadaljevanju Veliki znanstveni komentar) navedeno poimenujejo »izrazito ozko posebno kaznivo dejanje«, saj ni omejeno vsaj le na medicinske strokovnjake, ampak celo samo na zdravnike. Ob tem ni nujno jasno, zakaj taka odločitev zakonodajalca, še posebej v primerjavi s 114. in 121. členom KZ-1.

V veljavnem besedilu se inkriminacija prvega odstavka 181. člena glasi »Zdravnik, ki komu vzame...«, kar pomeni, da so iz inkriminacije izrinjene posthumne eksplantacije, četudi bi bile opravljene v

²⁷ Uradni list RS, št. 56/15.

²⁸ Veliki znanstveni komentar Posebnega dela Kazenskega zakonika, 2. knjiga; Uredniki: dr. Damjan Korošec, dr. Katja Filipčič, Stojan Zdolšek; Uradni list RS in Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani, Ljubljana 2019.

nasprotju s pravili zdravniške znanosti in stroke, kot navaja tudi Veliki znanstveni komentar. Glede na to, da ZPPDČT ureja tudi odvzem dela telesa umrlemu, in da tudi Konvencija Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi zahteva inkriminacijo nedovoljenega odvzema živemu ali mrtvemu, je prav, da je predlagana sprememba tudi v tem delu.

Ocenjujemo, da drugega odstavka 181. člena KZ-1 ni treba spreminjati, saj določa kaznivo dejanje zdravnika, ki bi vzel del telesa zaradi presaditve, preden bi bila na predpisan način ugotovljena smrt. Glede na to, da ZPPDČT pod določenimi pogoji zdravniku dopušča odvzem delov telesa umrlemu tudi brez predhodne privolitve, v zvezi z drugimi možnimi storilci torej taka situacija ne more nastati.

Nadalje Konvencija Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi v prvem odstavku 7. člena določa obveznost držav, da kot kaznivo dejanje določijo naklepno nagovarjanje ali novačenje darovalca ali prejemnika organa, če se to opravlja zaradi finančne ali primerljive koristi za tistega, ki novači ali za drugo osebo. Gre za dejavnosti oseb, ki pomenijo posredovanje med potencialnimi darovalci, prejemniki in izvajalci, kar je v skladu z Obrazložitvenim poročilom h Konvenciji en glavnih elementov kaznivega dejanja trgovine s človeškimi organi.

1.6. Konvencija Sveta Evrope o ponarejanju medicinskih izdelkov in podobnih kaznivih dejanj, ki ogrožajo javno zdravje²⁹:

Republika Slovenija je Konvencijo že podpisala, pred ratifikacijo pa so – poleg sprememb področne zakonodaje – potrebne manjše spremembe KZ-1.

Iz Uvoda h Konvenciji izhaja, da je njen namen preprečevanje in boj proti nevarnostim za javno zdravje, zaradi česar je treba sprejeti odločne preventivne in represivne ukrepe proti ponarejanju medicinskih izdelkov. Gre torej za splošno zaščito življenj posameznikov in javnega zdravja. Urejanje varstva pravic intelektualne lastnine ni v obsegu te Konvencije, pri njeni implementaciji in uporabi pa je treba izhajati iz navedenega glavnega namena Konvencije in načela sorazmernosti.

V členih Konvencije, ki opredeljujejo obveznosti držav, da določena dejanja določijo kot kazniva, pa so opredeljena zgolj dejanja v zvezi s ponarejanjem (*»counterfeiting«*) ali predrugačenjem oziroma potvorjenjem (*»adulteration«*), brez posledice v škodljivosti za zdravje. Gre za dejanja, ki – če že niso neposredno škodljiva za zdravje pacienta ali drugega uporabnika ali ne povzročijo smrti – v vsakem primeru onemogočajo ustrezno medicinsko obravnavo; na primer ob umanjkanju ustreznih zdravilnih učinkovin v zdravilu ne prinesejo pričakovanega izboljšanja³⁰.

Ob tem tudi avtorji Velikega znanstvenega komentarja ugotavljajo, da število postopkov pri policiji na podlagi veljavnega 183. člena KZ-1 ne odraža dejanskega obsega problematike ponarejenih zdravil, in predvidevajo, da je razlog morda v dokazovanju škodljivosti za zdravje.

Glede na navedeno in ob dejstvu, da ponarejena zdravila vsekakor pomenijo nevarnost javnemu zdravju, čeprav v konkretnem primeru ni mogoče kazensko-pravno relevantno izkazati vsaj abstraktne nevarnosti za zdravje, je treba oblikovati novo kaznivo dejanje »proizvodnje in prometa ponarejenih sredstev za zdravljenje«.

Ob tem izpostavljamo, da so določeni vidiki ponarejanja zdravil v veljavnem KZ-1 pokriti z 232. členom, ki določa kaznivo dejanje preslepitve kupcev, in 233. členom, ki določa kaznivo dejanje neupravičene uporabe tuje oznake ali modela. Glede na pomen in grožnjo, ki jo ponarejanje zdravil lahko predstavlja javnemu zdravju, pa menimo, da je ustrezno v poglavju kaznivih dejanj zoper

²⁹ CETS 211 – dostopna na spletni povezavi: <https://rm.coe.int/16806a9504>.

³⁰ Tako tudi Obrazložitevno poročilo h Konvenciji, dostopno na spletni povezavi:

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016800d383b>

človekovo zdravje določiti specialno kaznivo dejanje v zvezi s ponarejanjem zdravil in drugih sredstev za zdravljenje, tudi z bolj sorazmerno določeno kaznijo.

Obseg Konvencije so zdravila, zdravilne učinkovine in pomožne snovi ter medicinski pripomočki, njihovi deli in materiali, ki se uporabljajo v humani ali veterinarski medicini. Ob tem ni pomembno, ali so zavarovani v skladu s pravicami intelektualne lastnine ali ne ter ali so generični ali ne. Opredeljeni so v 4. členu Konvencije:

- točka a) 4. člena določa, da »medicinski izdelek« pomeni tako »zdravila« kot tudi »medicinske pripomočke«;
- opredelitvi »zdravil« iz b) točke 4. člena Konvencije ustreza opredelitev zdravil v 5. členu Zakona o zdravilih (v nadaljevanju ZZdr-2)³¹;
- ZZdr-2 v opredelitvi zdravil izrecno ne izpostavlja »zdravilnih učinkovin« in »pomožnih snovi«. V skladu s c) točko 4. člena Konvencije je »zdravilna učinkovina vsaka snov ali mešanica, ki je namenjena za uporabo pri izdelavi zdravila in ki potem, ko se uporabi pri izdelavi zdravila, postane njegova aktivna sestavina. »Pomožna snov« pa je glede na d) točko 4. člena Konvencije vsaka snov, ki ni zdravilna učinkovina ali končni izdelek, temveč je le del sestave zdravila za uporabo v humani ali veterinarski medicini in je ključnega pomena za celovitost končnega izdelka. Glede na to, da 5. in 6. člen Konvencije izrecno določata, da je kaznivo dejanje v zvezi s ponarejenimi zdravili lahko podano tudi samostojno v zvezi z navedenima deloma zdravil, je treba s strokovnjaki MZ v delovni skupini preveriti, ali bi bilo treba v inkriminaciji samostojno navesti tudi zdravilne učinkovine in pomožne snovi, ali pa so te že pokrite z navedbo iz veljavnega besedila 183. člena KZ-1 »zdravila ali druga sredstva za zdravljenje« (*prosimo MZ za ustrezno, s področno zakonodajo usklajeno besedilo*);
- v zvezi z navedbo »pripomočkov«, »delov« in »materialov« je ustrezna opredelitev medicinskih pripomočkov v 3. členu Zakona o medicinskih pripomočkih (ZMedPri)³². Temu so pridruženi tudi »dodatki«, ki po f) točki 4. člena Konvencije pomenijo predme, ki sicer ni medicinski pripomoček, vendar je namenjen posebej za uporabo skupaj z njim, da je omogočena pravilna uporaba, ki jo je predvidel proizvajalec medicinskega pripomočka.

Konvencija v 5. členu določa kaznivo dejanje v zvezi z naklepno izdelavo ponaredkov (*»counterfeit«*) medicinskih izdelkov, zdravilnih učinkovin, pomožnih snovi, delov, materialov ali dodatkov, kakor tudi v zvezi z njihovim predrugačenjem (*»adulteration«*), katerega pomena Konvencija izrecno ne določa, iz Obrazložitvenega poročila pa izhaja, da ga je treba razumeti kot izdelavo medicinskega izdelka, ki je slabše kvalitete zaradi dodajanja snovi, ki ni navedena, ali zamenjave snovi.

V 6. členu Konvencije so določena še kazniva dejanja v zvezi z dobavo, ponudbo za dobavo, vključno s posredništvom, trgovanjem, vključno s skladiščenjem ter uvozom in izvozom zdravila, zdravilne učinkovine in pomožne snovi ter medicinski pripomočki, njihovi deli in materiali.

1.7. Mednarodna konvencija proti uporabi nedovoljenih snovi v športu³³ (*»International Convention Against Doping in Sport«*):

KZ-1 v 186. členu določa kaznivo dejanje neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog; v 187. členu pa kaznivo dejanje omogočanja uživanja prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu.

Iz naslovov obeh členov izhaja, da gre s področja športa (le) za inkriminacijo proizvodnje, prometa in omogočanja uživanja prepovedanih snovi.

³¹ Uradni list RS, št. 17/14 in 66/19.

³² Uradni list RS, št. 98/09.

³³ Zakon o ratifikaciji; Uradni list RS, št. 113/07.

Inkriminaciji temeljita na Mednarodni konvenciji proti uporabi nedovoljenih snovi v športu, ki jo je Republika Slovenija že ratificirala in iz katere prevoda naslova sicer res izhajajo le nedovoljene snovi, vendar je iz vsebine 8. in ostalih členov jasno, da gre za omejevanje dostopnosti prepovedanih snovi in postopkov v športu. Konvencija vsebuje tako priloge, ki določajo nedovoljene snovi, kot tudi priloge, ki določajo nedovoljene postopke v športu.

V skladu s 3. točko 2. člena Konvencije izraz »kršitev protidopinških pravil v športu« pomeni eno ali več kršitev – med drugim, poleg prisotnosti prepovedane snovi ali njenih presnovkov ali označevalcev v športnikovem biološkem vzorcu in podobnih kršitev, tudi uporabo ali poskus uporabe prepovedane snovi ali prepovedanega postopka v športu, trgovanje s katero koli prepovedano snovjo ali prepovedanim postopkom, dajanje ali poskus dajanja prepovedane snovi ali omogočanje prepovedanega postopka kateremu koli športniku ali pomoč, spodbujanje, napeljevanje, zakrivanje ali kakršna koli druga vrsta sokrivde, ki pomeni kršitev protidopinških pravil ali poskus take kršitve.

Prepovedane snovi in postopki so navedeni v Prilogi 1 h Konvenciji, ki kot del Konvencije velja v Republiki Sloveniji in prepoveduje naslednje postopke v športu:

M1. POVEČANJE PRENOSA KISIKA

Prepovedano je naslednje:

- a) krvni doping, vključno z uporabo avtologne, homologne ali heterologne krvi ali eritrocitnih proizvodov kakršnega koli izvora, razen za zdravljenje;
- b) umetno povečanje vnosa, prenosa ali oskrbe s kisikom, kot so med drugim perfluorokemične snovi, efaproksiral (RSR13) in modificirani hemoglobinski proizvodi (npr. krvni nadomestki na osnovi hemoglobina, mikroinkapsulirani hemoglobinski proizvodi);

M2. KEMIČNO IN FIZIČNO POTVARJANJE

Prepovedano je naslednje:

ponarejanje ali poskus ponarejanja, da bi se spremenili integriteta in veljavnost vzorcev, odvzetih v dopinških kontrolah.

To med drugim vključuje intravenozne infuzije*, kateterizacijo in zamenjavo urina.

* Razen za nujno potrebno zdravljenje akutnih stanj so intravenozne infuzije prepovedane;

M3. GENSKI DOPING

Neterapevtska uporaba celic, genov, genskih elementov ali modulacija genske ekspresije, ki lahko vpliva na športni dosežek, je prepovedana.

V Sloveniji je na podlagi Konvencije in posledično Svetovnega protidopinškega kodeksa (4. člen Konvencije), ki ga je sprejel tudi Olimpijski komite Slovenije, ustanovljena nacionalna protidopinška organizacija – torej Slovenska antidoping organizacija (v nadaljevanju SLOADO), ki je že v lanskem letu predlagala spremembe 186. in 187. člena KZ-1 v smeri, kot je predlagano s tem Predlogom zakona.

SLOADO tudi navaja, da se je v praksi pokazalo, da v Republiki Sloveniji zaradi delno pomanjkljivih določb 186. in 187. člena KZ-1 ni mogoče preganjati, na primer, manipulacij s krvjo oziroma krvnega dopinga, kot se je izkazalo v enem od primerov, ki so ga preiskovali avstrijski in nemški organi odkrivanja in pregona s sodelovanjem Svetovne protidopinške organizacije (v nadaljevanju WADA).

SLOADO je izdala Protidopinški pravilnik Slovenske antidoping organizacije³⁴, ki med drugim določa tudi kršitve protidopinških pravil v zvezi z nedovoljenimi sredstvi in postopki v športu, WADA pa leta

³⁴ Dostopen na spletni povezavi: <https://www.sloado.si/kategorija/pravilnik-sloado-sportniki> .

2019 Listo prepovedanih snovi in postopkov, ki v zvezi s prepovedanimi postopki navaja: manipulacije s krvjo in krvnimi komponentami, fizična in kemična manipulacija ter genski in celični doping.

Glede na navedeno je na podlagi ratificirane Konvencije in ugotovitev v praksi treba v 186. in 187. člen KZ-1 poleg nedovoljenih snovi v športu dodati še nedovoljene postopke v športu.

1.8. Konvencija Sveta Evrope o prirejanju rezultatov športnih tekmovanj³⁵:

Konvencija je bila podpisana oziroma sprejeta septembra 2014. Njen cilj je doseči večjo enotnost med državami članicami Sveta Evrope in posledično razviti skupen evropski in globalni okvir za razvoj športa na podlagi načel demokracije, pravne države, človekovih pravic in športne etike. Prirejanje rezultatov športnih tekmovanj namreč prizadene vse države in vse vrste športa, zato gre za globalno grožnjo integriteti športa, ki zahteva globalen odziv.

Konvencija poudarja prvenstveno odgovornost športnih organizacij za odkrivanje in sankcioniranje prirejanja rezultatov športnih tekmovanj, predvsem če ta dejanja storijo osebe, ki delujejo na podlagi njihovega pooblastila. Nadalje pa seveda pomen učinkovitega in takojšnjega preiskovanja kaznivih dejanj na obravnavanem področju in v tem okviru okrepljeno učinkovito nacionalno in mednarodno sodelovanje pristojnih organov, saj so obravnavana dejanja pogosto povezana z goljufijami, korupcijo in mednarodnim organiziranim kriminalom.

V skladu s 1. točko 3. člena Konvencije je »športno tekmovanje« vsaka športna prireditev v skladu s pravili športnih organizacij, ki jih odbor za spremljanje izvajanja Konvencije uvrsti na seznam v skladu z drugim odstavkom 31. člena Konvencije, in je priznано s strani mednarodne športne organizacije. Ob tem Obrazložitevno poročilo h Konvenciji³⁶ poudarja, da žreb nasprotnikov na določenem tekmovanju ali postopki določanja sodnikov in podobno pomenijo del tekmovanja in ne prirejanja rezultatov. Različna spletna oziroma virtualna tekmovanja (na primer preko »*fixed-odds betting terminals*«) prav tako ne sodijo v področje Konvencije.

Zakon o športu (v nadaljevanju ZŠpo-1)³⁷ v 16. točki 2. člena določa pomen izraza »uradni tekmovalni sistem« kot sistem tekmovanj v Republiki Sloveniji in mednarodnih tekmovanj v posamezni športni panogi, ki so stopenjsko razvrščena glede na njihovo medsebojno konkurenčnost, so v skladu s pravili nacionalnih panožnih športnih zvez (NPŠZ) ali pravili mednarodnih športnih zvez in jih je evidencial Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez (OKS-ZŠZ). Glede na navedeno je treba v novi inkriminaciji tretjega odstavka 212. člena KZ-1 prirejanje športnih rezultatov zamejiti na uradna tekmovanja.

Konvencija Sveta Evrope o prirejanju rezultatov športnih tekmovanj v 4. točki 3. člena določa, da »prirejanje rezultatov športnih tekmovanj« pomeni nameren dogovor, dejanje ali opustitev dejanja, katere namen je nedovoljena sprememba rezultata ali poteka športnega tekmovanja, da bi se v celoti ali delno odpravila nepredvidljivost navedenih športnih tekmovanj ter tako pridobila neupravičena korist zase ali za druge. Navedena definicija je integralni del »kaznivih dejanj v zvezi s prirejanjem rezultatov športnih tekmovanj«, ki jih Konvencija določa v 15. členu, ki od držav pogodbenic zahteva kaznivost oziroma kazenske sankcije za prirejanje rezultatov športnih tekmovanj, če to vključuje prisilno, koruptivno ali goljufivo ravnanje. Gre za tako imenovani »*match-fixing*«, vendar pa pojem »prirejanje rezultatov športnih tekmovanj« po Konvenciji pokriva širšo problematiko. Ne gre namreč le za situacije, ko dve osebi ali ekipi tekmujeta druga proti drugi (»*match*«); in tudi ne samo za manipulacije s končnim rezultatom tekmovanja, pač pa tudi nedovoljeno naklepno spremembo poteka ali rezultata tekmovanja z namenom, da se odpravi nepredvidljivost.

³⁵ CETS 215; dostopna na povezavi: <https://rm.coe.int/16801cdd7e> ; slovenski tekst: <https://rm.coe.int/1680475ce3>

³⁶ Dostopno na spletni povezavi: <https://rm.coe.int/16800d383f> .

³⁷ Uradni list RS, št. 29/17 in 21/18 – ZNOrg.

Konvencija sicer v skladu z Obrazložitvenim poročilom ne zahteva od držav pogodbenic, da oblikujejo posebna kazniva dejanja, če že splošna kazniva dejanja – na primer goljufija in korupcijska kazniva dejanja – pokrijejo vse vidike pojava. Glede na to, da gre za širok spekter ravnanj – na primer ravnanje nekoga, ki se z nogometasem dogovori, da bo poskrbel, da bo njegova ekipa izgubila, posledično pa bo nekdo tretji predvidoma krepko zaslužil s stavami, in ravnanje nogometasa – je predlagana nova oblika storitve kaznivega dejanja po 212. členu KZ-1, ki sodi v poglavje kaznivih dejanj zoper premoženje.

1.9. Konvencija Sveta Evrope o kaznivih dejanjih v zvezi s kulturnimi dobrinami³⁸:

Konvencija je bila sprejeta in dana na voljo za podpis maja 2017, Republika Slovenija pa jo je podpisala julija istega leta. Do 15. 5. 2020 jo je poleg Republike Slovenije podpisalo še deset držav članic Sveta Evrope, ratificirala pa le ena – Ciper. Izven držav Sveta Evrope je konvencijo podpisala in ratificirala še Mehika.

Doseg Konvencije je s prvim odstavkom 2. člena izrecno omejen na preprečevanje in boj proti kaznivim dejanjem v zvezi z otipljivimi kulturnimi dobrinami, ki so premičnine ali nepremičnine.

Konvencija pomen pojma »kulturne dobrine« (oziroma »kulturne dediščine« – »*cultural property*«) opredeljuje v drugem odstavku 2. člena:

a) v zvezi s »premičnimi dobrinami« gre za vsak predmet, na kopnem, pod vodo ali od tam odstranjen, ki ga je zaradi verskih ali posvetnih razlogov katerakoli pogodbenica te Konvencije ali Konvencije UNESCO o ukrepih za prepoved in preprečevanje nedovoljenega uvoza in izvoza kulturnih dobrin ter prenosa lastninske pravice na njih iz leta 1970 klasificirala, opredelila ali posebej določila kot pomembnega za arheologijo, prazgodovino, etnologijo, zgodovino, literaturo, umetnost ali znanost in spada v eno od določenih kategorij, ki so povzete po Konvenciji UNESCO iz leta 1970;

b) v zvezi z »nepremičnimi dobrinami« pa gre za vsak spomenik, skupino zgradb, prostor ali katerokoli drugo strukturo, na kopnem ali pod vodo, ki ga je zaradi verskih ali posvetnih razlogov katerakoli pogodbenica te Konvencije ali Konvencije UNESCO o ukrepih za prepoved in preprečevanje nedovoljenega uvoza in izvoza kulturnih dobrin ter prenosa lastninske pravice na njih iz leta 1970 klasificirala, opredelila ali posebej določila kot pomembnega za arheologijo, prazgodovino, etnologijo, zgodovino, literaturo, umetnost ali znanost, ali ki je naveden v skladu s 1. členom in drugim oziroma četrtem odstavkom 11. člena Konvencije UNESCO o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine iz leta 1972.

Konvencija torej temelji na kazenskopравни zaščiti kulturnih dobrin, ki so jih kot take določile, opredelile ali klasificirale države pogodbenice, ki za to uporabljajo različne kvalitativne in kvantitativne kriterije. Vendar pa v skladu z Obrazložitvenim poročilom h Konvenciji³⁹ nacionalne zakonodaje večinoma sledijo izhodišču, da je zaščita kulturne dobrine odvisna od njenega zgodovinskega, arheološkega, umetnostnega, znanstvenega, družbenega ali tehničnega pomena.

V 3. do 10. členu Konvencija določa obveznost držav, da kot kazniva dejanja določijo naslednja ravnanja v zvezi s tako opredeljenimi kulturnimi dobrinami, ki so pravzaprav različna področja mednarodne trgovine s kulturnimi dobrinami:

- tatvina in druge oblike nezakonite prisvojitve;

³⁸CETS No. 221; dostopna na spletni povezavi:

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680710435>

³⁹Dostopno na spletni povezavi:

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680710437>

- nezakonito izkopavanja in odstranitve;
- nezakonit izvoz in uvoz;
- pridobitev kulturnih dobrin, ki so bile prej nezakonito pridobljene;
- dajanje na trg;
- ponarejanje dokumentov;
- uničevanje in povzročanje škode.

KZ-1 kazniva dejanja, posebej v zvezi s kulturnimi dobrinami, določa v 2. točki 102. člena (vojna hudodelstva) drugem odstavku 205. člena (tatvina), četrtem odstavku 208. člena (zatajitev), tretjem odstavku 217. člena (prikrivanje), 218. členu (uvoz in izvoz) in 219. členu (poškodovanje in uničenje).

Tatvina in druge oblike nezakonite prisvojitve iz 3. člena Konvencije so v KZ-1 pokrite z določbami drugega in tretjega odstavka 205. člena, četrtega odstavka 208. člena in tretjim odstavkom 217. člena.

Konvencija Sveta Evrope o kaznivih dejanjih v zvezi s kulturnimi dobrinami v 8. členu določa obveznost držav pogodbenic, da kot kaznivo dejanje določijo dajanje na trg kulturne dobrine, ki so bile pridobljene z dejanji iz 3. do 6. člena Konvencije, če je oseba vedela za tak izvor; državam pa prepušča odločitev, ali bodo kot kaznivo določile tudi tako dejanje osebe, ki bi morala vedeti za nezakonit izvor kulturnih dobrin, ki jih daje na trg. »Dajanje na trg« v skladu z Obrazložitevni poročilom pomeni tako zagotavljanje kot tudi ponujanje tako pridobljenih kulturnih dobrin; »trg« pa obsega tako tradicionalne boljše trge, starinarnice in dražbene hiše kot tudi »on-line« trge in družabna omrežja. Glede na navedeno so potrebne spremembe in dopolnitve 218. člena KZ-1.

V zgoraj navedenih členih KZ-1 obravnavane dobrine opredeljuje kot »stvari, ki so posebnega kulturnega pomena« ali »naravne vrednote«, ki sta blanketna izraza, natančneje urejena v Zakon o varstvu kulturne dediščine (v nadaljevanju ZVKD-1)⁴⁰ in Zakon o ohranjanju narave (v nadaljevanju ZON)⁴¹.

ZVKD-1 kot področni zakon določa načine varstva kulturne dediščine ter pristojnosti pri njenem varstvu z namenom omogočiti celostno ohranjanje dediščine.

Kot »dediščino« ZVKD-1 opredeljuje dobrine, podedovane iz preteklosti, ki jih Slovenke in Slovenci, pripadnice in pripadniki italijanske in madžarske narodne skupnosti in romske skupnosti, ter drugi državljanke in državljani Republike Slovenije opredeljujejo kot odsev in izraz svojih vrednot, identitet, etnične pripadnosti, verskih in drugih prepričanj, znanj in tradicij. Dediščina vključuje vidike okolja, ki izhajajo iz medsebojnega vplivanja med ljudmi in prostorom skozi čas.

»Dediščina« se po ZVKD-1 deli na materialno in nesnovno dediščino. Materialno dediščino sestavljata premična in nepremična dediščina.

ZVKD-1 izrecno »stvari, ki so posebnega kulturnega pomena« ne opredeljuje. V 49. točki 3. člena, na primer, določa, da je »nesnovna dediščina posebnega pomena« tista nesnovna dediščina, ki je razglašena za spomenik, razglasitev pa je določena v 20. členu ZVKD-1. Prav tako v 3. členu na primer opredeljuje »registrirano dediščino« kot dediščino, ki je vpisana v register in ki ni spomenik.

Nadalje v 8. členu ZVKD-1 opredeljuje »predmete javne koristi« kot registrirano dediščino (9. člen), nacionalno bogastvo (10. člen), spomenike (11. do 24. člen), varstvena območja dediščine (25. člen) in arheološke ostaline (26. do 27. člen).

»Naravne vrednote« so opredeljene v ZON, ki v drugem odstavku 4. člena določa, da je »naravna vrednota« poleg redkega, dragocenega ali znamenitega naravnega pojava tudi drug vredni pojav,

⁴⁰ Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg.

⁴¹ Uradni list RS, št. 96/04 – UPB, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg in 31/18.

sestavina oziroma del žive ali nežive narave, naravno območje ali del naravnega območja, ekosistem, krajina ali oblikovana narava.

V 4. členu Konvencija Sveta Evrope o kaznivih dejanjih v zvezi s kulturnimi dobrinami določa obveznost držav, da v svojih zakonodajah določijo kaznivost dejanj v zvezi z nezakonitim izkopavanjem in odstranitvijo kulturnih dobrin:

- a) izkopavanje z namenom najti in odstraniti kulturne dobrine brez avtorizacije po zakonodaji države, kjer se izkopava;
- b) odstranitev in obdržanje premičnih kulturnih dobrin, izkopanih brez avtorizacije;
- c) nezakonito obdržanje premičnih kulturnih dobrin, izkopanih v skladu z avtorizacijo.

V zvezi z navedenimi dejanji drugi odstavek 4. člena Konvencije določa, da države lahko ob ratifikaciji na generalnega sekretarja Sveta Evrope naslovijo deklaracijo oziroma pridržek, v skladu s katerim bodo taka dejanja kaznovale z ne-kazenskimi sankcijami, torej v upravnem ali drugem ustreznem postopku. Vendar pa nato v 11. členu v zvezi s poskusom določa, da mora biti kazniv za katero koli kaznivo dejanje iz Konvencije, razen za dejanje po zgornji a) točki (ki povzema a. točko prvega odstavka 4. člena Konvencije) in po 8. členu Konvencije, ki predpisuje kaznivo dejanje v zvezi z dajanjem na trg.

ZVKD-1 prekrške določa v 125. do 128. členu, ZON pa v 160. do 161.a členu. Prekrških se nanašajo tudi na nedovoljeno izkopavanja (a. točka prvega odstavka 4. člena Konvencije). V skladu z 10. členom Zakona o prekrških (v nadaljevanju ZP-1)⁴² storilec ni odgovoren za poskus prekrška.

V zvezi z »obdržanjem« (»*retention*«) iz zgornjih b) in c) točk (vsebina b. in c. točke prvega odstavka 4. člena Konvencije) predlagatelj ocenjuje, da je ustrezno pokrito s tretjim odstavkom 217. člena KZ-1, saj kaznivo dejanje prikrivanja stori med drugim tisti, ki stvar, za katero ve, da je bila pridobljena s kaznivim dejanjem, »kako drugače pridobi ali prikrije«. Glede na navedeno umanjka le izrecna kaznivost »odstranitve« kulturne dobrine (kolikor ta ne pomeni tudi poškodovanja ali uničenja), zato je predlagana ustrezna dopolnitev naslova in prvega odstavka 219. člena KZ-1.

1.10. Direktiva 2013/40/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. 8. 2013 o napadih na informacijske sisteme in nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2005/222/PNZ⁴³ (v nadaljevanju Direktiva 2013/40/EU):

Evropska komisija je julija 2019 začela postopek z uradnim opominom proti Republiki Sloveniji zaradi nepravilnega prenosa 7. člena ter drugega in tretjega odstavka 9. člena Direktive 2013/40/EU. Na podlagi odgovora Republike Slovenije, v katerem so bile napovedane spremembe 221. in 306. člena KZ-1, ki so predlagane s tem predlogom zakona, je Evropska komisija konec leta 2019 zadevo zaprla.

V drugem odstavku 9. člena Direktive 2013/40/EU je določena obveznost držav članic, da za dejanja iz 3. do 7. člena določijo kazen zapora, ki je v posebnem maksimumu vsaj dve leti, vsaj za primere, ki niso majhnega pomena.

V zvezi s prenosom drugega odstavka 9. člena Direktive 2013/40/EU je Evropska komisija ugotovila, da za kazniva dejanja po prvem odstavku 221. člena (ter po drugem in tretjem odstavku 306. člena) KZ-1 ni predpisana ustrezna kazen zapora, ki je v veljavnem besedilu kazen zapora do enega leta.

V 221. člen KZ-1 je treba implementirati tudi zahteve tretjega odstavka 9. člena Direktive 2013/40/EU, ki določa, da morajo biti storilci kaznivih dejanj nezakonitega poseganja v sistem (4. člen direktive) in nezakonitega poseganja v podatke (5. člen direktive) kaznovani s kaznijo zapora v posebnem

⁴² Uradni list RS, št. 29/11 – UPB, 21/13, 111/13 in 32/16.

⁴³ UL L 218/8 z dne 14. 8. 2013.

maksimumu vsaj treh let zapora, če prizadenejo znatno število informacijskih sistemov in je bilo uporabljeno orodje iz 7. člena. Direktiva »znatnega števila« informacijskih sistemov ne opredeljuje podrobneje, zato je predlagano, da gre za tri ali več informacijskih sistemov.

Evropska komisija sicer zoper Republiko Slovenijo ni začela postopka z opominom v zvezi s četrtem odstavkom 9. člena Direktive 2013/40/EU, vendar po njegovi dodatni proučitvi predlagatelj ugotavlja tudi pomanjkljivosti četrtega odstavka 221. člena KZ-1, ki določa kvalificirano obliko kaznivega dejanja napada na informacijski sistem, če je z njim povzročena velika škoda. V četrtem odstavku 9. člena namreč direktiva predpisuje obveznost držav članic, da zagotovijo, da se kazniva dejanja nezakonitega poseganja v sistem (4. člen direktive) in nezakonitega poseganja v podatke (5. člen direktive) kaznujejo s kaznijo zapora v posebnem maksimumu vsaj petih let zapora, če so storjena v okviru hudodelske združbe, če povzročijo resno škodo, ali če so storjena nad informacijskim sistemom upravljavca kritične infrastrukture. Glede na navedeno je predlagana dopolnitev četrtega odstavka 221. člena KZ-1.

Pomen izraza »kritična infrastruktura« je v slovenskem pravnem redu opredeljen z Zakonom o kritični infrastrukturi⁴⁴ (v nadaljevanju ZKI), ki med drugim ureja ugotavljanje in določanje kritične infrastrukture Republike Slovenije, ki pomeni tudi evropsko kritično infrastrukturo, določeno na območju Republike Slovenije.

Glede na to, da del sistemov, ki so bistvenega pomena za nemoteno delovanje države, oziroma njihove zavezance, opredeljuje tudi Zakon o informacijski varnosti⁴⁵ (v nadaljevanju ZInfV), je inkriminaciji dodana še navezava na zavezance po tem zakonu. Ta zakon namreč ureja področje informacijske varnosti in ukrepe za doseganje visoke ravni varnosti omrežij in informacijskih sistemov v Republiki Sloveniji, ki so bistvenega pomena za nemoteno delovanje države v vseh varnostnih razmerah ter zagotavljajo bistvene storitve za ohranitev ključnih družbenih in gospodarskih dejavnosti v Republiki Sloveniji. Po 5. členu ZInfV so zavezanci izvajalci bistvenih storitev, ponudniki digitalnih storitev in organi državne uprave, ki upravljajo z informacijskimi sistemi in deli omrežja oziroma izvajajo informacijske storitve, nujne za nemoteno delovanje države ali za zagotavljanje nacionalne varnosti.

Glede na to, da kazniva dejanja v zvezi z informacijskimi sistemi v okviru gospodarskega poslovanja KZ-1 določa v 237. členu, je treba tudi tu predlagati dopolnitev kvalificirane oblike kaznivega dejanja zlorabe informacijskega sistema.

Direktiva 2013/40/EU v 7. členu določa obveznost držav članic, da zagotovijo, da se kot kaznivo dejanje kaznuje naklepna izdelava, prodaja, naročilo za uporabo, uvoz, distribucija ali drugo dajanje na voljo enega od tam navedenih orodij, če je storjeno neupravičeno in z namenom uporabe za enega od kaznivih dejanj, ki jih določa v 3. do 6. členu. Orodja so opredeljena kot računalniški programi, zasnovani ali prilagojeni za storitev kaznivih dejanj, gesla, kode za dostop ali podobni podatki, s katerimi je mogoč dostop do celotnega informacijskega sistema ali katerega koli njegovega dela.

Kazniva dejanja, določena v 3. do 6. členu Direktive 2013/40/EU, so:

- nezakonit dostop do informacijskih sistemov – 3. člen,
- nezakonito poseganje v sistem – 4. člen,
- nezakonito poseganje v podatke – 5. člen,
- nezakonito prestrezanje – 6. člen.

Glede prenosa 7. člena Direktive 2013/40/EU pa je Evropska komisija v uradnem opominu izpostavila, da tretji odstavek 306. člena KZ-1 kot kaznivo določa le kakršnokoli zagotavljanje pripomočkov za vdor

⁴⁴ Uradni list RS, št. 75/17.

⁴⁵ Uradni list RS, št. 30/18.

ali neupravičen vstop v informacijski sistem, ne pa tudi pripomočkov za nezakonito poseganje v sistem, za nezakonito poseganje v podatke v informacijskem sistemu ali za njihovo prestrežanje.

»Nezakonito poseganje« v informacijski sistem je v 4. členu Direktive 2013/40/EU opredeljeno kot neupravičeno oviranje ali prekinjanje delovanja informacijskega sistema z vnašanjem računalniških podatkov, s prenašanjem, brisanjem, poškodovanjem, spreminjanjem, slabšanjem, spreminjanjem, preprečevanjem ali onemogočanjem dostopa do računalniških podatkov.

»Nezakonito poseganje« v podatke je v 5. členu Direktive 2013/40/EU opredeljeno kot neupravičeno brisanje, poškodovanje, slabšanje, spreminjanje, preprečevanje ali onemogočanje dostopa do računalniških podatkov v informacijskem sistemu.

»Nezakonito prestrežanje« je v 6. členu Direktive 2013/40/EU opredeljeno kot neupravičeno tehnično prestrežanje zasebnih prenosov računalniških podatkov v informacijski sistem, iz ali znotraj njega, vključno z elektromagnetnimi emisijami iz informacijskega sistema, po katerih se taki računalniški podatki prenašajo.

1.11. Direktiva 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. 7. 2017 o boju proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije, z uporabo kazenskega prava⁴⁶ (v nadaljevanju Direktiva 2017/1371):

Kaznivo dejanje goljufije na škodo Evropske unije iz 229. člena KZ-1 je bilo v osnovnem KZ-1 iz leta 2008 določeno ob upoštevanju Konvencije, pripravljene na podlagi člena K.3 Pogodbe o Evropski uniji, o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti in dveh protokolov⁴⁷.

Kasneje je bila sprejeta Direktiva 2017/1371, ki v 3. členu do določene mere natančneje opredeljuje dejanja, ki pomenijo kaznivo dejanje goljufije, ki škodi finančnim interesom Evropske unije.

Po proučitvi besedila Direktive 2017/1371 in veljavnih določb 229. člena KZ-1 je bilo ugotovljeno, da njegova prvi in drugi odstavek prepletata različna dejanja, ki jih kot kazniva opredeljuje Direktiva 2017/1371, zato so predlagane spremembe 229. člena KZ-1. Te ne pomenijo spremembe obsega inkriminacije, ampak je opravljen le poskus ustreznejše razmejčitve različnih oblik dejanj po direktivi.

1.12. Direktiva (EU) 2019/713 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o boju proti goljufijam in ponarejanju v zvezi z negotovinskimi plačilnimi sredstvi ter o nadomestitvi okvirnega sklepa sveta 2001/413/PNZ⁴⁸ (v nadaljevanju Direktiva 2019/713):

Direktiva v (d) točki 2. člena določa, da »virtualna valuta« pomeni digitalno obliko vrednosti, ki je ne izda ali zanjo jamči niti centralna banka niti javni organ in ki ni nujno vezana na zakonsko določeno valuto in je brez pravnega statusa valute ali denarja, ampak jo fizične ali pravne osebe sprejemajo kot sredstvo menjave, ki se lahko elektronsko prenaša in shranjuje ter se z njim lahko elektronsko trguje.

Definicija »virtualne valute« je določena v 48. točki 3. člena Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (v nadaljevanju ZPPDFT-1)⁴⁹, v skladu s katero gre za digitalni zapis vrednosti, izdan s strani fizične ali pravne osebe, ki ni centralna banka ali javna institucija, uporabljen kot sredstvo za menjavo, ki se lahko elektronsko prenese, hrani ali izmenjuje in ki ni nujno vezan na

⁴⁶ UL L 198/29 z dne 28. 7. 2017.

⁴⁷ Zakon o ratifikaciji Konvencije, pripravljene na podlagi člena K.3 Pogodbe o Evropski uniji, o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti, Protokola, pripravljene na podlagi člena K.3 Pogodbe o Evropski uniji, h Konvenciji o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti, Protokola, pripravljene na podlagi člena K.3 Pogodbe o Evropski uniji, o razlagi Konvencije o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti s predhodnim odločanjem Sodišča Evropskih skupnosti, in Drugega protokola, pripravljene na podlagi člena K.3 Pogodbe o Evropski uniji, h Konvenciji o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti; Uradni list RS, št. 19/07.

⁴⁸ UL L 123/18, z dne 10. 5. 2019; direktivo morajo države članice v notranji pravni red prenesti do 31. 5. 2021.

⁴⁹ Uradni list RS, št. 68/16 in 81/19.

tradicionalne (fiat) valute ter lahko predstavlja neposredno plačilno sredstvo med subjekti, ki jo sprejmejo.

Glede na to, da ZPPDFT-1 v slovenskem pravnem redu skladno določa pomen virtualne valute, ocenjujemo, da ga za potrebe KZ-1 ni treba določati drugače, razen, da se jo doda opredelitvi premične stvari po šestem odstavku 99. člena KZ-1.

Direktiva 2019/713 v 3. členu določa obveznost držav članic, da kot kazniva dejanja opredelijo »goljufivo uporabo negotovinskih plačilnih instrumentov«. Gre za naslednja naklepna ravnanja:

- goljufiva uporaba ukradenega ali sicer protipravno prilaščenega ali pridobljenega negotovinskega plačilnega instrumenta;
- goljufiva uporaba ponarejenega ali prenašenega negotovinskega plačilnega instrumenta.

Uporaba ponarejenega negotovinskega plačilnega sredstva je v 247. členu KZ-1 že določena kot posebno kaznivo dejanje, ne pa tudi uporaba protipravno prilaščenega negotovinskega plačilnega sredstva – na primer kartice. V 246. členu KZ-1 je določeno kaznivo dejanje zlorabe negotovinskega plačilnega, ki pa ga lahko stori le tisti, ki je, na primer, kartico upravičen uporabljati in le tako, da plačuje brez kritja na računu. Uporaba tako prilaščenega negotovinskega plačilnega sredstva se sicer lahko obravnava v okviru kaznivega dejanja tatvine, vendar je vsebinsko ustrežnejše, da je kaznivo dejanje opredeljeno v členih KZ-1, ki določajo kazniva dejanja v zvezi z negotovinskimi plačilnimi sredstvi. Zato je predlagan nov drugi odstavek 246. člena KZ-1.

Avtorji Velikega znanstvenega komentarja Posebnega dela KZ-1 ugotavljajo, da kot kaznivo dejanje tatvine sodna praksa obravnava tudi primere dviga denarja na bankomatu z uporabo tuje bančne kartice proti volji imetnika kartice (ter tudi neupravičeno plačilo na POS-terminalu s tujo kartico), in menijo, da bi taka ravnanja prej ustrezala zakonskim znakom kaznivega dejanja goljufije po 211. členu KZ-1, saj storilec s tem, ko se izdaja za upravičenega imetnika kartice, s tem spravi banko v zmotu in jo zapelje, da izpolni obveznost, ki jo ima do nekoga drugega.

Glede na 9. člen Direktive 2019/713 naj bo kazen za obravnavana kazniva dejanja vsaj dve leti v zgornji meri.

Direktiva 2019/713 v 4. in 5. členu v zvezi z 9. členom določa obveznost držav, da kot kaznivo dejanje s kaznijo do najmanj dveh let zapor določijo protipravno prilaščitev, ponarejanje in prenašanje negotovinskega plačilnega sredstva (oziroma materializiranega ali nematerializiranega negotovinskega plačilnega instrumenta), kar je v KZ-1 že določeno kot tatvina (protipravna prilaščitev) oziroma kaznivo dejanje po drugem odstavku 247. člena. Ni pa kot posebno kaznivo dejanje z nižjo kaznijo določeno kaznivo dejanje v zvezi s posestjo ukradenega ali sicer protipravno prilaščenega negotovinskega plačilnega instrumenta za goljufivo uporabo; ter pridobitev zase ali za druge, vključno s prejetjem, prilastitvijo, nakupom, prenosom, uvozom, izvozom, prodajo, prevozom ali razširjanjem ukradenega negotovinskega plačilnega instrumenta za goljufivo uporabo.

Direktiva 2019/713 v 4. in 5. členu v zvezi z 9. členom določa obveznost držav, da kot posebno kaznivo dejanje z nižjo kaznijo določijo kaznivo dejanje v zvezi s posestjo ponarejenega oziroma prenašenega negotovinskega plačilnega instrumenta za goljufivo uporabo; ter »pridobitev zase ali za druge, vključno s prejetjem, prilastitvijo, nakupom, prenosom, uvozom, izvozom, prodajo, prevozom ali razširjanjem ponarejenega oziroma prenašenega negotovinskega plačilnega instrumenta za goljufivo uporabo«; oziroma »pridobitev zase ali za druge, vključno s prodajo, prenosom ali razširjanjem, ali dajanje na voljo protipravno pridobljenega, ponarejenega ali prenašenega nematerializiranega negotovinskega plačilnega instrumenta za goljufivo uporabo«. Besedili (d) točk 4. in 5. člena Direktive 2019/713 sta sicer deloma različni glede zaporedja navajanja, vendar po vsebini enaki. Glede na

navedeno je predlagan nov tretji odstavek 247. člena KZ-1 po vzoru predlaganega novega tretjega odstavka 246. člena KZ-1, saj ni razloga za razlike.

Kaznivi dejanji po veljavnem prvem in drugem odstavku 247. člena KZ-1 sta že ustrezno določeni v skladu z Direktivo 2019/713.

Direktiva 2019/713 torej v 4. in 5. členu določa primerljiva kazniva dejanja v zvezi z materializiranimi (4. člen) in nematerializiranimi (5. člen) negotovinskimi plačilnimi instrumenti. Glede na to, da 246. in 247. člen KZ-1 določata kazniva dejanja brez ločevanja na materializirana in nematerializirana negotovinska plačilna sredstva, predlagatelj ocenjuje kot ustrezno, da predlagane spremembe in dopolnitve obeh členov sledijo uveljavljeni sistematiki.

1.13. Drugi razlogi za spremembe in dopolnitve:

Drugi odstavek 62. člena KZ-1 za primer, če obsojenec v danem roku ne izpolni obveznosti iz tretjega odstavka 57. člena KZ-1 (gre za določitev posebnega pogoja vrnitve premoženjske koristi, povrnitve povzročene škode ali izpolnitve drugih obveznosti, ki ga sodišče lahko določi v pogojni obsodbi) določa, da sme sodišče najpozneje v enem letu po preteku preizkusne dobe preklicati pogojno obsodbo in izreči kazen, ki je bila določena v pogojni obsodbi.

V zvezi z navedenimi obveznostmi Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju⁵⁰ (v nadaljevanju ZFPPIPP) v 408. členu določa, da odpust obveznosti v postopku osebnega stečaja zanje ne učinkuje (2. točka drugega odstavka 408. člena ZFPPIPP). Navedeno torej pomeni, da obsojencu, zoper katerega je uveden postopek osebnega stečaja, v času trajanja tega postopka ni dovoljeno poravnati obveznosti, določene v pogojni obsodbi. Oškodovanci lahko v tem času zahtevajo poplačilo iz stečajne mase, po zaključku stečajnega postopka pa je obsojeni dolžan izpolniti obveznost iz posebnega pogoja, če iz stečajne mase ni bila v celoti poplačana, saj odpust obveznosti na te obveznosti ne učinkuje.⁵¹

Iz državno-tožilske in sodne prakse izhaja, da postopki osebnega stečaja pogosto trajajo večji del ali pa celotno preizkusno dobo, ki jo sodišče določi v pogojni obsodbi, zato se v veliko primerih zgodi, da preizkusna doba in enoletni rok po njenem preteku (ko sodišče v skladu z drugim odstavkom 62. člena KZ-1 še lahko prekliče pogojno obsodbo zaradi neizpolnitve posebnega pogoja) potečeta, postopek osebnega stečaja nad obsojencem pa še ni končan ali pa se je zaključil tik pred iztekom navedenih institutov. V takih primerih določitev obravnavanega posebnega pogoja v pogojni obsodbi izgubi učinek, saj obsojencu ob neizpolnitvi posebnega pogoja ne grozi več preklic pogojne obsodbe in izrek tam določene zaporne kazni.

V skladu s **65. členom KZ-1** sodišče lahko ob izreku pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom odredi tudi eno ali več navodil, po katerih se mora ravnati obsojenec. V tretjem odstavku 65. člena KZ-1 je taksativno naštetih osem nalog, ki jih navodila sodišča lahko vključujejo. Iz izkušenj Uprave Republike Slovenije za probacijo, katere svetovalci v skladu s prvim odstavkom 66. člena KZ-1 opravljajo varstveno nadzorstvo, izhaja, da bi bila v določenih primerih glede na storjeno kaznivo dejanje in lastnosti storilca ustrežnejša kakšna druga naloga, sicer po smislu podobna taksativno naštetim – na primer obveznost sodelovanja s centrom za socialno delo ali pomoč pri gospodinjskih opravilih.

V **66. členu KZ-1** so določene dejavnosti svetovalca pri izvrševanju pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom. Dikcija 66. člena KZ-1 obstoja v kazenski materialni zakonodaji smiselno od leta 1977, ko je takratni Kazenski zakon Socialistične Republike Slovenije prvič uvedel institut pogojne obsodbe z

⁵⁰ Uradni list RS, št. 13/14 – UPB8, 10/15 – UPB8p, 27/16, 31/16 – odl. US, 38/16 – odl. US, 63/16 – ZD-C, 54/18 – odl. US, 69/19 – odl. US, 74/20 – odl. US.

⁵¹ Tako tudi Vrhovno sodišče Republike Slovenije v sodbi opr. št. I Ips 44785/2013.

varstvenim nadzorstvom – torej v času, ko še ni bilo posebnega zakona, ki bi uredil probacijo, in tudi ne centralnega organa, ki bi izvrševal varstveno nadzorstvo.

Kasnejši Zakon o probaciji⁵² (v nadaljevanju ZPro) je materijo, ki jo ureja 66. člen KZ-1, natančneje uredi. V prvem odstavku 21. člena ZPro določa, da probacijska enota izvršuje varstveno nadzorstvo ob pogojni obsodbi z varstvenim nadzorstvom, pogojnem odpustu z varstvenim nadzorstvom ter ob izvrševanju kazni v obliki dela v splošno korist oziroma hišnem zaporu. Prav tako ZPro v 14. členu določa, da vodja probacijske enote za vsako osebo izmed probacijskih uslužbencev določi svetovalca.

Nadalje ZPro v drugem odstavku 21. člena določa vsebino varstvenega nadzorstva, ki vključuje pomoč, nadzor ali varstvo s ciljem usmerjanja osebe k oblikam vedenja in vzpostavljanju življenjskih okoliščin, ki odvrtačajo od ponovitve kaznivega dejanja ter spremljanje izpolnjevanja nalog in ciljev, določenih z osebnim načrtom.

Glede na navedeno je prav, da v 66. členu KZ-1 ostane le določba o pristojnosti za izvajanje varstvenega nadzorstva ter osnovni nabor dejavnosti, ki ga varstveno nadzorstvo obsega.

KZ-1 v 67. členu določa posledice neizpolnjevanja navodil v okviru izvrševanja pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom tako, da sme sodišče obsojenca, ki med preizkusno dobo ne izpolnjuje navodil ali se izmika stikom s svetovalcem, posvariti, mu spremeniti navodila, podaljšati varstveno nadzorstvo v mejah določene preizkusne dobe ali preklicati pogojno obsodbo. Kasnejši ZPro je tudi v zvezi z obsojenci na pogojno obsodbo z varstvenim nadzorstvom določil pripravo osebnega načrta. V skladu s 15. členom ZPro se v osebnem načrtu opredelijo stiki med osebo in svetovalcem, morebitni izvajalci sankcij, po potrebi se opredelijo tudi dejavniki, ki vplivajo na storitev kaznivega dejanja osebe in ukrepi, katerih cilj je odprava teh dejavnikov, metode in roki za njihovo izvajanje in roki za izvedbo osebnega načrta. Glede na navedeno je treba 67. člen KZ-1 dopolniti še s kršitvijo osebnega načrta.

Nadalje pa iz izkušenj svetovalcev Uprave Republike Slovenije za probacijo izhaja, da izogibanje izpolnjevanju navodil in stikom s svetovalcem, tako kot tudi druge kršitve osebnega načrta, pogosto pripeljejo do tega, da obsojenec do konca varstvenega nadzorstva v pogojni obsodbi in tudi do konca preizkusne dobe ne izpolni nalog, določenih z navodili sodišča, do odločitev sodišča v skladu z veljavnim 67. členom KZ-1 pa ne pride. Glede na navedeno bi bilo ustrezneje, da se čas obsojenčevega izmikanja ne bi štel v preizkusno dobo.

Poleg kazenske evidence obsodb predpisi določajo in Ministrstvo za pravosodje vodi še evidenco izbrisanih obsodb za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost in evidenco izrečenih vzgojnih ukrepov, zato so potrebni **redakcijski popravki 84. člena KZ-1**, ki določa temeljna pravila za dajanje podatkov iz kazenske evidence.

V skladu z **osmim odstavkom 86. člena KZ-1** se kazen zapora do dveh let, razen če gre za kaznivo dejanje zoper spolno nedotakljivost, lahko izvrši z delom v splošno korist, ki ga obsojenec opravi v obdobju največ dveh let od izvršljivosti sodbe, obseg pa se določi tako, da se en dan zapora nadomesti z dvema urama dela v splošno korist. Sodišče izvršljivo sodbo pošlje pristojni probacijski enoti, ki v skladu z ZPro najprej pozove obsojenca, da se zgleda v probacijski enoti, kar – odvisno od uspeha vročanja – lahko traja določen čas. Nato svetovalac skupaj z obsojencem pripravi osebni načrt, za kar ZPro določa rok tridesetih dni od prve zglasitve, treba pa je najti tudi ustreznega izvajalca dela v splošno korist. Pri tem svetovalac upošteva tako okoliščine na strani obsojenca (znanje in sposobnosti, pa tudi njegove druge družinske, izobraževalne ali poklicne obveznosti) kot tudi na strani izvajalcev. Ti pogosto nimajo potrebe po vsakodnevnem delu v splošno korist, pač pa občasno ali nekajkrat ne teden. Glede na navedeno se maksimalni rok dveh let pogosto izteče pred opravilo dela v splošno korist v obsegu oziroma urah, kot je bilo naloženo s strani sodišča.

⁵² Uradni list RS, št. 27/17.

Na sejah Komisije za pogojni odpust se je na podlagi odločitev Upravnega sodišča RS izpostavila dilema v zvezi z ustrežno razlago **petega odstavka 88. člena KZ-1**, ki določa pogoje za pogojni odpust.

V skladu z veljavnim petim odstavkom 88. člena KZ-1 (za katerega pa se je v praksi pokazalo, da je nejasen) je izostanek tako imenovane ponovitvene nevarnosti predpostavka za pogojni odpust. Torej, če je podana, je pogojni odpust povsem izključen, obsojenec pa je lahko pogojno odpuščen, če je mogoče utemeljeno pričakovati, da ne bo ponovil kaznivega dejanja. Ob tem se pri presoji, ali tak obsojenec bo pogojno odpuščen, pa se upoštevajo okoliščine, ki jih zakon primeroma določa.

Enako izhaja tudi iz Komentarja Splošnega dela prejšnjega Kazenskega zakonika⁵³, ki je podobno določbo vseboval v četrtem odstavku 109. člena (le okoliščina, ki se upošteva, je bila le ena – »vedenje med prestajanjem kazni«). Prof. dr. Bele na 587. strani med drugim zapiše:

»V četrtem odstavku tega člena je določen osnovni materialni pogoj za pogojni odpust, da se obsojenec lahko pogojno odpusti, če je mogoče utemeljeno pričakovati, da ne bo ponovil kaznivega dejanja; pri presoji, ali naj se obsojenec pogojno odpusti, pa se upošteva njegovo vedenje med prestajanjem kazni.«.

Iz prakse izhaja napačno razumevanje določb petega odstavka 88. člena KZ-1 v smeri, da se pogojni odpust lahko zavrne le, če je obsojenec ponovitveno nevaren, zato Komisija za pogojni odpust v vsaki odločbi o zavrnitvi pogojnega odpusta le-to utemeljuje s ponovitveno nevarnostjo. Navedeno pri veliko primerih ne drži, ampak gre pogosto za odločitev na podlagi okoliščin, ki jih peti odstavek 88. člena KZ-1 primeroma navaja za presajo, ali naj se obsojenec, ki ni ponovitveno nevaren (in se zgolj «lahko» pogojno odpusti), pogojno odpusti.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je v odločbi št. U-I-262/10 z dne 23. 6. 2011 odločilo, da **drugi, tretji in četrti odstavek 91. člena KZ-1** niso v neskladju z Ustavo Republike Slovenije. Ob tem pa je v obrazložitvi navedlo, da imajo določbe o rokih za zastaranje pregona in določbe o roku za novo sojenje enako ustavnopravno izhodišče in cilj, hkrati pa ima pri določanju dolžine zastaralnih rokov zakonodajalec široko polje proste presoje. To ne obsega le dolžine rokov same po sebi, temveč tudi določitev začetka, konca, načina teka in štetja roka in podobno. V skladu z obrazložitvijo Ustavnega sodišča Republike Slovenije enako velja glede roka, v katerem mora biti končan postopek nove razsoje po razveljavitvi pravnomočne sodbe, in sicer ne glede na to, ali je ta rok določen in umeščen v pravni red kot zastaralni rok ali drugače. Tudi glede te ureditve ugotavlja, da gre zakonodajalcu široko polje proste presoje v okviru stališč Ustavnega sodišča. Zato se ni opredeljevalo o primernosti veljavne ureditve, ampak le o ustavnopravni utemeljenosti predlagateljevih očitkov zoper izpodbijane določbe KZ-1.

V roku za novo sojenje mora sodišče zaradi saniranja procesnih kršitev praviloma ponoviti glavno obravnavo in pritožbeni postopek s poudarkom na tistih procesnih dejanjih, na katera je opozorilo Vrhovno sodišče Republike Slovenije v razveljavitvi. Ta rok naj bi zagotavljal predvsem potrebno koncentracijo procesnih dejanj, zato je treba v skladu s stališčem Ustavnega sodišča Republike Slovenije vselej upoštevati, da gre pri kazenskem pregonu in novem sojenju z vidika njunega dopustnega trajanja za dva izvorno različna položaja. Pri določanju dolžine rokov in povezanih vprašanj so zato upoštevne drugačne okoliščine oziroma so enake okoliščine upoštevne v različni meri. Teža očitane kaznivega dejanja, je tako po mnenju Ustavnega sodišča Republike Slovenije glede rokov za zastaranje kazenskega pregona bistvena, glede trajanja sojenja oziroma posameznih faz sojenja pa sicer ni nepomembna, nikakor pa ni odločilna. Relativno večja teža kaznivega dejanja, izražena v višji predpisani kazni, namreč ni razlog, ki bi sam zase upravičeval daljše novo sojenje.

⁵³ Ivan Bele: »Kazenski zakonik s komentarjem – Splošni del; GV Založba, Ljubljana 2001.

V zvezi z enotnim rokom dveh let od razveljavitve pravnomočne sodbe, ki ga drugi odstavek 91. člena KZ-1 določa za novo sojenje ne glede na kakršnokoli okoliščino, ki kaže na težo kaznivega dejanja oziroma zapletenost in posledično daljše trajanje konkretnega postopka, sta predloge za spremembo podala tako Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije kot tudi Vrhovno sodišče Republike Slovenije. Razlogi so v tem, da določba preprečuje učinkovit pregon gospodarskega, organiziranega in korupcijskega kriminala, in da Ustavno sodišče Republike Slovenije dopušča široko polje proste presoje zakonodajalca glede določanja rokov.

Glede na navedeno je predlagana drugačna ureditev roka za novo sojenje po razveljavitvi z izrednim pravnim sredstvom ali v postopku z ustavno pritožbo.

Nadalje je Ustavno sodišče RS v izpostavljeni odločbi navedlo, da tudi za rok za novo sojenje veljajo pravila tretjega in četrtega odstavka 91. člena KZ-1 o teku in pretrganju, zato je ob spremembi poimenovanja roka iz zastaralnega v rok za novo sojenje (predlagano novo besedilo drugega odstavka 91. člena KZ-1) to v predlaganih dopolnitvah tretjega in četrtega odstavka 91. člena KZ-1 tudi izrecno navedeno.

Zakon o državnem odvetništvu (v nadaljevanju ZDOdv)⁵⁴, ki je nadomestil prej veljavni Zakon o državnem pravobranilstvu, v prehodni določbi 100. člena za primere, kjer drug predpis uporablja izraz »državni pravobranilec« ali »pravobranilec«, določa, da ta izraza pomenita »višjega državnega odvetnika«. Glede na navedeno je potrebna redakcijska sprememba v **2) točki prvega odstavka 99. člena KZ-1**, ki v veljavnem besedilu kot uradno osebo po zakoniku določa tudi »državnega pravobranilca«.

V **176. členu KZ-1** je določeno kaznivo dejanje prikazovanja, izdelave, posesti in posredovanja pornografskega gradiva, ki inkriminira različna ravnanja v zvezi z zlorabo mladoletnih oseb v pornografskem oziroma drugačnem gradivu s seksualno vsebino. V skladu s tretjim odstavkom 176. člena KZ-1 se kaznuje tudi tisti, ki pridobiva, proizvede ali poseduje tako gradivo, ali pa do takega gradiva pridobi dostop s pomočjo informacijsko komunikacijskih tehnologij. Glede na to, da veljavna ureditev 176. člena KZ-1 ne določa nobenih izjem glede protipravnosti ali kaznivosti, za tako kaznivo dejanje lahko odgovarja tudi mladoletnik, ki je sam ali z drugim mladoletnikom ustvaril pornografsko ali seksualno gradivo, ali pa si takšno gradivo (v veliko primerih lastno seksualno eksplicitno fotografijo, videoposnetek ali besedilo) z drugim mladoletnikom izmenja. Gre za tako imenovano »sekstiranje« (*»sexting«*), ki med mladoletniki večinoma poteka z uporabo informacijsko komunikacijske tehnologije (na primer aplikacije za klepet).

V nasprotju z navedenim pa 173. člen KZ-1, ki določa kaznivo dejanje spolnega napada na osebo, mlajšo od petnajst let, v petem odstavku določa, da spolno občevanje ali kakšno drugo spolno dejanje z osebo, ki še ni stara petnajst let, ni protipravno, če je bilo storjeno z osebo primerljive starosti in če ustreza stopnji njene duševne in telesne zrelosti.

Torej v skladu z veljavno ureditvijo lahko oseba, ki je dopolnila petnajst let, veljavno privoli v spolno občevanje oziroma drugo spolno dejanje, nadalje je izključena protipravnost spolnega občevanja in drugih spolnih dejanj z osebo, mlajšo od petnajst let, če ustrezajo stopnji njene duševne in telesne zrelosti in je druga oseba primerljive starosti, hkrati pa mladoletna oseba do osemnajstega leta starosti ne more veljavno privoliti v upodobitev v pornografskem ali drugače seksualnem gradivu. Glede na navedeno je treba 176. člen KZ-1 dopolniti po vzoru 173. člena KZ-1.

V **226. členu KZ-1** je določeno kaznivo dejanje povzročitve stečaja z goljufijo ali nevestnim poslovanjem, ki ga po prvem odstavku stori tisti, ki zato, da obveznosti ne bi bile plačane, poslabša svoje premoženjsko stanje ali premoženjsko stanje drugega dolžnika in s tem povzroči stečaj ali izpolni pogoje za izbris gospodarske družbe iz sodnega registra po uradni dolžnosti brez likvidacije.

⁵⁴ Uradni list RS, št. 23/17.

Štiri oblike izvršitve, ki so v zvezi s tem določene, se nanašajo na zmanjševanje premoženja, na manipulacije v zvezi s poslovnimi knjigami in drugimi listinami ter vse druge goljufive načine, s katerimi bi osumljenec dosegel začetek stečajnega postopka ali postopka za izbris brez likvidacije. Dejanje mora torej biti storjeno z namenom, da se onemogoči izpolnitev obveznosti, v posledici pa mora biti povzročen stečaj ali izbris brez likvidacije, kar mora biti v naklepu storilca, drugače kaznivo dejanje ni podano.

Po drugem odstavku se kaznuje tisti, ki vedoč, da sam ali kdo drug kot plačnik ni zmožen plačila, pa še vedno nesmotrno troši, se čezmerno zadolžuje, drugače krši dolžnosti pri vodenju gospodarske dejavnosti ali finančnem poslovanju in podobno ter s tem povzroči dolgoročno plačilno nesposobnost ali prezadolženost in zaradi tega pride do stečaja ali izpolnitve pogojev za izbris gospodarske družbe iz sodnega registra po uradni dolžnosti brez likvidacije in do večje premoženjske škode za upnike. Torej mora biti podan direktni ali eventualni naklep storilca v zvezi s povzročitvijo dolgoročne plačilne nesposobnosti ali prezadolženosti, povzročitev stečaja ali izpolnitve pogojev za izbris gospodarske družbe iz sodnega registra po uradni dolžnosti brez likvidacije in večja premoženjska škoda za upnike pa sta objektivna pogoja kaznivosti.

V zvezi s kršitvami dolžnosti pri vodenju gospodarske dejavnosti ali pri finančnem poslovanju so pomembne določbe področnih zakonov, ki te dolžnosti določajo – med drugim ZGD-1 in ZFPPIPP.

Iz navedenega izhaja, da je obstoj kaznivega dejanja, katerega varstveni objekt je po prvem odstavku 226. člena KZ-1 plačilna disciplina ter pošteno in enakopravno obravnavanje upnikov, po drugem odstavku pa predvsem plačilna sposobnost in kapitalska ustreznost, vezan na povzročitev stečaja ali izpolnitve pogojev za izbris gospodarske družbe brez likvidacije. Glede na varstvene objekte in smisel obravnavanih določb bi bilo kaznivo dejanje pravilneje določiti z opredelitvijo prepovedane posledice v prikrajšanju upnikov in ne v sami povzročitvi stečaja.

Obsodbe za obravnavano kaznivo dejanje so redke – iz Velikega znanstvenega komentarja na primer izhaja, da je bilo v obdobju od 2012 do 2016 po 226. členu KZ-1 obtoženih devet oseb, obsojeni pa dve.

Na področje insolvenčne kriminalitete spada tudi kaznivo dejanje oškodovanja upnikov po **227. členu KZ-1**. Kaznivo dejanje po prvem odstavku je mogoče storiti le pri opravljanju gospodarske dejavnosti, storilec pa vedoč, da je sam ali kdo drug kot dolžnik postal nezmožen za plačilo, iz zadolženega premoženja izplača dolg ali kako drugače kakšnega upnika namenoma spravi v ugodnejši položaj in s tem povzroči premoženjsko škodo drugim upnikom. Gre torej za privilegiranje upnikov.

Po drugem odstavku 227. člena KZ-1 pa se kaznuje tisti, ki vedoč, da je sam ali kdo drug kot dolžnik postal nezmožen za plačilo, zato, da bi izigral in oškodoval upnike, prizna neresnično terjatev, sestavi lažno pogodbo ali z drugim goljufivim dejanjem povzroči premoženjsko škodo upnikom. Gre torej za oškodovanje upnikov, ki pravzaprav pomeni predhodno dejanje goljufivega stečaja.

Glede na navedeno je ob predlaganih spremembah 226. člena KZ-1 treba ustrezno prilagoditi tudi kaznivo dejanje po 227. členu KZ-1.

KZ-1 v 308. členu določa kaznivo dejanje prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države, ki določa kazniva dejanja tistega, ki na določen način vstopi na ozemlje Republike Slovenije ali se na njem zadržuje, ter tistih, ki na določene načine omogočajo tujcem, da nezakonito vstopijo na ozemlje Republike Slovenije ali na njem prebivajo. Ob tem je treba upoštevati, da so dejanja tujca v zvezi z nezakonitim vstopom in tudi pomoč drugih oseb pri tem, kadar niso podane dodatne okoliščine, ki jih določa 308. člen KZ-1 (nasilno, z orožjem nezakonito, ukvarjanje in podobno) v Zakonu o tujcih⁵⁵ (v

⁵⁵ Uradni list RS, št. 1/18 – UPB6, 9/18 – UPB6p in 62/19 – odl. US.

nadaljevanju ZTuj-2) določena kot prekrški – gre predvsem za 145. člen v zvezi z 12. členom ZTuj-1 in 146. člen v zvezi s 15. členom ZTuj-2.

Zakon o nadzoru državne meje⁵⁶ (v nadaljevanju ZNDM-2) v 8. členu določa, da sme policija za opravljanje nadzora državne meje in preprečevanje nedovoljenega prehajanja državne meje namestiti tudi varovalne ograje ali druge tehnične ovire. Pravna podlaga za postavljanje tehničnih ovir je sicer v ZNDM-2 od njegove uveljavitve, vendar je novela ZNDM-2B⁵⁷ natančneje opredelila, za kakšna sredstva in ovire gre (na primer varovalne ograje). Navedeno je posledica sprememb v pomenu in načinu nadzora zunanje schengenske meje na podlagi množičnih migracij v letih 2015 in 2016, ki so bile tako za Republiko Slovenijo kot tudi širše za Evropsko unijo največji varnostni in humanitarni izziv po drugi svetovni vojni. »Nasilna prekoračitev državne meje« v prvem odstavku 308. člena KZ-1 pomeni, da mora biti za obstoj kaznivega dejanja v tem delu podana sila zoper osebo, če pa je podano »nasilje zoper stvar« (na primer poškodovanje tehnične ovire), gre lahko le za kaznivo dejanje poškodovanja tuje stvari po 220. členu KZ-1.⁵⁸ Zato je treba prvi odstavek 308. člena KZ-1 dopolniti.

Glede na tretji odstavek 308. člena KZ-1 stori kaznivo dejanje tudi tisti, ki enega ali več tujcev za plačilo nezakonito spravi čez mejo ali ozemlje države ali jim omogoči nezakonito prebivanje na njem. Torej je treba v primeru, ko se osumljenec ne ukvarja s tem, da tujce spravlja čez državno mejo oziroma jih prevaža po ozemlju države, dokazati, da je prevoz tujcev opravil za plačilo. Iz sodne prakse (na primer sodba Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, opr. št. I Ips 3/2008 z dne 12. 9. 2008) v zvezi z zakonskim znakom »za plačilo« (sicer po 311. členu prejšnjega KZ, ki je vseboval enako določbo) izhaja, da: »... za obstoj kaznivega dejanja prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države po 3. odstavku 311. člena KZ zadošča, da je storilcu plačilo obljubljeno, in ni treba, da bi bila višina plačila vnaprej znana ali da bi storilec pred dejanjem plačilo sploh pridobil. ...«⁵⁹

Vendar pa iz prakse Policije ob obravnavi konkretnih primerov izhaja, da so tujci, ki se jih tako spravlja čez mejo ali ozemlje države, naučeni, da povedo, da je šlo za naključno »štovanje«, plačilo pa ni bilo niti dogovorjeno niti realizirano. Ob tem je splošno znano, da storilec takšnega prevoza ne opravi brezplačno ter da kriminalne združbe naročajo migrantom, da v primeru prijetja izjavijo so »štovanje« ter da za prevoz niso plačali ničesar. Če bi izraz »za plačilo« samo črtali iz opisa kaznivega dejanja, bi bila formulacija identična prekršku, je pa glede na navedeno ustrezno, da se namen pridobitve koristi v tretjem odstavku 308. člena KZ-1 določi na drugačen način.

V prvem delu tretjega odstavka 308. člena KZ-1, ki določa kaznivost tistega, ki se ukvarja z nezakonitim spravljanjem tujcev čez mejo, je inkriminirano tudi prevažanje takih tujcev po ozemlju države, če pa gre za nezakonito spravljanje tujcev čez mejo za plačilo, pa prevažanje po ozemlju ni inkriminirano. Zato je treba tudi to redakcijsko dopolniti.

V šestem odstavku 308. člena KZ-1 je določena strožja kazen med drugim tudi za primere, ko je z dejanji iz tretjega, četrtega ali petega odstavka tega člena povzročena nevarnost za življenje ali zdravje ljudi. V primerih, ko tihotapci v kombiniranem vozilu, namenjenemu prevozu tovora, naložijo večje število migrantov, kar lahko predstavlja tudi nevarnost za življenje in zdravje, je praksa po izkušnjah Policije neenotna. V nekaterih primerih se dejanje prekvalificira, saj po mnenju sodišča še ni prišlo do posledice za življenje in zdravje – oziroma konkretnije, ker ni prišlo do, na primer, prometne nesreče, kjer bi zaradi neprimerne načina prevoza (preveliko število oseb, neprimerno vozilo za prevoz oseb) nastale posledice (telesne poškodbe, smrt).

⁵⁶ Uradni list RS, št. 35/10 – UPB1, 15/13 – ZNPPol, 5/17, 68/17 in 47/19.

⁵⁷ Uradni list RS, št. 5/17.

⁵⁸ Tako tudi Veliki znanstveni komentar, 3. knjiga.

⁵⁹ Tako tudi Deisinger, M.: Kazenski zakonik 2017, Posebni del: s komentarjem, sodno prakso in literaturo, Maribor, Poslovna založba 2017, v komentarju 308. člena KZ-1: »Koristoljubnost se odraža v namenu, da pri spravljanju vsaj ene osebe čez mejo dobi ustrezno materialno korist. Za obstoj kaznivega dejanja ni treba, da je (obdolženec) takšno korist že pridobil.«

Skladno s 73. členom KZ-1 se predmeti, ki so bili uporabljeni ali namenjeni za kaznivo dejanje ali so nastali s kaznivim dejanjem, smejo vzeti, če so storilčeva last, kadar niso storilčeva last pa le, če to zahteva splošna varnost ali moralni razlogi, ali če zakon izrecno tako določa. Glede na to, da pri tihotapljenju oseb čez mejo ali ozemlje države, vozniki večinoma vozijo prevozna sredstva, ki niso njihova last, je ustrezno po vzoru petega odstavka 186. člena KZ-1 tudi v 308. členu KZ-1 določiti, v kakšnih okoliščinah se lahko odvzame tudi vozilo, ki ni last storilca.

2. CILJI, NAČELA IN POGLOVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilj Predloga zakona je uskladitev KZ-1 z v prejšnji točki navedenimi mednarodnimi dokumenti in dokumenti pravnega reda Evropske unije ter upoštevanje nekaterih predlogov pristojnih organov iz prakse.

2.2 Načela

S predlaganimi spremembami in dopolnitvami KZ-1, ki v pretežni meri pomenijo implementacijo določb več direktiv Evropske unije in multilateralnih konvencij, se uresničujeta 8. in 153. člen Ustave Republike Slovenije⁶⁰, ki med drugim določata, da morajo biti zakoni in drugi predpisi v skladu s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in z mednarodnimi pogodbami, ki obvezujejo Republiko Slovenijo. V 8. členu Ustave Republike Slovenije je sicer tudi določeno, da se ratificirane mednarodne pogodbe uporabljajo neposredno, vendar navedeno (predvsem) v kazenskem materialnem pravu ni mogoče. V skladu z načelom »lex certa« oziroma načelom zakonitosti v kazenskem pravu iz 28. člena Ustave Republike Slovenije neposredna uporaba mednarodnih pogodb v delu, kjer določajo obveznost držav, da določena ravnanja določijo kot kazniva dejanja, ni mogoča, saj večinoma opredeljujejo le splošen opis dejanja brez določene sankcije.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev

- konkreten opis predlaganih rešitev:

2.3.1 Direktiva 2014/57/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. 4. 2014 o kazenskih sankcijah za zlorabo trga (v nadaljevanju Direktiva 2014/57/EU):

V 99. členu KZ-1, ki določa pomen izrazov zgolj za potrebe zakonika, je predlagana dopolnitev opredelitve »premične stvari« še z virtualnimi valutami ter elektronskim in knjižnim denarjem zato, da bodo tudi v zvezi z dejanji proti tema dvema oblikama premoženjske vrednosti mogoči postopki zaradi kaznivih dejanj zoper premoženje.

Glede na ugotovitve Evropske komisije ob pregledu implementacije Direktive 2014/57/EU je predlagana tudi dopolnitev 99. člena KZ-1 z novim trinajstim odstavkom. Ker ZTFI-1 »blagovne promptne pogodbe« posebej ne opredeljuje, še posebej ne z dodatno omejitvijo iz direktive, da »niso energetske proizvodi na debelo«, je predlagana dopolnitev 99. člena KZ-1, ki določa pomen izrazov v tem zakoniku.

Kaznivo dejanje zlorabe trga finančnih instrumentov iz 239. člena KZ-1 se nanaša le na finančne instrumente. Finančne instrumente določa ZTFI-1 v 7. členu, ki blagovnih promptnih pogodb in

⁶⁰ Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16.

referenčnih meril ne vključuje, zato je zaradi jasnosti ureditve v 239. člen KZ-1 predlagana dopolnitev še z manipulacijami, povezanimi z blagovnimi promptnimi pogodbami.

Glede na to, da se 238. člen KZ-1, ki določa kaznivo dejanje zlorabe notranje informacije, nanaša le na »posredno ali neposredno pridobitev ali odsvojitvev finančnega instrumenta«, je predlagana še dopolnitev s preklicem oziroma spremembo naročila.

KZ-1 v 238. členu zlorabo notranje informacije veže na »vrednostne papirje in druge finančne instrumente, ki so uvrščeni na organiziran trg v Republiki Sloveniji ali drugi državi članici Evropske unije, ali pa je v zvezi z njimi vsaj vložen predlog za uvrstitev na tak trg«. Glede na ureditev v ZTFI-1 je predlagana še dopolnitev s trgovanjem na prostem trgu.

2.3.2 Mednarodna konvencija o zatiranju financiranja terorizma:

Predlagana je dopolnitev do sedaj navedenih sklicevanj v 109. členu KZ-1 še s sklicevanjem na 307., 329., 330., 352., 353., 354., 355., 371. in 373. člen KZ-1. S tem bo izpolnjen del priporočil MONEYVAL iz petega kroga ocenjevanja Republike Slovenije.

2.3.3 Dodatni protokol h Konvenciji Sveta Evrope o preprečevanju terorizma

V predlaganih spremembah drugega odstavka 111. člena KZ-1 je izpuščeno navajanje »navodil«.

Usposabljanje za terorizem lahko poteka osebno (na primer s sodelovanjem v vadbenih taborih terorističnih skupin) ali pa preko elektronskih medijev, kar vključuje svetovni splet. Ob tem pa je pomembno, da ne gre le za slučajni obisk takih spletnih strani ali prejemanje elektronskih komunikacij s tako vsebino, ampak mora biti storilec aktivno vključen v usposabljanje (na primer tudi interaktivno usposabljanje) – navedeno je v predlaganem tretjem odstavku 111. člena KZ-1 zagotovljeno z dostavkom »z aktivnim sodelovanjem«.

V besedilu drugega in tretjega odstavka 111. člena KZ-1 je predlagana tudi sprememba besedne zveze »druge posebne metode in tehnologija« z ustrežnejšo »druge posebne metode in tehnike«.

2.3.4 Predlagane spremembe v poglavju kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost:

Predlagana sta nova prva odstavka 170. in 171. člena KZ-1, ki določata kaznivi dejanji posilstva in spolnega nasilja. V prvem delu oba predlagana nova odstavka pomenita inkriminacijo posega v spolno samoodločbo osebe proti njeni volji – po modelu veta. Torej za obstoj kaznivega dejanja ni več potrebno, da mora storilec uporabiti silo ali zagroziti, in se tudi ne zahteva, da bi se žrtev morala storilcu fizično upirati, mora pa žrtev svoje nesoglasje izraziti oziroma biti v položaju, ko nesoglasja ali soglasja sploh ne more izraziti (popolna pasivnost, opitost, nezavest, hromeč strah ipd.). Z navedenim je jasno nakazano, kje je meja med dovoljenim in prepovedanim dejanjem, kar je pomembno tudi z vidika pravne varnosti.

Predlagane dopolnitve in spremembe v zvezi s kaznivim dejanjem posilstva in kaznivim dejanjem spolnega nasilja torej pomenijo prehod iz tako imenovanega modela prisile v tako imenovani model soglasja.

Ena glavnih pomanjkljivosti modela veta je, da ne upošteva možnosti, da žrtev zaradi različnih razlogov pogosto ne more niti reči ne. Te pomanjkljivosti tudi v zvezi z veljavnimi inkriminacijami ugotavlja Empirična študija, kot navedeno zgoraj. Navedeni položaji so zajeti v zakonskem znaku »z izkoriščanjem predhodnega trajajočega ustrahovanja«, ki je deloma povzet tudi po vzoru avstrijske ureditve in razširjen še z »drugimi okoliščinami ali stanji, zaradi katerih (žrtev) ni sposobna izraziti zavrnitve«, saj je nemogoče naštetati vse okoliščine, zaradi katerih lahko pride do tako imenovane

»zamrznitve žrtve« ali drugačnih stanj, zaradi katerih ni sposobna reagirati. Del takih stanj je v veljavnem KZ-1 pokrit z zlorabo »slabosti ali kakšnega drugačnega stanja, zaradi katerega se žrtev ne more upirati« v prvem odstavku 172. člena KZ-1, ko gre predvsem za omamljenost ali spanje. Zaradi možnih podvajanj inkriminacij in določene vsebinske povezanosti z novima predlaganima inkriminacijama po prvem odstavku 170. in 171. člena KZ-1, je predlagano črtanje obravnavanega dela iz 172. člena KZ-1.

Znak »z izkoriščanjem njenega presenečenja« je inkriminaciji »drugih spolnih dejanj« v predlaganem novem prvem odstavku 171. člena KZ-1 dodan glede na ugotovitve Empirične študije, da je del primerov, ki jih veljavni KZ-1 ne pokrije, tak, ko do upiranja žrtve ne pride zato, ker storilec s hitrostjo izrabi njeno presenečenje, ne da bi bila sposobna izraziti nestrinjanje.

Znak »izkoriščanja presenečenja« je v novem prvem odstavku 170. člena KZ-1 izpuščen, saj v zvezi s spolnim občevanjem in s tem izenačenimi ravnanji ne pride v poštev.

Z besedilom obeh novih prvih odstavkov so po vzoru veljavnih 170. in 171. člena KZ-1 zajeti tako spolno občevanje (ali s tem izenačeno spolno ravnanje ter druga spolna dejanja) storilca z žrtvijo kot tudi žrtve s tretjo osebo ter spolna ravnanja / dejanja žrtve na sebi.

2.3.5 Konvencija Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi:

V predlaganih spremembah 181. člena KZ-1 so s sklicevanjem na »predpise s področja pridobivanja in presaditve delov človeškega telesa zaradi zdravljenja« pokrite zahteve iz 4. člena Konvencije. Veljavno besedilo prvega odstavka 181. člena KZ-1 je pri odvzetju dela telesa glede na Konvencijo preveč zamejeno le z namenom presaditve, saj ta opredeljuje še »druge namene« nedovoljene odstranitve, ki se, kot že navedeno, nanašajo na znanstveno raziskovanje in uporabo organov za pridobitev tkiv in celic. Oboje seveda izven s predpisi določenega, saj so tudi taki posegi lahko dopuščeni po predpisih s področja pridobivanja in presaditve delov človeškega telesa zaradi zdravljenja.

V predlaganih spremembah prvega odstavka 181. člena KZ-1 so ob upoštevanju dosedanje sistematike tega člena upoštevane tudi zahteve 5. člena Konvencije, ki kot kaznivo določa uporabo nedovoljeno odstranjenih organov za presaditev ali druge namene.

V zvezi s četrtem odstavkom 4. člena in 6. členom Konvencije Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi, ki kot možnost inkriminacije po odločitvi držav predvidevata odvzem in vsaditev, če se opravita izven notranjega sistema za presajanje, ali s kršitvijo načel domačih zakonov in pravil o presajanju, pojasnjujemo, da sta vidika pokrita v predlaganih spremembah prvega odstavka 181. člena KZ-1 s sklicevanjem na predpise s področja pridobivanja in presaditve delov človeškega telesa zaradi zdravljenja.

Predlagano je tudi, da gre po prvem odstavku za kaznivo dejanje, ki ga lahko stori kdorkoli, ne le zdravnik.

Spremembe prvega odstavka 181. člena KZ-1 so predlagane tudi tako, da bo kaznivo dejanje v delu, ko gre za odvzem dela telesa podano tako v primeru, ko gre za odvzem živemu človeku, kot tudi mrtvemu, če ob tem niso spoštovanja pravila zdravniške znanosti in stroke.

KZ-1 v četrtem odstavku 181. člena določa še posebej kaznivo dejanje zdravnika, ki vzame ali presadi del telesa brez predpisane predhodne privolitve, ali hrani ali uporabi v nasprotju s predpisanimi postopki odvzeti del telesa za drug namen. Glede na to, da s predpisano pisno privolitvijo del telesa lahko odvzame le zdravnik, v zvezi z drugimi možnimi storilci taka možnost ne more nastati, zato lahko določba v tem delu ostane nespremenjena.

Predlagano je črtanje šestega odstavka 181. člena KZ-1, saj bo dejanje ob upoštevanju tudi 7. in 8. člena Konvencije določeno v novem 181.a členu KZ-1.

Glede na določbe Konvencije Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi je predlagan novi 181.a člen KZ-1, ki določa kaznivo dejanje »trgovine z deli človeškega telesa«. V prvem odstavku predlaganega novega 181.a člena KZ-1 je predlagano kaznivo dejanje novačenja ali nagovarjanja darovalcev in prejemnikov, ki ga storilec vrši za plačilo sebi ali zato, da bi plačilo pridobil drugemu. V drugem delu je povzet del inkriminacije dosedanjega šestega odstavka 181. člena KZ-1, katerega črtanje je predlagano. Znaki »za plačilo« in »neupravičeno« razmejujejo kaznivo dejavnost od dejavnosti, ki jo pristojnim organom dovoljuje ali predpisuje ZPPDČT.

V skladu s tretjim odstavkom 4. člena ZPPDČT je oglaševanje potrebe po delih telesa in razpoložljivosti delov telesa, če je namen oglaševanja ponujanje ali iskanje dobička ali podobnih koristi, prepovedano in v skladu s 1. točko prvega odstavka 46. člena ZPPDČT tudi prekršek, ki ga lahko stori pravna oseba, v skladu s tretjim odstavkom pa tudi posameznik. Iz Obrazložitvenega poročila h Konvenciji izhaja, da so pogajalci ocenili, da je oglaševanje del nagovarjanja in ga zato v členu konvencije niso posebej navedli. Glede na navedeno je oglaševanje potrebe po delih telesa in razpoložljivosti delov telesa vključeno v inkriminacijo po prvem odstavku predlaganega novega 181.a člena KZ-1, posledično pa je v prehodni določbi predlagano črtanje navedenega prekrška v ZPPDČT.

Konvencija tako v zvezi s 7. členom kot tudi v zvezi s 4. in 5. členom, ki sta implementirana s predlaganimi spremembami 181. člena KZ-1, prepušča državam odločitev, ali bodo kot kazniva dejanja določile tudi ravnanja darovalcev in prejemnikov organov v postopkih, ki so v nasprotju s pravili zdravniške znanosti in stroke. V tem delu predlagatelj sledi dosedanji ureditvi v KZ-1 in dodatnih inkriminacij še v zvezi z darovalci in prejemniki izven predlaganega drugega odstavka, ki pomeni povzetek dosedanjega šestega odstavka 181. člena KZ-1, katerega črtanje je predlagano, ne predlaga.

Predlagani tretji odstavek novega 181.a člena KZ-1 pomeni implementacijo 8. člena Konvencije, v zvezi s katerim Obrazložitveno poročilo sicer dopušča, da določene države po svojem notranjem pravu štejejo, da gre za pomoč po splošnih določbah. Glede na večje število kaznivih dejanj, ki v opisih primerljive znake že vsebujejo, je zaradi celovitosti novega kaznivega dejanja tudi v tem primeru predlagan poseben odstavek.

2.3.6 Sveta Evrope o ponarejanju medicinskih izdelkov in podobnih kaznivih dejanjih, ki ogrožajo javno zdravje:

V novem 183.a členu KZ-1 je predlagano novo kaznivo dejanje »proizvodnje in prometa ponarejenih sredstev za zdravljenje«.

Predlagano besedilo »zdravila ali druga sredstva za zdravljenje« je povzeto po veljavnem 183. členu KZ-1 in je torej blanketna določba, v zvezi s katero so pomembne določbe ZZdr-2 in ZMedPri. Ob upoštevanju v 1. točki izpostavljene dileme, v zvezi s katero prosimo MZ za s področno zakonodajo usklajeno besedilo navedba »zdravila ali druga sredstva za zdravljenje« (ne)ustrezno? pokrije objekte, v zvezi s katerimi je mogoče storiti obravnavana kazniva dejanja.

Glede možnih oblik storitve kaznivega dejanja v zvezi s ponarejenimi sredstvi za zdravljenje je poleg oblik, ki jih predpisuje 6. člen Konvencije, upoštevana tudi inkriminacija 186. člena KZ-1, ki določa kaznivo dejanje neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog, na katerega opozarjajo tudi avtorji Velikega znanstvenega komentarja, ko ugotavljajo pomanjkljivosti inkriminacije po 183. členu KZ-1.

Pogoj, da »ni podano hujše kaznivo dejanje po tem zakoniku« kaže na subsidiarnost novega kaznivega dejanja. Glede na to, da v predlaganem kaznivem dejanju niso predpisane (hujše) posledice v obliki škodljivosti za zdravje, telesnih poškodb oziroma smrti, gre torej za »navodilo« pristojnim organom, da je treba storilce, ki izpolnijo zakonske znake kaznivega dejanja po 183. členu KZ-1, preganjati po tem členu in ne po tem novem kaznivem dejanju.

2.3.7 Mednarodna konvencija proti uporabi nedovoljenih snovi v športu:

Na podlagi ratificirane Konvencije in ugotovitev v praksi je predlagana dopolnitev 186. in 187. člena KZ-1 tako, da se nedovoljenim snovem v športu doda še nedovoljene postopke v športu.

2.3.8 Konvencija Sveta Evrope o prirejanju rezultatov športnih tekmovanj:

Predlagana je dopolnitev naslova 212. člena KZ-1, ki določa kaznivo dejanje »organiziranja denarnih verig in nedovoljenega prirejanja iger na srečo« še z »nedovoljenim prirejanjem rezultatov športnih tekmovanj«.

V predlaganem novem tretjem odstavku 212. člena KZ-1 so športna tekmovanja glede na določbe Konvencije zamejena na »uradna«. Hkrati je sprememba rezultata ali poteka uradnega športnega tekmovanja zamejena na »nedovoljeno«, kar pomeni, da gre za delovanje v nasprotju s področno zakonodajo (na primer ZŠpo-1) ter pravili uradnih športnih tekmovanj in športnih organizacij.

Ob tem lahko v določenih primerih prideta v poštev tudi kaznivi dejanji nedovoljenega sprejemanja in dajanja daril po 241. in 242. členu KZ-1 (kazniva dejanja zoper gospodarstvo), saj v skladu z desetim odstavkom 99. člena KZ-1 za »gospodarsko dejavnost« po tem zakoniku šteje: vsaka dejavnost, ki se opravlja proti plačilu na trgu; in vsaka dejavnost, ki se za dogovorjeno ali predpisano plačilo opravlja poklicno ali organizirano.

Hkrati naj bi bilo iz besedila »dogovori za nedovoljeno spremembo rezultata ali poteka uradnega športnega tekmovanja ali za tako spremembo kaj stori ali opusti« jasno, da zadošča le dogovor, dejanje ali opustitev, namenjena spremembi rezultata ali poteka tekmovanja, brez da do te spremembe pride.

2.3.9 Konvencija Sveta Evrope o kaznivih dejanjih v zvezi s kulturnimi dobrinami:

Glede na določbe Konvencije so predlagane spremembe in dopolnitve 218. člena KZ-1. Naslov kaznivega dejanja je zaradi predlaganih dopolnitev besedila člena spremenjen v »Nedovoljena posest in promet s stvarmi, ki so posebnega kulturnega pomena ali naravne vrednote«, dodan pa je tudi nov drugi odstavek 218. člena, ki enako kaznovanje, kot po prvem odstavku, predvideva tudi za tistega, ki daje na trg ali drugače ponuja naprodaj stvari, ki so posebnega kulturnega pomena ali naravna vrednota, za katere ve, da so bile protipravno pridobljene. Nadalje je enaka kazen predvidena tudi za tistega, ki v nasprotju s predpisi (na primer ZVKD-1, ZON in podzakonski predpisi) poseduje stvar, ki je posebnega kulturnega pomena ali naravna vrednota, ne glede na to, kako je bila pridobljena.

Ker iz ob teh Konvenciji obravnavanih inkriminacij po KZ-1 umanjka le še izrecna kaznivost »odstranitve« kulturne dobrine (kolikor ta ne pomeni tudi poškodovanja ali uničenja), je predlagana ustrežna dopolnitev naslova in prvega odstavka 219. člena KZ-1.

2.3.10 Direktiva 2013/40/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. 8. 2013 o napadih na informacijske sisteme in nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2005/222/PNZ:

Predlagano je, da se kazen zapora do enega leta po prvem odstavku 221. člena KZ-1 spremeni v kazen zapora do dveh let. Za kaznivo dejanje po prvem odstavku 221. člena KZ-1 bo tako mogoče izreči kazen zapora od najmanj trideset dni do največ dveh let, kar zadosti tudi zahtevi direktive, da mora biti izrek kazni dveh let zapora omogočen vsaj za dejanja, ki niso majhnega pomena. Ker je v veljavnem drugem odstavku navedenega člena, ki določa kvalificirano obliko kaznivega dejanja, predpisana kazen zapora do dveh let, jo je glede na predlagano spremembo prvega odstavka treba predpisati strožje, zato je za kaznivo dejanje po drugem odstavku 221. člena KZ-1 predlagana kazen zapora do treh let.

Veljavni tretji odstavek 221. člena KZ-1 določa, da je poskus kaznivega dejanja iz drugega odstavka kazniv. Glede na predlagano spremembo predpisane kazni za dejanje po drugem odstavku, bo poskus kazniv že v skladu s določbami 34. člena Splošnega dela KZ-1, zato posebna določba ni več potrebna.

Predlagano spremenjeno besedilo tretjega odstavka 221. člena KZ-1 pomeni implementacijo tretjega odstavka 9. člena Direktive 2013/40/EU, ki določa, da morajo biti storilci kaznivih dejanj nezakonitega poseganja v sistem (4. člen direktive) in nezakonitega poseganja v podatke (5. člen direktive) kaznovani s kaznijo zapora v posebnem maksimumu vsaj treh let zapora, če prizadenejo znatno število informacijskih sistemov in je bilo uporabljeno orodje iz 7. člena. Direktiva »znatnega števila« informacijskih sistemov ne opredeljuje podrobneje, zato je predlagano, da gre za tri ali več informacijskih sistemov.

Predlagana je tudi dopolnitev četrtega odstavka 221. člena KZ-1 še s storitvijo v okviru hudodelske združbe, proti informacijskemu sistemu kritične infrastrukture ali nad informacijskim sistemom zavezanca po ZInfV. Veljavna predpisana kazen v razponu od treh mesecev do petih let je ustrezna.

Glede na to, da kazniva dejanja v zvezi z informacijskimi sistemi v okviru gospodarskega poslovanja KZ-1 določa v 237. členu, je tudi tu predlagana dopolnitev kvalificirane oblike kaznivega dejanja zlorabe informacijskega sistema še s storitvijo v hudodelski združbi ali proti informacijskemu sistemu upravljavca kritične infrastrukture. Sistemom kritične infrastrukture so po vzoru predlagane dopolnitve 221. člena KZ-1 dodani tudi informacijski sistemi zavezancev po ZInfV. Hkrati je predlagana uskladitev posebnega minimuma kazni zapora s kaznijo, predpisano za primerljivo kaznivo dejanje izven gospodarskega poslovanja po četrtem odstavku 221. člena KZ-1.

Nadalje je predlagano, da se kazen po drugem odstavku 306. člena KZ-1 spremeni iz kazni do enega leta zapora v kazen do dveh let zapora. Večinoma je sicer v zvezi s kaznivim dejanjem po 7. členu Direktive 2013/40/EU relevanten tretji odstavek 306. člena KZ-1, ki predpisuje, da se storilec kaznuje enako kot storilec kaznivega dejanja iz drugega odstavka istega člena. Ker gre lahko za enako hudi kaznivi dejanji, ocenjujemo, da je prav, da tudi predpisani kazni še vedno ostaneta enaki. Glede na predlagano strožjo kazen zapora kaznivi dejanji po obeh odstavkih še vedno predstavljata privilegirani obliki glede na kaznivo dejanje iz prvega odstavka 306. člena KZ-1. Za kaznivi dejanji po drugem in tretjem odstavku 306. člena KZ-1 bo mogoče izreči kazen zapora od najmanj trideset dni do največ dveh let, kar zadosti tudi zahtevi direktive, da mora biti izrek kazni dveh let zapora omogočen vsaj za dejanja, ki niso majhnega pomena.

2.3.11 Direktiva 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. 7. 2017 o boju proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije, z uporabo kazenskega prava:

V predlaganih spremembah in dopolnitvah prvega odstavka 229. člena KZ-1 so inkriminirana dejanja oziroma zlorabe v zvezi s prihodkovno stranjo proračunov Evropske unije, ki so opredeljena v točki (c) drugega odstavka 3. člena Direktive 2017/1371 kot uporaba ali predložitev lažnih, nepravilnih ali nepopolnih izjav ali dokumentov ali ne-razkritje podatkov, ki ima za posledico nezakonito zmanjšanje sredstev proračunov Evropske unije. Gre za javne dajatve, ki so neposredni prihodek proračunov

Evropske unije, torej carine in druge uvozne dajatve ter dajatve na sladkor.

V predlaganem novem drugem odstavku 229. člena KZ-1 je povzeta inkriminacija iz veljavnega prvega odstavka, v dosedanjem drugem odstavku, ki bo zaradi preštevilčenja postal tretji odstavek, pa dosedanja inkriminacija iz drugega odstavka 229. člena KZ-1.

2.3.12 Direktiva (EU) 2019/713 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o boju proti goljufijam in ponarejanju v zvezi z negotovinskimi plačilnimi sredstvi ter o nadomestitvi okvirnega sklepa sveta 2001/413/PNZ:

Glede na določbe direktive je predlagan nov drugi odstavek 246. člena KZ-1 z ustreznim stopnjevanjem glede na pridobljeno premoženjsko korist v naslednjih odstavkih.

Glede na sorazmernost kazni v 246. in 247. členu KZ-1 je v novem drugem odstavku 246. člena predlagana kazen do treh let zapor, kar zadosti tudi zahtevi 8. člena Direktive 2019/713 po kaznivosti poskusa.

Hkrati je v dosedanjem drugem odstavku, ki postane četrti, predlagan popravek tako, da bo strožja kazen predpisana tudi za primer pridobitve večje premoženjske koristi z dejanjem iz novega drugega ali petega odstavka. Enako je predlagano tudi v dopolnitvi dosedanjega tretjega odstavka, ki postane peti in določa strožjo kazen za primer pridobitve velike premoženjske koristi. V skladu z drugim delom predlagane dopolnitve dosedanjega tretjega odstavka, bo kazen od enega do osmih let zapor določena tudi za primer, če bo dejanje po prvem ali predlaganem drugem ali tretjem odstavku storjeno v okviru hudodelske združbe (v skladu s šestim odstavkom 9. člena Direktive 2019/713, ki predpisuje obveznost držav članic, da predpišejo kazen najmanj pet let zapor v zgornji meri kazni).

Po vzoru predlagane dopolnitve 246. člena KZ-1 z novim tretjim odstavkom, je predlagan tudi nov tretji odstavek 247. člena KZ-1 še v zvezi s ponarejenimi ali prenarejenimi negotovinskimi plačilnimi sredstvi.

Glede na navedeno je predlagan nov tretji odstavek 247. člena KZ-1 po vzoru predlaganega novega tretjega odstavka 246. člena KZ-1, saj ni razloga za razlike. Zakonski znak »ali drugače razširi«, ki ga določa tako (d) točka 4. kot tudi 5. člena direktive in je vsebovan v predlaganih besedilih novih odstavkov obeh členov KZ-1, po naši oceni pokrije tudi besedilo »ali dajanje na voljo«, ki je določeno le v (d) točki 5. člena Direktive 2019/317.

Hkrati je v dosedanjem tretjem odstavku, ki postane četrti odstavek 247. člena KZ-1, predlagana dopolnitev tako, da bo strožja kazen predpisana tudi za primer pridobitve velike premoženjske koristi z dejanjem iz novega tretjega odstavka. V skladu z drugim delom predlagane dopolnitve dosedanjega tretjega odstavka, bo kazen od enega do osmih let zapor določena tudi za primer, če bo dejanje po prvem, drugem ali predlaganem novem tretjem odstavku storjeno v okviru hudodelske združbe, v skladu s šestim odstavkom 9. člena Direktive 2019/713, ki predpisuje obveznost držav članic, da predpišejo kazen najmanj pet let zapor v zgornji meri kazni.

2.3.13 Druge spremembe in dopolnitve:

Glede na to, da iz državno-tožilske in sodne prakse izhaja, da postopki osebnega stečaja pogosto trajajo večji del ali pa celotno preizkusno dobo, ki jo sodišče določi v pogojni obsodbi, se posledično v veliko primerih zgodi, da preizkusna doba iz pogojne obsodbe in enoletni rok po njenem preteku (ko sodišče v skladu z drugim odstavkom 62. člena KZ-1 še lahko prekliče pogojno obsodbo zaradi neizpolnitve posebnega pogoja) potečeta, postopek osebnega stečaja nad obsojencem pa še ni končan ali pa se je zaključil tik pred iztekom navedenih institutov. Ker v takih primerih določitev obravnavanega posebnega pogoja v pogojni obsodbi izgubi učinek (saj obsojencu ob neizpolnitvi

posebnega pogoja ne grozi več preklic pogojne obsodbe in izrek tam določene zaporne kazni), je predlagana **dopolnitev drugega odstavka 62. člena KZ-1** tako, da se čas trajanja postopka osebnega stečaja ne bo več štel v rok za izpolnitev posebnega pogoja iz tretjega odstavka 57. člena KZ-1 in tudi ne v preizkusno dobo, določeno s pogojno obsodbo.

Predlagana je dopolnitev **tretjega odstavka 65. člena KZ-1** tako, da bo sodišče v okviru navodil pri pogojni obsodbi z varstvenim nadzorstvom lahko odredilo tudi kakšno drugo ustrezno nalogo, ki bo v določenih primerih glede na storjeno kaznivo dejanje in lastnosti storilca ustrežnejša od taksativno naštetih v veljavnem tretjem odstavku – na primer obveznost sodelovanja s centrom za socialno delo ali pomoč pri gospodinjskih opravilih.

Glede na vsebinsko zaokroženo ureditev v kasnejšem ZPro so predlagane spremembe **66. člena KZ-1** tako, da določajo le pristojnost za izvajanje varstvenega nadzorstva v okviru pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom ter osnovni nabor nalog, ki jih tako nadzorstvo obsega.

Predlagana je dopolnitev **67. člena KZ-1**, ki določa posledice neizpolnjevanja navodil v okviru pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom, še s kršitvijo osebnega načrta, ki ga je tudi v zvezi z obsojenci na pogojno obsodbo z varstvenim nadzorstvom določil kasnejši ZPro.

Hkrati je na podlagi izkušenj svetovalcev Uprave Republike Slovenije za probacijo predlagan nov drugi odstavek **67. člena KZ-1**, v skladu s katerim se čas obsojenčevega izmikanja izpolnjevanju navodil in stikom s svetovalcem ter čas drugih kršitev osebnega načrta ne bo štel v preizkusno dobo.

Predlagani so **redakcijski popravki 84. člena KZ-1**, ki določa temeljna pravila za dajanje podatkov iz kazenske evidence, tako, da bo poleg kazenske evidence obsodb določal še evidenco izbranih obsodb za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost in evidenco izrečenih vzgojnih ukrepov.

Glede na razloge, predstavljene v točki 1.13 te uvodne obrazložitve je predlagana **sprememba osmega odstavka 86. člena KZ-1** tako, da bo delo v splošno korist, s katerim se lahko izvrši kazen zapora do dveh let, obsojenec lahko opravil v obdobju največ treh let po izvršljivosti sodbe.

Predlagane so **redakcijske spremembe petega odstavka 88. člena KZ-1** tako, da bo jasneje določeno, da mora za pogojni odpust najprej biti podano utemeljeno pričakovanje, da obsojenec ne bo ponovil kaznivega dejanja. Obsojencu, ki ni ponovitveno nevaren in je »lahko« pogojno odpuščen, pa se še vseeno zavrne pogojni odpust, če tako izhaja iz okoliščin, ki se v skladu z drugim stavkom petega odstavka 88. člena KZ-1 (predvsem) upoštevajo pri presoji, ali naj se takega obsojenca pogojno odpusti.

Predlagano je **novi besedilo drugega odstavka 91. člena KZ-1**, ki dolžino roka za novo sojenje po razveljavitvi sodbe v postopku z izrednim pravnim sredstvom ali (izrecno tudi) z ustavno pritožbo določa na pet let od razveljavitve pravomočne sodbe. Sprememba poimenovanja roka iz zastaralnega v rok za novo sojenje (predlagano novo besedilo drugega odstavka 91. člena KZ-1) je upoštevana tudi v predlaganih dopolnitvah tretjega in četrtega odstavka 91. člena KZ-1.

Zaradi uskladitve s kasnejšim ZDOdv je predlagana redakcijska sprememba v **2) točki prvega odstavka 99. člena KZ-1**, ki v veljavnem besedilu kot uradno osebo po zakoniku določa tudi »državnega pravobranilca«.

V skladu z veljavno ureditvijo lahko oseba, ki je dopolnila petnajst let, veljavno privoli v spolno občevanje oziroma drugo spolno dejanje, nadalje je izključena protipravnost spolnega občevanja in drugih spolnih dejanj z osebo, mlajšo od petnajst let, če ustrezajo stopnji njene duševne in telesne zrelosti in je druga oseba primerljive starosti, hkrati pa mladoletna oseba do osemnajstega leta starosti ne more veljavno privoliti v upodobitev v pornografskem ali drugače seksualnem gradivu. Zato je

predlagana **dopolnitev 176. člena KZ-1** z novim odstavkom po vzoru izključitve protipravnosti, ki je že določena v 173. členu KZ-1.

Obstoj kaznivega dejanja povzročitve stečaja z goljufijo ali nevestnim poslovanjem, katerega varstveni objekt je po prvem odstavku **226. člena KZ-1** plačilna disciplina ter pošteno in enakopravno obravnavanje upnikov, po drugem odstavku pa predvsem plačilna sposobnost in kapitalska ustreznost, je vezan na povzročitev stečaja ali izpolnitev pogojev za izbris gospodarske družbe brez likvidacije. Glede na varstvene objekte in smisel obravnavanih določb je predlagana sprememba 226. člena KZ-1 tako, da bo kaznivo dejanje določeno z opredelitvijo prepovedane posledice v prikrajšanju upnikov in ne v sami povzročitvi stečaja. Posledično je predlagana sprememba naslova člena v »oškodovanje upnikov z goljufijo ali nevestnim poslovanjem«, v predlaganih prenovljenih prvem in drugem odstavku pa sta jasno razmejeni dve vrsti krivdnega ravnanja storilca – v prvem odstavku gre za goljufivo ravnanje, v drugem pa za nevestno poslovanje. S tem se jasno pokaže smisel kaznivega dejanja po 226. členu KZ-1, ki ni v kaznovanju povzročitve stečaja, ampak v kaznovanju goljufivega ravnanja ali nevestnega poslovanja, ki zmanjšuje možnosti za poplačilo upnikov.

Hkrati gre v predlaganem novem besedilu 226. člena KZ-1 za pojmovno in s tem tudi vsebinsko uskladitev z določbami insolvenčnega prava (ZFPPIPP).

Predlagani prvi odstavek zajema izvršitvena ravnanja dejanja na ravni kaznivih dejanj (kategorija goljufije in ponarejanja) in kaznivost veže na posledico prikrajšanja upnikov v vseh insolventnih postopkih, pri čemer kaznivost ni več vezana na formalni pogoj povzročitve stečaja – torej vključuje tudi položaje prisilne poravnave. Veljavno besedilo 226. člena KZ-1 zahteva direktni naklep storilca tako v zvezi z namenom, da obveznosti ne bodo plačane kot tudi v zvezi s povzročitvijo stečaja ali izpolnitvijo pogojev za izbris brez likvidacije. Po predlaganem novem besedilu zadošča eventualni naklep storilca (ki ve, da je sam ali kdo drug plačilno nesposoben) v zvezi z onemogočenjem ali zmanjšanjem možnosti poravnave obveznosti do upnikov, mogoče izvršitvene oblike so smiselno povzete po veljavnem besedilu⁶¹, povzročitev stečaja ali izpolnitev pogojev za izbris brez likvidacije pa nista več znaka kaznivega dejanja.

Predlagani drugi odstavek ohranja izvršitvena dejanja z manjšo stopnjo protipravnosti (nevestno ravnanje, opustitve), ki je sicer na ravni prekrškov, zato je tu kaznivo dejanje opredeljeno s posledico poslabšanja premoženjskega stanja, saj bi šlo v nasprotnem primeru za podvajanje inkriminacije prekrška in kaznivega dejanja, ki je proti-ustavno. Hkrati je to pravilno z vidika sorazmernosti in stopnjevanja represivnega posega države. Predlagano besedilo ne vsebuje več objektivnega pogoja kaznivosti iz veljavnega drugega odstavka 226. člena KZ-1 (povzročitev dolgoročne plačilne nesposobnosti ali prezadolženosti, zaradi česar pride do stečaja ali izpolnitve pogojev za izbris brez likvidacije in do večje premoženjske škode za upnike).

Glede na predlagane spremembe 226. člena KZ-1 so predlagane tudi spremembe kaznivega dejanja oškodovanja upnikov po **227. členu KZ-1**. Ker bodo položaji iz veljavnega drugega odstavka 227. člena KZ-1 (oškodovanje upnikov) po predlaganih spremembah zajeti že v 226. členu KZ-1, je predlagana sprememba naslova kaznivega dejanja v dajanje prednosti upnikom, v inkriminaciji pa je ohranjen prvi odstavek veljavnega člena tako, da ni več pogoja, da gre za dejanje pri opravljanju gospodarske dejavnosti (privilegiranje upnikov).

V obeh kaznivih dejanjih je ohranjena tudi določba, v skladu s katero se ob pogoju velike premoženjske škode storilec kaznuje s kaznijo zapora od enega do osmih let.

Predlagana je dopolnitev prvega, tretjega in šestega odstavka **308. člena KZ-1** ter nov osmi odstavek.

⁶¹ Podrobneje o izvršitvenih oblikah po 226. členu KZ-1 glej Veliki znanstveni komentar, 2. knjiga.

Glede na to, da ZNDM-2 v 8. členu določa, da sme policija za opravljanje nadzora državne meje in preprečevanje nedovoljenega prehajanja državne meje namestiti tudi varovalne ograje ali druge tehnične ovire, »nasilno« v prvem odstavku 308. člena KZ-1 pa pomeni uporabo sile zoper osebe, je predlagana dopolnitev prvega odstavka še z novo obliko storitve kaznivega dejanja »s poškodovanjem tehničnih ovir«.

Glede na razloge, predstavljene v 1.13. točki te uvodne obrazložitve je predlagano, da se v tretjem odstavku 308. člena KZ-1 zakonski znak »za plačilo« spremeni v »namen pridobitve premoženjske ali nepremoženjske koristi zase ali za koga drugega«. Hkrati je po vzoru inkriminacije tistega, ki se ukvarja z nezakonitim spravljanjem tujcev čez mejo, še v delu, ki inkriminira spravljanje čez mejo za plačilo predlagana dopolnitev opisa še z zakonskim znakom »prevažanja takih tujcev po ozemlju države.

V šestem odstavku 308. člena KZ-1 je predlagana sprememba zakonskega znaka »povzroči nevarnost za življenje ali zdravje ljudi« v »izpostavi nevarnosti za življenje ali zdravje«, saj se po veljavnem besedilu večinoma zahteva, da za obstoj kaznivega dejanja do posledice za življenje in zdravje tudi pride – oziroma konkretnije, na primer, do prometne nesreče, kjer bi zaradi neprimerne načina prevoza (preveliko število oseb, neprimerno vozilo za prevoz oseb) nastale posledice (telesne poškodbe, smrt).

Glede na to, da pri tihotapljenju oseb čez mejo ali ozemlje države, vozniki večinoma vozijo prevozna sredstva, ki niso njihova last, je po vzoru petega odstavka 186. člena KZ-1 tudi v 308. členu KZ-1 predlagan nov osmi odstavek, ki določa v kakšnih okoliščinah se lahko odvzame tudi vozilo, ki ni last storilca.

- variantne rešitve, ki so bile proučevane, in utemeljitev predlagane rešitve:

V okviru priprave potrebnih sprememb v poglavju kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost je Delovna skupina za pripravo sprememb in dopolnitev Kazenskega zakonika na podlagi Empirične študije proučevala tako možnosti zgolj manjših dopolnitev opisov kaznivih dejanj po 170. in 171. členu KZ-1 kot tudi oba primerjalno-pravno znana modela soglasja (model afirmativnega soglasja in model veta).

Na koncu je bila tako v zaključkih Empirične študije kot tudi po večinskem mnenju članov delovne skupine sprejeta odločitev za določitev posebnega, subsidiarnega kaznivega dejanja »posega v spolno nedotakljivost«. Ministrstvo, kot predlagatelj gradiva Vladi Republike Slovenije, je po opravi dodatne izmenjave mnenj s predstavnicami zainteresiranih nevladnih organizacij navedeno odločitev nadgradilo tako, da se je odločilo predlagati navedeni model »posega proti volji« kot temeljni obliki kaznivih dejanj posilstva po 170. členu KZ-1 in spolnega nasilja po 171. členu KZ-1.

b) Način reševanja:

- vprašanja, ki se bodo urejala s predlaganim zakonom:

Kot navedeno v prejšnjih točkah uvodne obrazložitve, gre za implementacijo dokumentov Evropske unije in mednarodnih konvencij, ki urejajo različna področja, v KZ-1.

- vprašanja, ki se bodo urejala z izvršilnimi predpisi, in seznam izvršilnih predpisov, ki bodo prenehali veljati: /

- vprašanja, ki se bodo urejala drugače, navedite kako (npr. s kolektivnimi pogodbami): /

- vprašanja, v katera ni mogoče poseči s predpisi: /

- vprašanja, ki jih ni treba več urejati s predpisi: /

- vprašanja, ki se bodo urejala s predpisi ter v zvezi s katerimi so bili predhodno opravljeni poskusi in testi, da se ugotovi, ali je ukrepanje primerno: /

c) Normativna usklajenost predloga zakona:

- z veljavnim pravnim redom:

Predlog zakona je skladen z določbami Ustave Republike Slovenije s področja mednarodnega in kazenskega prava, s področno zakonodajo, navedeno v prejšnjih točkah uvodne obrazložitve, ter prav tam navedenimi direktivami.

- s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in mednarodnimi pogodbami, ki zavezujejo Republiko Slovenijo:

Predlog zakona pomeni uskladitev KZ-1 s številnimi mednarodnimi konvencijami.

- s predpisi, ki jih je tudi treba sprejeti oziroma spremeniti in »paketno« obravnavati: /

č) Usklajenost predloga zakona:

- s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi:

Uskladitev ni predvidena.

- s civilno družbo oziroma ciljnim skupinami, na katere se predlog zakona nanaša (navedba neusklajenih vprašanj):

Pri pripravi Predloga zakona v delu, ki se nanaša na poglavje kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, je predlagatelj sodeloval tudi z zainteresiranimi nevladnimi organizacijami. Predstavnica nevladnih organizacij, izbrana po postopku v okviru Centra za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij – CNVOS – je sodelovala pri delu Delovne skupine za pripravo sprememb in dopolnitev Kazenskega zakonika, potekalo pa je tudi več razgovorov ministrice s predstavnicami zainteresiranih nevladnih organizacij. Zadnji tak sestanek s predstavnicami Društva za nenasilno komunikacijo, Amnesty International Slovenija, Društva SOS in Pravno-informacijskega centra nevladnih organizacij je potekal 18. 6. 2020.

Doseženo je bilo soglasje, da je pri kaznivih dejanjih posilstva, spolnega nasilja in spolne zlorabe slabotne osebe treba preseči tradicionalni model prisile in uzakoniti model soglasja. Na podlagi izmenjave mnenj s predstavnicami nevladnih organizacij je predlagatelj prvotno namero po oblikovanju razširjenega modela veta kot posebnega, subsidiarnega kaznivega dejanja po vzoru avstrijske ureditve, spremenil v predlog določitve takega dejanja kot temeljnih oblik kaznivih dejanj posilstva po 170. členu KZ-1 in spolnega nasilja po 171. členu KZ-1.

Soglasje ni bilo doseženo glede izbire podvrste modela soglasja – predstavnice nevladnih organizacij so vztrajale pri določitvi kaznivega dejanja po modelu afirmativnega soglasja. Predlagatelj nevladnim organizacijam v tem delu ni sledil, ampak se je oprl na ugotovitve in opozorila iz Empirične študije. Ob tem izpostavljam tudi oziroma predvsem, da so s predlagano novo ureditvijo ob upoštevanju, da nadgrajuje obstoječo, pokrite vse situacije, ki jih Empirična študija izpostavlja kot primanjkljaje veljavne ureditve kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost.

- s subjekti, ki so na poziv predlagatelja neposredno sodelovali pri pripravi predloga zakona oziroma so dali mnenje (znanstvene in strokovne institucije, nevladne organizacije in posamezni strokovnjaki ter predstavniki zainteresirane javnosti):

Kot izhaja iz 7. točke te uvodne obrazložitve.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

– ocena finančnih sredstev za državni proračun:

Predlog zakona ne bo imel posledic za državni proračun.

– ocena drugih javnih finančnih sredstev:

Predlog zakona ne bo imel posledic za druga javna finančna sredstva.

– predvideno povečanje ali zmanjšanje prihodkov državnega proračuna:

Zaradi Predloga zakona ni predvideno povečanje ali zmanjšanje prihodkov državnega proračuna.

– predvideno povečanje ali zmanjšanje obveznosti za druga javna finančna sredstva:

Zaradi Predloga zakona ni predvideno povečanje ali zmanjšanje obveznosti za druga javna finančna sredstva.

– predvideni prihranki za državni proračun in druga javna finančna sredstva:

Prihranki za državni proračun in druga javna finančna sredstva niso predvideni.

– sredstva bodo zagotovljena z zadolževanjem (poroštva):

Zaradi predloga zakona ni potrebno zadolževanje.

– v naslednjem proračunskem obdobju bodo sredstva zagotovljena:

V naslednjem proračunskem obdobju dodatnih sredstev zaradi predloga zakona ni treba zagotavljati.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog zakona ne predvideva porabe proračunskih sredstev v obdobju, za katero je bil proračun že sprejet.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

– prikaz ureditve v pravnem redu EU:

Natančno izhaja iz 1. točke te uvodne obrazložitve in tam predstavljenih direktiv.

– prikaz ureditve v najmanj treh pravnih sistemih držav članic EU:

OPREDELITEV POJMA »PREMIČNA STVAR«

REPUBLIKA HRVAŠKA:

Šestnajsti odstavek 87. člena hrvaškega Kazenskega zakona določa, da je premična stvar tudi vsaka energija, proizvedena ali zbrana za oddajanje svetlobe, toplote ali gibanja, pa tudi telefonski impulzi. Triindvajseti odstavek istega člena pa določa, da za sredstva velja kakršno koli premoženje, ne glede na to, ali je opredmeteno ali neopredmeteno, premično ali nepremično, ali so to pravni dokumenti ali instrumenti, ki dokazujejo pravico do takšnega premoženja ali deleža na njem.

ČRNA GORA:

Osemnajsti odstavek 142. člena Kazenskega zakonika Črne Gore določa, da se za premičnino šteje tudi vsa proizvedena ali zbrana energija za oddajanje svetlobe, toplote ali gibanje, telefonski impulz, pa tudi računalniški podatki in računalniški program. Sedemindvajseti odstavek istega člena pa določa, da za vrednostne žetone (*»tokens of value«*) štejejo tudi žetoni tuje vrednosti.

REPUBLIKA ESTONIJA:

332. člen Kazenskega zakonika Republike Estonije posebej za kazniva dejanja v poglavju o kaznivih dejanjih v zvezi s ponarejanjem plačilnih sredstev, uradnih znamk in oznak določa, da določbe tega poglavja nanašana tudi na ponarejanje denarja, bančnih kartic in drugih plačilnih sredstev, vrednostnih papirjev, bonov in državnih bonitet (*»finess marks«*), ki se uporabljajo v tujih državah.

FINANCIRANJE TERORIZMA

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA:

Financiranje terorizma v Zvezni republiki Nemčiji določa 89c člen nemškega Kazenskega zakona, po katerem se kaznuje tisti, ki zbira, sprejema ali zagotavlja premoženje v vednosti ali z namenom, da ga bo druga oseba uporabila za namene storitve naslednjih kaznivih dejanj:

1. umora v posebnih oteževalnih okoliščinah, umora, genocida, zločina proti človečnosti, vojnega zločina, telesnih poškodb ali telesnih poškodb, ki povzročijo hude telesne ali čustvene travme drugi osebi,
2. ugrabitve zaradi izsiljevanja ali zajema talcev,
3. kaznivega dejanja računalniške sabotaže, kaznivega dejanja uničenja zgradb ali struktur in kaznivega dejanja uničenja pomembne delovne opreme ali huda kazniva dejanja, ki predstavljajo javno nevarnost – kaznivo dejanje požiga, kaznivo dejanje povzročitve jedrske eksplozije, kaznivo dejanje eksplozije, kaznivo dejanje zlorabe ionizirajočega sevanja, kaznivo dejanje povzročitve poplave, kaznivo dejanje povzročitve javne nevarnosti z zastrupitvijo, kaznivo dejanje nevarnega vmešavanja v železniški, ladijski ali zračni promet, kaznivo dejanje prekinitve javnih storitev, kaznivo dejanje, kaznivo dejanje napada na zračni ali ladijski promet, kaznivo dejanje motenja telekomunikacijskih sistemov,
4. kaznivega dejanja zoper okolje,
5. določena kazniva dejanja iz Zakona o nadzoru vojaškega orožja,
6. kaznivega dejanja po 51. členu Zakona o orožju,

7. določenih izvršitvenih oblik kaznivega dejanja nepooblaščenega ravnanja z radioaktivnimi snovmi in drugimi nevarnimi snovmi in blagom ali kaznivega dejanja priprave eksplozije ali radioaktivnega sevanja,

8. kaznivega dejanja iz drugega odstavka 89c člena nemškega Kazenskega zakona (kdor sprejema ali zagotavlja premoženje z namenom, da bi storil eno od kaznivih dejanj iz prvega odstavka).

Za navedeno kaznivo dejanje je predpisana zaporna kazen od šestih mesecev do 10 let. Navedena kazen velja samo za primere iz zgornjih 1. do 7. točke, če je podan namen s kaznivimi dejanji, določenimi v teh določbah, resno ustrahovati prebivalstvo, s silo ali grožnjo s silo nezakonito prisiliti oblast ali mednarodno organizacijo, da nekaj stori ali ne stori, ali uničiti ali znatno oslabiti temeljne politične, ustavne, gospodarske ali družbene strukture države ali mednarodne organizacije, in ki glede na naravo ali posledice takih kaznivih dejanj lahko resno škodijo državi ali mednarodni organizaciji.

REPUBLIKA HRVAŠKA:

Kaznivo dejanje financiranja terorizma določa 98. člen hrvaškega Kazenskega zakona, v skladu s katerim se kaznuje tisti, ki neposredno ali posredno daje ali zbira sredstva z namenom, da bodo porabljena, ali z vedenjem, da bodo v celoti ali delno uporabljena za namene ali prispevanje k storitvi enega ali več naslednjih kaznivih dejanj: terorizem, javno spodbujanje terorizma, novačenje za terorizem, usposabljanje za terorizem, potovanje z namenom izvajanja terorizma, teroristično združevanje, priprava kaznivih dejanj zoper vrednote, ki jih ščiti mednarodno pravo, ugrabitev, uničenje ali poškodovanje javnih naprav, določene izvršitvene oblike kaznivega dejanja zlorabe radioaktivnih snovi, napad na letalo, ladjo ali stacionarno ploščad, ogrožanje prometa z nevarnim dejanjem ali sredstvi, umor osebe pod mednarodno zaščito, ugrabitev osebe pod mednarodno zaščito, napad na osebo pod mednarodno zaščito ali grožnja osebi pod mednarodno zaščito ali drugega kaznivega dejanja, katerega namen je povzročiti smrt ali hudo telesno poškodbo civilista ali druge osebe, ki ni aktivno vpletena v oboroženi spopad, če je namen dejanja ustrahovanje prebivalstva ali prisiljenje države ali mednarodne organizacije, da nekaj stori ali ne stori.

Predpisana je kazen zapora od enega do desetih let.

REPUBLIKA AVSTRIJA:

Kaznivo dejanje financiranja terorizma v Republiki Avstriji določa 278d člen Kazenskega zakona. Inkriminirana je zagotovitev ali zbiranje sredstev z namenom, da bodo uporabljena za izvršitev naslednjih kaznivih dejanj:

1. zračno piratstvo ali namerna grožnja varnosti letalstva,
2. izsiljevalna ugrabitev ali grožnja z ugrabitvijo,
3. napad na življenje, telo ali svobodo osebe, ki jo ščiti mednarodno pravo, nasilni napad na stanovanje, pisarno ali prevozno sredstvo ali grožnja z ogrožitvijo življenja, telesa ali svobode,
4. ogrožanje z jedrsko energijo ali ionizirajočim sevanjem, grožnja zaradi nedovoljene uporabe jedrskih snovi ali radioaktivnih snovi, ali drugo kaznivo dejanje pridobivanja jedrskega materiala ali radioaktivnih snovi ali grožnja zaradi kraje ali tatvine jedrskega materiala ali radioaktivnih snovi,
5. hud napad na življenje ali telo druge osebe na civilnem letališču, uničenje ali poškodovanje letališča ali zrakoplova, ki se nahaja na njem, ali prekinitve obratovanja letališča ali letališke službe, če je pri kaznivem dejanju uporabljeno orožje ali druga naprava s katero se ogrozi varnost letališča,
6. zračno piratstvo ali namerna grožnja letalski varnosti, če je objekt napada ladja ali fiksna ploščad ali oseba oziroma tovor, ki se nahaja na ladji ali fiksni ploščadi,
7. prevoz eksplozivne naprave ali druge smrtonosne naprave na javnem kraju, državni ali javni ustanovi, v prometnem sistemu ali oskrbovalnem objektu ali uporaba takih sredstev s prizadevanjem si za povzročitev smrti ali hude telesne poškodbe, če se povzroči uničenje lokacije, objekta ali sistema, ali, če je uničenje lahko povzroči znatno gospodarsko škodo,

8. kaznivega dejanja, ki vključuje povzročitev smrti ali hudih telesnih poškodb civilne osebe ali druge osebe, ki ni aktivno vključena v sovražnosti v oboroženem spopadu, če je namen dejanja zastraševanja skupine prebivalstva ali vlade, države ali mednarodne organizacije, da storijo ali se vzdržijo izvajanja svojih pristojnosti,

9. terorizem, usposabljanje za teroristične namene, dajanje navodil za izvršitev terorističnega dejanja, potovanje z namenom izvajanja terorizma.

Predpisana je kazen zapora od enega do desetih let.

USPOSABLJANJE ZA TERORIZEM

SLOVAŠKA REPUBLIKA:

Dajanje oziroma prejemanje informacij oziroma znanja kot znak kaznivega dejanja v zvezi s terorističnimi ravnanji določa točka b) drugega odstavka 419. člena slovaškega Kazenskega zakona, ki opredeljuje kaznivo dejanje terorizma in drugih oblik sodelovanja pri terorističnih dejanjih. S kaznijo zapora od 20 do 25 let se kaznuje tisti, ki zagotavlja znanje o metodah oziroma tehnikah za proizvodnjo in uporabo eksploziva, jedrskega, biološkega ali kemičnega orožja ali drugih škodljivih sredstev ali nevarnih snovi za izvrševanje kaznivih dejanj iz prvega odstavka 419. člena ali poskuša storiti tako dejanje ali sodeluje pri njem.

REPUBLIKA HRVAŠKA:

Kaznivo dejanje usposabljanja za terorizem določa 101. člen hrvaškega Kazenskega zakona.

Z zaporom od enega do desetih let se kaznuje tisti, ki daje navodila za izdelavo in uporabo eksplozivnih naprav, strelnega orožja ali drugega orožja ali škodljivih ali nevarnih snovi ali o drugih posebnih metodah ali tehnikah, vedoč, da se te veščine uporabljajo za izvajanje ali prispevanje k storitvi kaznivega dejanja terorizma ali storitvi kaznivega dejanja financiranja terorizma, ugrabitve, uničenja ali poškodovanja javnih naprav, določenih izvršitvenih oblik kaznivega dejanja zlorabe radioaktivnih snovi, kaznivo dejanje napada na letalo, ladjo ali stacionarno ploščad, ogrožanja prometa z nevarnim dejanjem ali sredstvom, umora osebe pod mednarodno zaščito, ugrabitve osebe pod mednarodno zaščito, napada na osebo pod mednarodno zaščito ali grožnje osebi pod mednarodno zaščito.

Z zaporom od enega do osmih let pa se kaznuje tisti, ki prejme navodila ali samostojno pridobi znanje o izdelavi in uporabi eksplozivnih naprav, strelnega orožja ali drugega orožja ali škodljivih ali nevarnih snovi ali o drugih posebnih metodah ali tehnikah, vedoč, da se te veščine nameravajo uporabiti za opravljanje ali prispevanje k izvršitvi kaznivega dejanja financiranja terorizma, ugrabitve, uničenja ali poškodovanja javnih naprav, določenih izvršitvenih oblik kaznivega dejanja zlorabe radioaktivnih snovi, kaznivega dejanja napada na letalo, ladjo ali stacionarno ploščad, ogrožanja prometa z nevarnim dejanjem ali sredstvom, umora osebe pod mednarodno zaščito, ugrabitve osebe pod mednarodno zaščito, napada na osebo pod mednarodno zaščito ali grožnje osebi pod mednarodno zaščito.

REPUBLIKA AVSTRIJA:

Dajanje oziroma prejemanje informacij oziroma znanja kot znak kaznivega dejanja v zvezi s terorističnimi ravnanji v Republiki Avstriji določata dve kaznivi dejanji. Gre za kaznivo dejanje usposabljanja za teroristične namene (278.e člen avstrijskega Kazenskega zakona) – kdor koga drugega pouči o izdelavi ali uporabi razstreliva ali strelnega orožja ali drugih nevarni stvari za potrebe terorističnih dejanj ali da na voljo svoje izkušnje, se kaznuje z zaporno kaznijo do 10 let zapora, če oseba ve za kakšen namen je podala svoje znanje; in kaznivo dejanje dajanja navodil za izvršitev

terrorističnega kaznivega dejanja (278.f člen avstrijskega Kazenskega zakona) – kdor za izvrševanje terorističnih dejanj v medijih daje na voljo informacije za izvršitev predmetnih kaznivih dejanj ali ponuja takšne informacije na internetu na način, da omogoči dostop drugim uporabnikom, se kaznuje s kaznijo zapora do dveh let. Enako se kaznuje kdor informacije objavi na svetovnem spletu, da bi bilo storjeno teroristično kaznivo dejanje.

ZOPER SPOLNO NEDOTAKLJIVOST

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA:

Z novelo nemškega Kazenskega zakona v letu 2016 sta se spremenila naslov in vsebina kaznivega dejanja po 177. členu, ki po spremembi določa kaznivo dejanje spolnega posega, spolnega prisiljenja in posilstva.

Prvi odstavek inkriminira spolna dejanja, izvršena zoper prepoznavno voljo (navzven prepoznavna zavrnitev) druge osebe – torej neupoštevanje zavrnitve pomeni temeljno obliko kaznivega dejanja (po tako imenovanem modelu veta).

V drugem odstavku so inkriminirani primeri, v katerih zavrnitve ni mogoče ali pa jo je težje izraziti. Gre za okoliščine, ki ustrezajo našemu pojmu slabotne osebe, eksplicitne in implicitne grožnje ter izrabo presenečenja. V zvezi s tem je predvidena izjema za spolna ravnanja z osebo, ki je zaradi fizičnega ali duševnega stanja resno ovirana pri oblikovanju ali izražanju volje (na primer intoksikacije, umska manjrazvitost, demenca) – spolna ravnanja s tako osebo niso kazniva, če je bilo pred tem pridobljeno soglasje take osebe. Navedeno pomeni, da zakonodajalec takim osebam ni želel odvzeti možnosti spolnega življenja, je pa postavil višje standarde, saj mora biti v takem primeru predhodno podano izrecno izraženo soglasje (torej v tem delu po modelu afirmativnega soglasja).⁶²

Nemški Kazenski zakon v nadaljnjih odstavkih 177. člena določa še kvalificirane oblike kaznivega dejanja, ki so večinoma opredeljene z uporabo sile oziroma grožnje z uporabo sile.

REPUBLIKA AVSTRIJA:

V avstrijski Kazenski zakon je bilo kaznivo dejanje v smeri modela veta uvedeno z novelo leta 2015. Določeno je bilo novo kaznivo dejanje posega v spolno samoodločbo v 205.a členu, ob tem pa so ločeno ohranjena kazniva dejanja posilstva (201. člen), spolnega prisiljenja (202. člen) in spolne zlorabe osebe, ki se ne more braniti oziroma je duševno prizadeta (205. člen).

Novo kaznivo dejanje po 205.a členu avstrijskega Kazenskega zakona določa izrecno klavzulo subsidiarnosti, kar pomeni, da ga je mogoče uporabiti le, če za storilca ne pride v poštev kakšno drugo kaznivo dejanje z višjo predpisano kaznijo.

Kaznivo dejanje po prvem odstavku 205.a člena avstrijskega Kazenskega zakona stori tisti, ki spolno občuje ali s tem izenačeno ravna z drugo osebo proti njeni volji, z izkoriščanjem njene stiske ali predhodnega ustrahovanja. V drugem odstavku so inkriminirana še dejanja, pri katerih storilec na enak način doseže spolno ravnanje žrtve s tretjo osebo oziroma žrtev s spolnim občevanjem izenačeno ravnanje izvrši na sebi.

Obravnavano kaznivo dejanje torej zajema nekatere posege v spolno avtonomijo, ki jih tradicionalni model prisile ne pokriva. Volja osebe (zakonski znak »proti volji«) mora biti navzven izražena, storilec pa mora vedeti ali vsaj dopuščati možnost, da ravna v nasprotju z zavrnitvijo. Kaznivo dejanje je omejeno le na spolno občevanje in s tem izenačena ravnanja, ne vključuje pa manj invazivnih spolnih ravnanj.

⁶² Tako tudi avtorji Empirične študije.

REPUBLIKA HRVAŠKA:

V hrvaškem Kazenskem zakonu je bilo kaznivo dejanje, opredeljeno po modelu afirmativnega soglasja, s spremembami in dopolnitvami hrvaškega Kazenskega zakona, ki so začele veljati leta 2011, najprej določeno v 152. členu. Določeno je bilo novo kaznivo dejanje »spolnega odnosa brez privolitve« s predpisano kaznijo od šestih mesecev do petih let zopora, poleg takrat nespremenjenega obstoječega kaznivega dejanja posilstva s predpisano kaznijo za temeljno obliko od enega do desetih let zopora.

S spremembami in dopolnitvami hrvaškega Kazenskega zakona, ki so začele veljati proti koncu leta 2019, pa je bil 152. člen črtan, njegova vsebina pa dodana v 153. člen – torej v kaznivo dejanje »posilstva«. Hkrati je bila postrožena le spodnja mera kazni – pri dejanju »brez privolitve« iz prejšnjih šestih mesecev do petih let zopora na sedanjih eno do petih let zopora; pri »posilstvu« pa iz prejšnjega enega do desetih let zopora na sedaj tri leta do desetih let zopora.

V skladu s prvim odstavkom 153. člena hrvaškega Kazenskega zakona kaznivo dejanje stori tisti, ki z drugo osebo brez njene privolitve spolno občuje ali s tem izenačeno spolno ravna ali doseže, da druga oseba brez svoje privolitve s tretjo osebo spolno občuje ali s tem izenačeno spolno ravna, ali da oseba brez pristanka s spolnim občevanjem izenačeno ravnanje stori na sebi.

Kvalificirana oblika je v drugem odstavku določena za primere, ko je obravnavano dejanje storjeno z uporabo sile ali grožnje z napadom na življenje ali telo žrtve ali druge osebe. Če je bil storilec v izogibni zmoti glede obstoja privolitve, pa je v tretjem in četrtem odstavku določena milejša kazen.

Člen določa tudi pogoje za veljavnost privolitve: da je oseba v skladu s svojo voljo privolila v spolni odnos ali s tem izenačeno spolno ravnanje, ter da je bila sposobna sprejeti in izraziti tako odločitev. Šteje se, da privolitev ni podana, če je bilo spolno občevanje ali s tem izenačeno spolno ravnanje izvršeno z grožnjo, prevaro, zlorabo položaja, z zlorabo stanja žrtve, v katerem ni bila sposobna izraziti svoje zavrnitve, ali z osebo, ki ji je bila protipravno odvzeta prostost.

TRGOVINA S ČLOVEŠKIMI ORGANI

REPUBLIKA HRVAŠKA:

Kaznivo dejanje trgovine z deli človeškega telesa in človeškimi zarodki določa 107. člen hrvaškega Kazenskega zakona, ki je bil noveliran leta 2018. Kot kaznivo je določeno dejanje tistega, ki kupi, poseduje, prevaža, prenaša, skladišči, sprejema ali presadi človeški organ, tkivo, celico, zarodek ali plod, če je vedel ali bi moral vedeti, da prihajajo od osebe, ki je žrtev trgovine z ljudmi.

Kaznivo dejanje stori tudi tisti, ki s silo ali grožnjo, prevaro, goljufijo, ugrabitvijo, zlorabo moči ali težkega položaja ali razmerja odvisnosti pridobi, prenaša, prenaša, ohranja ali prejme človeški organ, tkivo, celico, zarodek, plod ali mrtvo telo z namenom odvzema delov telesa.

Določena je tudi privilegirana oblika kaznivega dejanja, ki jo stori tisti, ki z denarjem ali drugo primerljivo koristjo pridobi človeški organ, tkivo, celico, zarodek, plod ali mrtvo telo. Kaznivo dejanje stori tudi tisti, ki odstrani ali presadi človeški organ, tkivo, celico, zarodek ali plod, če ve ali bi moral vedeti, da je darovalec zanj prejel finančno nadomestilo ali drugo korist.

Kaznivo je tudi oglaševanje potrebe ali razpoložljivosti človeškega organa, tkiva, celice, zarodka, ploda ali mrtvega telesa zaradi ponudbe ali iskanja denarne nagrade ali druge koristi.

REPUBLIKA MALTA:

Kazenski zakonik Republike Malte določa kazniva dejanja proti trgovini s človeškimi organi v poglavju z naslovom »Kazniva dejanja proti (fizičnim) osebam« v podpoglavju z naslovom »Kazniva dejanja proti trgovini z ljudmi«. Področje urejajo 248C do 248D členi malteškega Kazenskega zakona.

S kaznijo od šest do dvanajst let se kaznuje, kdor odstrani človeški organ, tkivo ali celico iz živega ali mrtvega telesa, če odvzem ni izveden s soglasjem, ali če je bila ponujena denarna nagrada ali druga korist. To se nanaša na primere, če storilec uporabi nezakonito odstranjen organ, tkivo ali celico, če storilec išče darovalca organa ali prejemnika zaradi zasledovanja finančne ali druge koristi, če storilec pripravi, ohranja ali shranjuje nezakonito odstranjene človeške organe, tkiva ali celice, če storilec prenaša, prejema, uvaža ali izvaža nezakonito pridobljene človeške organi, tkiva ali celice. Nezakonit odvzem organov je tisti odvzem, ki ni skladen z Zakonom o človeških organih, tkivih in doniranih celic.

ČRNA GORA:

Kazniva dejanja proti trgovini s človeškimi organi v Črni Gori določajo 295., 295a. in 295b. člen Kazenskega zakonika Črne Gore. Kaznivo dejanje nezakonite odstranitve dela človeškega telesa za presaditev določa 295. člen KZ-ČG, pri čemer so tri izvršitvene oblike predmetnega kaznivega dejanja t. i. »delicta propria«, saj jih lahko izvrši samo zdravnik. Četrty odstavek 295. člen KZ-ČG pa določa, da kdor odstrani ali presadi človeški organ, tkivo, celico, zarodek ali plod, čeprav je vedel ali bi moral vedeti, da je darovalec za to prejel denarno nadomestilo ali drugo korist v zameno, se kaznuje z zaporno kaznijo do treh let.

V 295a členu je določeno kaznivo dejanje trgovine z deli človeškega telesa, ki kdor s silo ali grožnjo, prevaro, goljufijo, ugrabitvijo, zlorabo položaja ali položaja odvisnosti, pridobi, poseduje, prenaša, skladišči ali prejme človeški organ, tkivo, celico, zarodek, plod ali truplo umrle osebe. Predpisana je kazen zopora od enega do osmih let. Nezakonita pridobitev človeškega organa, tkiva, celice, zarodka, ploda ali trupla umrle osebe se kaznuje s kaznijo zopora od šest mesecev do pet let. Enako se kaznuje tudi tisti, ki z namenom pridobitve materialne koristi spodbudi ali pomaga drugemu, da v zameno za finančno ali drugo korist da svoj organ, tkivo, celico, zarodek ali plod.

Kaznivo dejanje oglaševanja trgovine z deli človeškega telesa določa 295b. člen, v skladu s katerim se s kaznijo zopora do treh let kaznuje, kdor oglašuje nakup ali prodajo človeškega organa, tkiva, celice, zarodka, plodu ali trupla umrle osebe.

PONAREJANJE MEDICINSKIH IZDELKOV

REPUBLIKA HRVAŠKA:

Kazniva dejanja povezana s ponarejanjem medicinskih izdelkov in podobnih kaznivih dejanj, ki ogrožajo javno zdravje določajo 185., 186. in 188. člen hrvaškega Kazenskega zakona.

V 185. členu je določeno kaznivo dejanje ponarejanja zdravil ali medicinskih proizvodov, ki ga stori tisti, ki proizvaja ponarejeno zdravilo, aktivno snov, pomožno snov, zdravilo, njegove sestavne dele ali dodatke ali spremeni resnično zdravilo, zdravilno učinkovino, pomožno snov ali medicinsko zdravilo, njegove sestavne dele ali dodatke. Določena je tudi kaznivost tistega, ki naroči ali ponuja nabavo, skladiščenje, uvoz ali izvoz, dajanje na trg kot pravo, ponarejeno ali modificirano zdravilo, učinkovino, pomožno snov, zdravilo, njegove sestavne dele ali dodatke, ter dejanja v zvezi z embalažo.

V 186. členu so določena tradicionalna dejanja v zvezi s proizvodnjo in trženjem škodljivih proizvodov za zdravljenje, v 188. členu pa kaznivo dejanje proizvodnje in dajanje na trg proizvodov, škodljivih za zdravje ljudi.

NEDOVOLJENE SNOVI IN POSTOPKI V ŠPORTU

REPUBLIKA HRVAŠKA:

Kaznivo dejanje nedovoljene proizvodnje in trgovine s prepovedanimi snovmi v športu določa 191.a člen hrvaškega Kazenskega zakona. Kaznivo dejanje stori tisti, ki proizvaja, obdeluje, prenaša, izvaža ali uvaža, nabavi ali poseduje snovi prepovedane športe v športu, ki so namenjene nepooblaščenim prodaji ali drugemu načinu dajanja na trg, ali pa jih ponudi v prodajo, prodaja ali posreduje pri prodaji ali nakupu ali jih na drug način daje na trg ali nagovarjanje drugega, da zaužije te snovi, ali jih da njemu ali njemu za drugo osebo, da jih užije.

Hrvaški Kazenski zakon ne inkriminira uporabe prepovedanih postopkov v športu.

REPUBLIKA FINSKA:

Kazenski zakon Republike Finske v zvezi s prepovedanimi snovmi v športu določa tri kazniva dejanja povezana z dopingom v športu, ki pa se ne nanašajo na prepovedane postopke, in sicer v poglavju Kazniva dejanja ogrožanja zdravja in varnosti.

PRIREJANJE REZULTATOV ŠPORTNIH TEKMOVANJ

ŠVICARSKA KONFEDERACIJA:

Konvencijo Sveta Evrope o prirejanju rezultatov športnih tekmovanj je Švicarska konfederacija implementirala v Zveznem zakonu o denarnih igrah in Zakonu o promociji športa.

Kaznivo dejanje stori tisti, ki v svojo korist ali v korist tretje osebe ponuja, obljublja ali daje neupravičeno prednost osebi, ki opravlja funkcijo na športnem tekmovanju, kjer so dovoljene stave, za ponarejanje rezultatov tega športnega tekmovanja (posredno prirejanje). Predpisana je kazen zapora do treh let ali denarna kazen.

Z enako kaznijo se kaznuje tisti, ki opravlja funkcijo na športnem tekmovanju, na katerem so dovoljene športne stave, in zase ali za tretjo osebo zahteva, obljublja nepošteno prednost z namenom vplivati na izid športnega tekmovanja (neposredno prirejanje).

ČRNA GORA:

Kaznivo dejanje prirejanja športnih prireditev določa 244.a člen črnogorskega Kazenskega zakona.

Kaznivo dejanje stori tisti, ki priredi športno ali drugo tekmovanje z namenom, da pridobi zase ali koga drugega korist. Predpisana je kazen zapora do treh let. Če premoženjska korist presega 10.000 evrov, je predpisana kazen zapora od šestih mesecev do petih let, če premoženjska korist presega 40.000 evrov pa se storilec kaznuje kaznijo zapora od enega do desetih let.

KAZNIVA DEJANJA V ZVEZI Z INFORMACIJSKIMI SISTEMI

REPUBLIKA HRVAŠKA:

Hrvaški Kazenski zakon kazniva dejanja proti računalniškim sistemom, programom in podatkom določa v 25. poglavju.

Za temeljno obliko kaznivega dejanja nezakonitega dostopa je v 266. členu predpisana zaporna kazen do dveh let, za kvalificirano obliko kaznivega dejanja (nezakonit dostop do »državnih sistemov«) pa do treh let.

Za motenje računalniškega sistema je v 267. členu hrvaškega Kazenskega zakona predpisana kazen do treh let zapora.

V samostojnih členih so predpisana tudi kazniva dejanja v zvezi s poškodovanjem računalniški podatkov (268. člen), nepooblaščenim prestrezanjem računalniških podatkov (269. člen); ponarejanjem podatkov (270. člen) in računalniško goljufijo (271. člen).

272. člen hrvaškega Kazenskega zakona določa kaznivo dejanje zlorabe naprave, ki inkriminira izdelavo, nakup, uvoz, prodajo, posedovanje, distribucijo ali drugačno dajanje na voljo drugim naprave ali računalniške programe ali računalniške podatke, ustvarjene ali prilagojene za storitev kaznivih dejanj iz 266. do 271. člena hrvaškega Kazenskega zakona. Predpisana je kazen zapora do treh let. S kaznijo zapora do dveh let pa se kaznuje kdor ustvarja, nabavlja, uvaža, prodaja, poseduje, distribuira ali daje na razpolago drugemu računalniška gesla, dostopne kode ali druge podatke s katerimi je mogoče dostopati v računalniški sistem z namenom, da jih uporabijo za kazniva dejanja iz 266. do 271. člena.

V 273. členu je določeno posebno (kvalificirano) kaznivo dejanje – težka kazniva dejanja proti računalniškim sistemom, programom in podatkom, če je objekt napada računalniški sistem državnega organa, ustavnega sodišča, mednarodne organizacije, katere članica je Hrvaška, ali če je objekt napada računalniški sistem samoupravne lokalne skupnosti – v tem primeru je predpisana kazen zapora od šestih mesecev do petih let.

REPUBLIKA IRSKA:

Kazni za kazniva dejanja glede informacijskih sistemov določa Zakon o kazenskem pravosodju (kazniva dejanja v zvezi z informacijskimi sistemi) iz leta 2017.

Osmo poglavje navedenega irskega zakona določa za različne oblike kaznivih dejanj od denarne kazni do kazni zapora do petih ali do desetih let, za nekatere izvršitvene oblike tovrstnih kaznivih dejanj pa kazen zapora do nega leta.

Kazniva dejanja so naslednja: dostopanje v informacijski sistem brez pooblastila, vmešavanje v informacijski sistem brez zakonite podlage, vmešavanje v podatke brez pravne podlage, prestrezanje podatkov brez pravne podlage ter uporabo računalniškega programa, gesla, dostopnih kod ali drugih podatkov za izvrševanje tovrstnih kaznivih dejanj.

REPUBLIKA ESTONIJA:

Estonski Kazenski zakon določa naslednja kazniva dejanja glede informacijskih sistemov:

a) 206. člen določa kaznivo dejanje vmešavanja v računalniške podatke, ki ga stori tisti, ki nezakonito spremeni, zbríše, okvari ali onemogoči dostop do podatkov v računalniškem sistemu. Predpisana je denarna kazen ali kazen zapora do treh let. Za kvalificirano obliko kaznivega dejanja je predpisana kazen zapora do petih let ali denarna kazen (na primer, če gre za napad na več računalniških sistemov, ali če so napadeni vitalni računalniški sistemi).

b) 207. člen določa kaznivo dejanje nezakonitega vmešavanja ali oviranja delovanja računalniškega sistema, ki ga stori tisti, ki se nezakonito vmeša ali ovira delovanje računalniškega sistema z nalaganjem, prenašanjem, brisanjem, poškodovanjem, spreminjanjem ali blokiranjem podatkov.

Predpisana je denarna kazen ali kazen zapora do treh let. Za kvalificirano obliko je predpisana kazen zapora do petih let ali denarna kazen (na primer, če je napadenih več računalniških sistemov, če je povzročena občutna škoda, ali če je napaden vitalen sektor).

KAZNIVA DEJANJA NA ŠKODO PRORAČUNOV EVROPSKE UNIJE

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA:

Kazniva dejanja na škodo sredstev Evropske unije deloma določa kaznivo dejanje goljufije s subvencijami po 264. členu nemškega Kazenskega zakona, kjer je ena od temeljnih oblik izvršitve tudi »uporaba potrdila o upravičenosti do subvencije ali o dejstvih, pomembnih za subvencijo, pridobljeno z zagotavljanjem napačnih ali nepopolnih podatkov v postopku subvencioniranja«. Kazen za temeljno obliko kaznivega dejanja je kazen zapora do petih let ali denarna kazen.

Za kvalificirano obliko obravnavanega kaznivega dejanja je predpisana kazen zapora od šestih mesecev do desetih let. Poskus je kazniv. Če je kaznivo dejanje storjeno iz malomarnosti, je predpisana kazen do treh let zapora ali denarna kazen. Določene so tudi stranske kazni – na primer izguba javne funkcije.

REPUBLIKA HRVAŠKA:

Kazniva dejanja na škodo sredstev Evropske unije so opredeljena v dveh kaznivih dejanjih.

Najprej gre za kaznivo dejanje utaje davkov ali carine po 256. členu hrvaškega Kazenskega zakona, ki se skladno s četrtem odstavkom nanaša tudi ravnanja, s katerimi se zmanjšajo sredstva Evropske unije:

Kaznivo dejanje utaje davkov stori tisti, ki z namenom izogniti se plačilu davkov ali carin v celoti ali delno, navaja netočne ali nepopolne podatke o dohodku, predmetih ali drugih dejstvih, ki vplivajo na določitev zneska davka ali carinske obveznosti, ali ki ne poročajo o dohodku, predmetu ali drugih dejstvih, ki vplivajo na določitev davčne ali carinske obveznosti, in zaradi tega ravnanja pride do znižanja ali ne določitve davčne ali carinske obveznosti v višini nad dvajset tisoč kun. Predpisana je kazen zapora od šestih mesecev do petih let. Enako se kaznuje, kdor uporablja davčno olajšavo ali carinsko ugodnost v višini več kot dvajset tisoč kun v nasprotju s pogoji, pod katerimi jih je prejel.

Drugo je kaznivo dejanje goljufije s subvencijami, ki se skladno s petim odstavkom 258. člena hrvaškega Kazenskega zakona uporablja tudi za subvencije in pomoči, dane s strani Evropske unije.

Kaznivo dejanje subvencijske goljufije stori tisti, ki za pridobitev državne pomoči zase ali koga drugega, da dajalcu državne pomoči netočne ali nepopolne podatke o dejstvih, od katerih je odvisna odločitev o državni pomoči, ali ne obvesti izvajalca državnih pomoči o spremembah, pomembnih za odločitev o državni pomoči. Predpisana je kazen zapora od šest mesecev do petih let. Enako se kaznuje, kdor uporablja sredstva iz odobrene državne pomoči v nasprotju z njihovim namenom. Če je storilec ravnal z namenom pridobitve obsežne državne pomoči (nad 600.000 kun) ali v primeru iz drugega odstavka tega člena uporabil obsežno državno pomoč (nad 600.000 kun), je predpisana kaznen zapora od enega leta do desetih let.

REPUBLIKA BOLGARIJA:

Kaznivo dejanje na škodo sredstev Evropske unije določa 248.a člen bolgarskega Kazenskega zakona. Kaznivo dejanje stori tisti, ki poda neresnične informacije ali kdor ne poda informacij, ki bi jih moral podati ali razkriti za to, da bi prejel denarna sredstva Evropske unije ali taka sredstva, ki jih državi zagotavlja Evropska unija. Predpisana je denarna in zaporna kazen do treh let. Če je kaznivo

dejanje stori odgovorna oseba v pravni osebi, se kaznuje z denarno kaznijo in kaznijo zapora od enega leta do šestih let. Z enako kaznijo se kaznuje tudi uradna oseba, ki je dala dovoljenje za pridobitev denarnih sredstev ali je sprostila ta sredstva, če je vedela, da so bile informacije nepravne. Če je storilec za oškodovanje sredstev Evropske unije prejel denarno korist, se kaznuje s kaznijo zapora od dveh let do osmih let.

KAZNIVA DEJANJA V ZVEZI Z ZLORABO TRGA FINANČNIH INSTRUMENTOV

REPUBLIKA HRVAŠKA:

Hrvaški Kazenski zakon določa kaznivo dejanje zlorabe notranje informacije v 259. členu, ki ni mejen le na dejanja v zvezi s finančnimi instrumenti, uvrščenimi ali predlaganimi na organiziran trg, kot je tudi zahteva Direktive 2014/57/EU. V inkriminacijo je vključena tako pridobitev ali odsvojitvev finančnega instrumenta kot tudi odpoved ali sprememba naloga za trgovanje.

Hrvaški Kazenski zakona določa kaznivo dejanje zlorabe kapitalskega trga v 260. členu.

Navedeno kaznivo dejanje stori tisti, ki v nasprotju s predpisi o kapitalskih trgih stori enega od naslednjih dejanj:

1. opravi transakcijo ali izvede trgovalni nalog ali opravi kateri koli drug postopek, ki daje ali bi lahko dal napačne ali zavajajoče navedbe o ponudbi, povpraševanju ali ceni finančnih instrumentov ali s tem povezano promptno pogodbo za blago ali pa drži ceno enega ali več finančnih instrumentov ali s tem povezanih promptnih pogodb za blago na nenavadni ali umetni ravni,
2. uporablja fiktivne postopke ali druge oblike goljufije ali prevare pri sklepanju transakcij ali izdaji trgovalnega naloga ali pri kateri koli drugi dejavnosti ali postopku, ki vpliva na ceno enega ali več finančnih instrumentov ali s tem povezane promptne pogodbe za blago,
3. razširja informacije prek medijev, interneta ali drugih sredstev ali sredstev, s katerimi daje ali bi lahko dal napačne ali zavajajoče znake v zvezi z ponudbo, povpraševanjem ali ceno finančnih instrumentov ali s tem povezanimi promptnimi pogodbami za blago ali vzdržuje ceno enega ali več finančnih instrumentov ali z njim povezanih promptnih pogodb za blago na nenavadni ali umetni ravni, kadar osebe, ki so razširjale informacije, sebi ali drugi osebi pridobijo ugodnost ali korist od razširjanja zadevnih informacij ali finančnih instrumentov, vključno z razširjanjem govoric in neresničnih ali zavajajočih novic,
4. posreduje ali daje neresnične ali zavajajoče informacije ali osnovne podatke ali na kakršenkoli način manipulira z izračunom referenčnih vrednosti.

Predpisana je kazen zapora od šestih mesecev do petih let, če je bila pridobljena velika premoženjska korist ali povzročena velika premoženjska škoda, pa se storilec kaznuje s kaznijo zapora od enega leta do osmih let.

REPUBLIKA ESTONIJA:

Estonski Kazenski zakon glede zlorabe trga v sklopu kaznivega dejanja zlorabe notranjih informacij (398. člen) določa, da kaznivo dejanje stori tisti, ki nezakonito razkrije notranje informacije, trguje na podlagi notranjih informacij ali daje priporočila drugi osebi, ki trguje na podlagi notranjih informacij, in vpliva na druge osebe, da trgujejo na podlagi notranjih informacij. Predpisana je denarna kazen.

Če je kaznivo dejanje storjeno na način, da je bila povzročena znatna škoda ali znaten padec cen finančnih instrumentov, ali če je bilo kaznivo dejanje storjeno z izkoriščanjem uradnega položaja izdajatelja, poklicnega udeleženca na trgu vrednostnih papirjev ali njegove konsolidacijske skupine, ali kot proizvajalca ali distributerja naložbenih priporočil, ali, če je bilo kaznivo dejanje storjeno v skupini,

če je bila zanesljivost trga vrednostnih papirjev znatno oškodovana, pa je predpisana denarna kazen ali zapor do štirih let.

REPUBLIKA FINSKA:

Kazniva dejanja zlorabe finančnih instrumentov so določena v 51. poglavju finskega Kazenskega zakona z naslovom »Kazniva dejanja v zvezi s vrednostnimi papirji«. Določena so naslednja kazniva dejanja: zloraba notranjih informacij (temeljna in kvalificirana oblika); izkrivljanje finančnih trgov (temeljna in kvalificirana oblika) in kaznivo dejanje kršitve dajanja informacij o vrednostnih papirjih.

Za kazniva dejanja iz poglavja »Kazniva dejanja v zvezi s vrednostnimi papirji« so posebej določeni pojmi, pri čemer se finski Kazenski zakon v tem delu povečini sklicuje na Zakon o trgu vrednostnih papirjev.

KAZNIVA DEJANJA V ZVEZI Z INSOLVENTNOSTJO

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA:

Kaznivo dejanje stečaja je določeno v 283. členu nemškega Kazenskega zakona, v skladu s katerim se z denarno kaznijo ali z zaporom do petih let kaznuje tisti, ki v času prezadolženosti, grozeče ali že nastale plačilne nesposobnosti izvrši katero od dejanj, navedenih v več točkah 283. člena in se nanašajo na različne oblike zmanjševanja dolžnikovega premoženja (skriva, uniči, poškoduje in podobno), lažno prikazovanje pravic drugih na svojem premoženju ali priznavanje fiktivnih pravic ter neustrezno vodenje poslovnih knjig in drugih listin. Če storilec iz malomarnosti ne prepozna, da je v položaju prezadolženosti, grozeče ali že nastale plačilne nesposobnosti, se kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do dveh let.

Z enako kaznijo se kaznuje tudi tisti, ki z opredeljenimi dejanji povzroči svojo plačilno nesposobnost ali prezadolženost. Če navedeno povzroči iz lahkomišelnosti, se storilec kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do dveh let.

Ob tem so »plačilna nesposobnost«, »grozeča plačilna nesposobnost« in »prezadolženost« položaji, ki po področni nemški zakonodaji o insolventnosti pomenijo razloge za začetek postopkov zaradi insolventnosti.

REPUBLIKA AVSTRIJA:

Avstrijski Kazenski zakon v 156. členu določa kaznivo dejanje goljufivega stečaja tako, da se s kaznijo od šest mesecev do pet let zopora kaznuje, kdor prikrije, odstrani, odtuji ali poškoduje kakšen del svojega premoženja, lažno prikazuje ali prizna neobstoječo obveznost ali kako drugače resnično ali navidezno zmanjša svoje premoženje, s čimer onemogoči ali zmanjša poravnavo svojih obveznosti do upnikov ali do vsaj enega od njih. Če je z dejanjem povzročena škoda več kot 300.000 evrov, se storilec kaznuje s kaznijo zopora od enega do desetih let.

Gre za inkriminacijo goljufivega ravnanja, ki zmanjšuje možnosti dolžnika za poplačilo upnikov, kar dolžnik stori z zmanjšanjem svojega premoženja ali fiktivnim prikazovanjem svojih obveznosti, povzročitev stečaja pa kljub naslovu kaznivega dejanja v inkriminaciji ni opredeljena – torej za obstoj kaznivega dejanja ni nujno, da zaradi ravnanj dolžnika pride do stečaja.

REPUBLIKA HRVAŠKA:

Hrvaški Kazenski zakon kaznivo dejanje povzročitve stečaja določa v 249. členu. Kaznivo dejanje stori tisti, ki v gospodarskem poslovanju z določenimi dejanji povzroči prezadolženost ali plačilno

nesposobnost, ali pa taka dejanja stori v stanju podane ali grozeče prezadolženosti ali plačilne nesposobnosti. Dejanja, ki jih v več točkah opredeljuje 249. člen hrvaškega Kazenskega zakona, se nanašajo na zmanjševanje premoženja osumljenca (navidezni ali brezplačni prenosi premoženja, skrivanje, poškodovanje ali uničenje premoženja, fiktivne pogodbe in fiktivna priznanja dolgov in podobno ter vsa dejanja, ki v nasprotju s skrbnim gospodarjenjem zmanjšujejo premoženje) ali na uničevanje oziroma spreminjanje poslovnih knjig in drugih listin.

Predpisana je kazen od šest mesecev do petih let zapora, če je dejanje storjeno iz malomarnosti, pa s kaznijo zapora do treh let. Če je z dejanjem povzročena občutna škoda, se storilec kaznuje s kaznijo od enega do desetih let zapora.

Kaznivo dejanje je podano le, če je osumljenec prenehal plačevati svoje obveznosti, ali če je zoper njega ali zoper osebo, ki jo zastopa, uveden stečaj.

V 250. členu hrvaški Kazenski zakon določa kaznivo dejanje oškodovanja upnikov, ki ga stori tisti, ki vedoč, da je on ali oseba, ki jo zastopa, postala plačilno nesposobna, izpolni ali zavaruje plačilo upniku, ki nima pravice do izpolnitve ali zavarovanja izpolnitve na tak način oziroma v tistem času. Predpisana je kazen zapora do treh let. Če so vsi upniki takega dolžnika poplačani pred izrekom sodbe, se storilec lahko ne kaznuje.

- **izjava o skladnosti predloga zakona s pravnimi akti EU in korelacijska tabela pri prenosu direktiv:**

Izjava in tabela bosta za Direktivo (EU) 2019/713 oblikovani naknadno, pred predložitvijo Vladi Republike Slovenije. V zvezi z ostalimi direktivami pa gre le za dodatno implementacijo, torej so bili zahtevani dokumenti pripravljene že ob osnovni implementaciji v slovenski pravni red.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

- ***razlogi za uvedbo novega postopka ali administrativnih bremen in javni interes, ki naj bi se s tem dosegel:***

Predlog zakona ne uvaja nobenih novih postopkov ali administrativnih bremen.

- ***ukinitev postopka ali odprava administrativnih bremen:***

Predlog zakona ne ukinja ali odpravlja administrativnih bremen.

- ***spoštovanje načela »vse na enem mestu« ter organ in kraj opravljanja dejavnosti oziroma izpolnjevanja obveznosti:***

Vsebina, ki jo ureja KZ-1 ter razdelitev pristojnosti v kazenskem postopku ne omogočata spoštovanja načela »vse na enem mestu«.

- ***podatki oziroma dokumenti, ki so potrebni za izvedbo postopka in jih bo organ pridobil po uradni dolžnosti, ter način njihovega pridobivanja:***

Glede na to, da Predlog zakona ne uvaja novih postopkov, tudi ne bodo potrebni dodatni podatki oziroma dokumenti.

- ***ustanovitev novih organov, reorganizacija ali ukinitve obstoječih organov:***

Predlog zakona ne predvideva ustanovitve novih organov, reorganizacije ali ukinitve obstoječih organov.

- ***ali bodo zaradi izvajanja postopkov in dejavnosti potrebne nove zaposlitve, ali so izvajalci primerno usposobljeni, ali bodo potrebna dodatno usposabljanje ter finančna in materialna sredstva:***

Predlog zakona ne uvaja novih postopkov, torej tudi nove zaposlitve, usposabljanja (razen standardnih predstavitev novele KZ-1) ter finančna in materialna sredstva ne bodo potrebna.

- ***ali se bodo zaradi ukinitve postopkov in dejavnosti zmanjšala število zaposlenih ter finančna in materialna sredstva:***

Predlog zakona ne ukinja nobenega postopka.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

- ***dokumentacija, ki jo mora stranka predložiti, povečanje ali zmanjšanje obsega dokumentacije z navedbo razlogov:***

Zaradi določb Predloga zakona se ne bo povečal ali zmanjšal obseg dokumentacije, ki bi jo morala stranka predložiti.

- ***stroški, ki jih bo imela stranka, ali razbremenitev stranke:***

Predlog zakona ne predvideva povečanja stroškov strank ali njihove razbremenitve.

- ***čas, v katerem bo stranka lahko uredila zadevo:***

Predlog zakona ne vpliva na čas urejanja zadev strank.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Določbe Predloga zakona ne prinašajo posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Določbe Predloga zakona ne prinašajo posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

- ***zaposlenost in trg dela:***

S Predlogom zakona ne bodo nastale neposredne posledice za zaposlenost in trg dela.

- ***sodno varstvo in učinkovito sodno varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin:***

S predlaganimi novimi kaznivimi dejanji in spremembami nekaterih že določenih kaznivih dejanj bo zagotovljeno učinkovitejše sodno varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Določbe Predloga zakona ne prinašajo posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja:

Določbe Predloga zakona ne prinašajo neposrednih posledic za druga področja, razen kolikor gre z dopolnjevanjem inkriminacij in predlaganimi novimi kaznivimi dejanji za boljšo zaščito varovanih dobrin, opredeljenih v tem predlogu zakona.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

- ***ciljnim skupinam (seminarji, delavnice):***

Sprejeti zakon bo v skladu z ustaljeno prakso predstavljen državnim tožilcem in sodnikom na usposabljanjih, ki jih organizira Center za izobraževanje v pravosodju.

- ***širši javnosti (mediji, javne predstavitve, spletne predstavitve):***

Predlog zakona je bil hkrati s strokovnim in medresorskim usklajevanjem objavljen na spletnem portalu »e-demokracija«. Drugačna predstavitev sprejetega zakona širši javnosti glede na vsebino ni potrebna.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

- ***zagotovitev spremljanja izvajanja predpisa,***
- ***organi, civilna družba,***
- ***metode za spremljanje doseganja ciljev,***
- ***merila za ugotavljanje doseganja ciljev:***

Ministrstvo za pravosodje bo v skladu s svojimi pristojnostmi spremljalo izvajanje predpisa na podlagi objavljene sodne prakse ter v sodelovanju s pristojnimi organi na podlagi njihovih ugotovitev pri izvajanju določb v praksi. Del sprememb kazenske materialne zakonodaje je namreč vedno povezan z ugotovitvami v praksi policije, državnega tožilstva in sodišča pri obravnavi konkretnih zadev. Prav tako je za področje kazenske materialne zakonodaje pomemben razvoj obravnavanega področja v mednarodnem pravnem redu in pravnem redu Evropske unije, saj mednarodni dokumenti in dokumenti Evropske unije zaradi načela zakonitosti v kazenskem pravu v notranjem pravnem redu ne morejo biti neposredno uporabljivi.

- ***časovni okvir spremljanja za pripravo poročil:***

Glede na vsebino Predloga zakona ne bo potrebna priprava poročil. Če bodo v praksi ugotovljene pomanjkljivosti predlaganih določb, bo Ministrstvo za pravosodje to ugotovilo v sodelovanju s pristojnimi organi.

- ***roki za pripravo poročil o izvajanju zakona, doseženih ciljih in nadaljnjih ukrepih:***

Glede na vsebino predloga poročila o izvajanju zakona in doseženih ciljih niso potrebna.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

Zunanji strokovnjaki oziroma predstavniki pristojnih organov so sodelovali v strokovnem usklajevanju Predloga zakona. Pravne osebe kot take niso sodelovale pri pripravi predloga zakona.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Datum pošiljanja v predhodno usklajevanje s člani Delovne skupine za pripravo sprememb in dopolnitev Kazenskega zakonika in nekaterimi dodatnimi pristojnimi organi: 15. 4. 2020.

V razpravo so bili vključeni predstavniki naslednjih organov:

- Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani,
- Evropska pravna fakulteta,
- Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani,
- Društvo SOS telefon kot predstavnik nevladnih organizacij,
- Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije,
- Vrhovno sodišče Republike Slovenije,
- Odvetniška zbornica Slovenije,
- Ministrstvo za notranje zadeve,
- Generalna policijska uprava,
- Ministrstvo za zdravje,
- Zavod Republike Slovenije za presaditev organov in tkiv Slovenija-Transplant,
- Univerzitetni klinični center Ljubljana,
- Slovenska antidoping organizacija SLOADO,
- Ministrstvo za finance,
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport,
- Ministrstvo za javno upravo,
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Agencija za trg vrednostnih papirjev.

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (pri navajanju (ne)upoštevanja pripomb iz predhodnega usklajevanja se sklicujemo na predlagane spremembe členov osnovnega KZ-1):

K predlaganim spremembam drugega odstavka 91. člena KZ-1:

Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije:

- *redakcijsko namesto »postopek za ...« predlaga »postopek z ...«, v zvezi s čemer pojasnjujemo, da je že v veljavnem besedilu drugega odstavka 91. člena KZ-1 uporabljena prva besedna zveza, a se strinjamo, da je v zvezi s postopkom nenavadna, zato je predlog upoštevan;*
- *strinja se z Varianto 1 za spremenjeni drugi odstavek. Varianta 2 je izpuščena iz Predloga zakona;*
- *opozarja, da pri hudih kaznivih dejanjih z dolgimi zastaralnimi roki tudi po spremembi še lahko pride do položaja, da bo taka določba skrajšala še ne pretečeni rok za zastaranje pregona, zato predlaga razmislek, da bi namesto ene tretjine roka iz 90. člena KZ-1 določili eno polovico. Predlagano trajanje roka za novo sojenje pomeni kar občutno podaljšanje glede na veljavno besedilo, ki za postopek v zvezi z vsemi kaznivimi dejanji določa rok dveh let, zato predlog ni upoštevan.*

Odvetniška zbornica Slovenije:

- *podpira Varianto 1, saj je Varianta 2 dopuščala preveč arbitrarnosti. Varianta 2 je izpuščena iz Predloga zakona.*

Vrhovno sodišče Republike Slovenije:

- nasprotuje rešitvam, ki bi sodišču prepuščale določitev roka za zastaranje in podredno predlaga podaljšanje roka iz veljavnega drugega odstavka 91. člena KZ-1 iz »dveh« na »pet let«. V Predlogu zakona je od prejšnjih dveh variant ohranjena rešitev, ki ne omogoča sodišču določanja roka v vsakem konkretnem primeru posebej. Upoštevan je tudi predlog v zvezi s trajanjem roka za novo sojenje – torej pet let namesto dveh let iz veljavne ureditve.

K predlaganim dopolnitvam 99. člena KZ-1:

Ministrstvo za javno upravo:

- na podlagi določb Zakona o državnem odvetništvu predlaga še spremembo izraza »državni pravobranilec« v »višji državni odvetnik«, kar je v Predlogu zakona upoštevano.

Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije:

- strinja se z dopolnitvijo šestega odstavka z »virtualno valuto«, a predlaga razmislek o poimenovanju »kripto imetje«; namesto »elektronskega prenosa vrednosti denarja« pa na podlagi 15. v zvezi z 18. členom Stvarnopravnega zakonika in 4. člena Zakona o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih predlaga »knjižni in elektronski denar«. Upoštevan je predlog besedila namesto »elektronskega prenosa vrednosti denarja«. Glede »kripto imetja« pa pojasnjujemo, da v slovenskem pravnem redu ni opredeljen pravni pojem, zato je v Predlogu zakona ohranjeno poimenovanje »virtualna valuta«;

- namesto izbrane možnosti bi bila druga možnost oblikovanje posebnega kaznivega dejanja »računalniške goljufije«. Strinjamo se, da je za razrešitev problematike možno oblikovati tudi posebno kaznivo dejanje. Če državno tožilstvo ocenjuje, da bi bila to boljša rešitev, prosimo za predlog besedila novega člena KZ-1;

- predlaga, da obrazložitev bolj temelji na Stvarnopravnem zakoniku in Zakonu o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih, saj je zoper sodbo Višjega sodišča v Mb. vložena zahteva za varstvo zakonitosti. Predlog je upoštevan.

Ministrstvo za notranje zadeve – Generalna policijska uprava:

- dopolnitev šestega odstavka 99. člena KZ-1 podpira, vendar meni, da po uveljavitvi ne bo več mogoč pregon organizatorjev in udeležencev denarnih verig po 212. členu KZ-1, če bo šlo za vplačevanje virtualnih valut, zato predlaga dodaten premislek. Glede na to, da KZ-1 ne določa posebnega primerljivega kaznivega dejanja v zvezi s premičnimi stvarmi, menimo, da bo pregon na obravnavanem področju po uveljavitvi Predloga zakona nespremenjen.

Vrhovno sodišče Republike Slovenije:

- ocenjuje, da je dopolnitev šestega odstavka 99. člena KZ-1 v celoti nepotrebna in temelji na sodbi enega od višjih sodišč, zoper katero je vložena zahteva za varstvo zakonitosti. Predlagana dopolnitev ni v celoti povezana z izpostavljeno sodbo, bomo pa v postopku nadaljnje priprave in sprejemanja tega Predloga zakona predlagano dopolnitev po potrebi spremenili, če bo to potrebno glede na odločitev o zahtevi za varstvo zakonitosti.

K predlaganim dopolnitvam 109. člena KZ-1:

Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije:

- v skladu z Mednarodno konvencijo o zatiranju financiranja terorizma predlaga, da se besedilu »z namenom« iz prvega in drugega odstavka 109. člena KZ-1 doda še »ali za katerega ve«, saj Konvencija inkriminira tako z namenom kot tudi z vednostjo, da bo porabljen za »teroristična kazniva dejanja«, zbran denar. Predlog ni upoštevan, saj ocenjujemo, da bi šlo za preveč odprto širitev že tako redke inkriminacije pripravljalnega dejanja;

- ocenjuje, da bi bilo inkriminirati treba tudi financiranje terorista ali teroristične organizacije z lastno definicijo ali po kriterijih Evropske unije in predlaga osnutek besedila: »Kdor zagotovi ali zbere denar ali premoženje za osebo, za katero ve, da je terorist, ali za združbo, za katero ve, da je teroristična, se kaznuje ...«. Deloma je financiranje teroristične združbe pokrito glede na prvi odstavek 109. člena v zvezi s sedmim ali osmim odstavkom 108. člena KZ-1. V zvezi s financiranjem »terorista« brez »terorističnega namena« pa ocenjevalcem Odbora Sveta Evrope MONEYVAL ne zadošča opredelitev terorista kot tistega, ki je že bil obsojen za »teroristično kaznivo dejanje«, liste Organizacije združenih narodov in Evropske unije pa po naši oceni niso zadosti zanesljive za sklicevanje v kazenskem materialnem pravu in tudi ni mogoče pričakovati, da jih splošna javnost spremlja in pozna. Zato predlog ni upoštevan.

K predlaganim spremembam 111. člena KZ-1:

Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije:

- soglašajo s predlaganimi spremembami.

K predlaganemu novemu 171.a členu KZ-1:

Inštitut za kriminologijo:

- ureditev novega področja je vsebinsko in tehnično zahtevna, zato predlog novega člena še ni dovolj dodelan. Glede na pripombe iz predhodnega usklajevanja ter glede na razgovore s predstavnicami zainteresiranih nevladnih organizacij je v tokratnem Predlogu zakona vsebina prej predlaganega novega 171.a člena KZ-1 smiselno vnesena v nova prva odstavka 170. in 171. člena KZ-1, ki določata kaznivi dejanji posilstva in spolnega nasilja, v izogib prekrivanju inkriminacij pa je črtan tudi del 172. člena KZ-1. Strinjamo se, da gre za zahtevno področje, in tudi v zvezi z novimi predlaganimi besedili upamo, da jih bomo v postopku usklajevanja z drugimi pristojnimi organi in institucijami še izboljšali;

- glede znaka »izkoriščanje predhodnega trajajočega ustrahovanja«, ki je povzet po avstrijski ureditvi, ni jasno, kaj naj pokriva; ali je pridevnik »predhodno« sploh potreben. Kot izhaja iz uvodnih obrazložitev in obrazložitev členov, je ena glavnih pomanjkljivosti modela veta ta, da ne upošteva možnosti, da žrtev zaradi različnih razlogov pogosto ne more niti reči ne. Primeroma navajamo, da žrtev lahko ob dejanju ostane tiho in popolnoma pasivna zaradi predhodnih delovanj storilca ali drugih oseb, na primer v primerih trajajočega nasilja v družini in podobno, zaradi česar se znajde v brezizhodnem položaju, ko zavrnitev ali upor nista možna ali smiselna. Pri tem gre torej lahko, na primer, za predhodno dalj časa trajajoče psihično ali fizično nasilje, katerega posledica je, da žrtev (vsaj nasproti storilcu) svoje volje ne izraža več (za razliko od »grožnje z neposrednim napadom na življenje ali telo« iz prvega odstavka 170. člena oziroma »grožnje zoper čast in dobro ime ali grožnje s povzročitvijo premoženjske škode« iz tretjega odstavka 170. člena KZ-1, ki sta del kaznivega dejanja posilstva). Razlogi, zakaj žrtev ne reagira na neželen poseg v svojo integriteto, so lahko zelo raznovrstni, presojati pa jih je treba v vsakem konkretnem primeru posebej, kot obširno utemeljuje tudi Obrazložitevno poročilo k Istanbulski konvenciji. Jasno je, da so okoliščine vsakega primera in tudi vsake žrtve drugačne, še zdaleč ni nujno, da je njen ne-odziv, otrplost, umik vase in izven sebe zgolj posledica delovanja storilca, lahko gre tudi za šok ob trenutnem vdoru v intimo in še vrsto drugih položajev, ki jih v obrazložitvi zato lahko izpostavimo le primeroma. Zato je v predlaganih novih prvih odstavkih 170. in 171. člena KZ-1 le okoliščina izkoriščanja »predhodnega trajajočega ustrahovanja« navedena primeroma, vse ostale pa so zajete v izkoriščanju »drugih okoliščin in stanj, zaradi katerih žrtev ni sposobna izraziti zavrnitve«;

- glede znaka »izkoriščanje drugih okoliščin, zaradi katerih oseba ni sposobna izraziti zavrnitve« ni jasno, za kakšne okoliščine gre, odpira pa se tudi vprašanje razmejitev s kaznivim dejanjem spolne zlorabe slabotne osebe po 172. členu KZ-1, zato je v obrazložitvi potrebnih več pojasnil in ilustrativnega gradiva, kateri položaji naj bi sodili po eno in kateri pod drugo inkriminacijo. Razlogi, zakaj žrtev ne reagira na neželen poseg v svojo spolno integriteto, so lahko zelo raznovrstni, presojati pa jih je treba v vsakem konkretnem primeru posebej, kot smo pojasnili že v prejšnji alineji. Jasno je, da so okoliščine vsakega primera in tudi vsake žrtve drugačne, še zdaleč ni nujno, da je njen ne-odziv,

otrplost, umik vase in izven sebe zgolj posledica delovanja storilca, lahko gre tudi za šok ob trenutnem vdoru v intimo in še vrsto drugih položajev, ki jih v obrazložitvi zato lahko izpostavljamo le primeroma. Zato so v predlaganih novih prvih odstavkih 170. in 171. člena KZ-1, razen okoliščine izkoriščanja »predhodnega trajajočega ustrahovanja, vse ostale zajete v znaku izkoriščanja »drugih okoliščin in stanj, zaradi katerih žrtev ni sposobna izraziti zavrnitve«. Lahko gre tudi za trenutni šok, zamrznitev in podobno. Zaradi jasnejše razmejitve inkriminacij in v izogib prekrivanju zakonskih znakov novih prvih odstavkov 170. in 171. člena z veljavnim 172. členom KZ-1, je v tem Predlogu zakona predlagana tudi sprememba 172. člena KZ-1 tako, da je iz inkriminacije črtano besedilo »slabost ali kakšno drugačno stanje, zaradi katerega se ne more upirati«, saj bo ta del pokrit že na manjšem nivoju intenzivnosti z besedilom »drugih okoliščin ali stanj, zaradi katerih ni sposobna izraziti zavrnitve« v novih prvih odstavkih 170. in 171. člena KZ-1;

- glede znaka »izkoriščanje presenečenja« je obrazložitev, da žrtev zaradi presenečenja iz strahu otrpne, preozka. Gre za hitro ravnanje storilca, zaradi katerega žrtev nima časa izraziti nestrinjanja. Presenečenje je redko lahko podano v zvezi s splošnim občevanjem in s tem izenačenim ravnanjem, ampak predvsem v zvezi s spolnim nasiljem – torej drugimi spolnimi dejanji. Obrazložitev osnutkov za predhodno usklajevanje, kakor tudi uvodna obrazložitev ter obrazložitev obravnavanih členov v tem Predlogu zakona, le primeroma navaja položaje, ki jih opredeljujejo zakonski znaki. Kot že navedeno, vseh možnih konkretnih okoliščin in različnih možnosti delovanja storilca in (ne)reakcij žrtve ni mogoče naštetih. Ob tem se strinjamo, da bi bila zamejitev zakonskega znaka presenečenja le na otrplost iz strahu preozka, zato je obrazložitev ob predlaganih spremembah in dopolnitvah 171. člena KZ-1 popravljena. Obravnavani znak je iz predlaganega novega prvega odstavka 170. člena KZ-1 (spolno občevanje in s tem izenačena spolna ravnanja) izpuščen in je določen le v predlaganem novem prvem odstavku 171. člena KZ-1 (spolno nasilje).

Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije:

- če bo vsebina inkriminirana v novem samostojnem členu, podpirajo poimenovanje »poseg v spolno nedotakljivost«, saj je to dobrina, ki jo inkriminacija varuje. Glede na to, da je vsebina nove inkriminacije v tokratnem Predlogu zakona prenesena v nova prva odstavka 170. in 171. člena KZ-1, novo poimenovanje kaznivega dejanja ni več potrebno, saj bo sodilo v inkriminaciji posilstva in spolnega nasilja;

- v obrazložitvi je treba jasneje opredeliti, da gre v delu inkriminacije »proti volji« za konceptualno spremembo iz modela prisile v model soglasja, in jasno zapisati, da ne gre v prvi vrsti za obveznost na podlagi Istanbulske konvencije. Predlogi so upoštevani v uvodnih obrazložitvah in ponovno poudarjeni v predlagani obrazložitvi dopolnitev in sprememb 170. člena KZ-1;

- zaradi poudarjene komponente samoodločanja osebe naj se storilci novega kaznivega dejanja preganjajo na predlog. Glede na predlagane spremembe in dopolnitve 170. in 171. člena KZ-1 bo tudi v zvezi z novima prvima odstavkoma veljala določba v zvezi s pregonom na predlog;

- izraza »proti volji« in »drugih okoliščin« bi bilo treba v obrazložitvi bolj opredeliti. Predlog je upoštevan tako, da so v uvodnih obrazložitvah dodane dodatne obrazložitve;

- previsoka predpisana kazen, zato predlaga do tri leta. Primerjalne ureditve večinoma za primerljiva dejanja predpisujejo kazen zapora do okoli pet, kot je bilo predlagano v prejšnjem osnutku. Glede na to, da je ob prenosu novega dejanja v prva odstavka 170. in 171. člena KZ-1 v nova opisa prenesen tudi del kaznivega dejanja iz 172. člena KZ-1, je predlagana kazen za dejanje po novem prvem odstavku 170. člena KZ-1 povzeta po 172. členu KZ-1.

Amnesty International, Društvo SOS telefon, Društvo za nenasilno komunikacijo, PIC:

- glede na predlagani novi 171.a člen se bo kot posilstvo še vedno obravnavalo le tista dejanja, kjer bo storilec uporabil si ali grožnjo, če bo žrtev rekla »ne«, pa bo to le kaznivo dejanje posega v spolno nedotakljivost. Pripomba je upoštevana tako, da je opis novega kaznivega dejanja po modelu veta določen kot nova temeljna oblika posilstva in spolnega nasilja;

- zaščita žensk pred vsakršnim spolnim nasiljem je edino model privolitve »da je da« in prehod iz modela prisile. En od modelov soglasja je tudi model veta, ki prav tako pomeni odstop od modela prisile;

- *izražajo skrb, kako bodo pristojni organi presojali druge okoliščine, zaradi katerih žrtev ni sposobna izraziti zavrnitve, saj ne poznajo zadosti problematike nasilja v partnerskih odnosih in bodo upoštevali le okoliščine izven žrtve.* »Okoliščinam«, zaradi katerih žrtev ni sposobna izraziti zavrnitve, so dodana še »stanja«, kar še bolj kaže na to, da gre lahko tudi za psihološke ali druge razloge »znotraj« žrtve. Kot izhaja tudi iz obrazložitve tega Predloga zakona, pregon takega kaznivega dejanja zahteva občutljivo oceno dokazov v okviru konteksta posameznega primera. Taka ocena mora prepoznati široko paleto možnih vedenjskih odzivov žrtev na spolno nasilje in ne sme temeljiti na predvidevanjih na podlagi tipičnih odzivov v takih situacijah, spolnih stereotipov in mitov o moški in ženski spolnosti. Strinjamo se, da so razlogi, zakaj žrtev ne reagira na neželen poseg v svojo spolno integriteto, so lahko zelo raznovrstni, presojati pa jih je treba v vsakem konkretnem primeru posebej, kot obširno utemeljuje tudi Obrazložitevno poročilo k Istanbulski konvenciji, na katero opozarjamo tudi v uvodnih obrazložitvah Predloga zakona. Jasno je, da so okoliščine vsakega primera in tudi vsake žrtve drugačne, še zdaleč ni nujno, da je njen ne-odziv, otrplost, umik vase in izven sebe zgolj posledica delovanja storilca, lahko gre tudi za šok ob trenutnem vdoru v intimo in še vrsto drugih položajev, ki jih v obrazložitvi zato lahko izpostavljam le primeroma.

Odvetniška zbornica Slovenije:

- *nasprotuje predlaganemu novemu 171.a členu KZ-1, saj je vsaj znak »proti volji« v opisu novega kaznivega dejanja problematičen.* Iz teorije modelov soglasja, natančneje modela veta, ki je predlagan, izhaja, da za obstoj kaznivega dejanja posilstva ni več potrebno, da bi moral storilec uporabiti silo ali zagroziti, in se tudi ne zahteva, da bi se žrtev morala storilcu fizično ali verbalno upirati, mora pa žrtev svoje nesoglasje na zunaj prepoznavno izraziti. V prejšnjem osnutku predlagano novo kaznivo dejanje posega v spolno nedotakljivost je v tem Predlogu zakona preoblikovano tako, da je določeno kot temeljna oblika kaznivih dejanj posilstva in spolnega nasilja.

Vrhovno sodišče Republike Slovenije:

- *ocenjuje, da je nova inkriminacija posledica javnih razprav, ki so se pričele ob očitno napačni razlagi znakov veljavnih kaznivih dejanj v enem konkretnem primeru pred sodiščem, in je zato nepotrebna.* Strinjamo se, da je bila razprava sprožena ob sodnem primeru, ki zaradi napačnih razlag ne more biti pokazatelj pomanjkljivosti določb KZ-1, ki urejajo kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost. Hkrati pa je tako na nivoju teorije, vsebine in smisla varovane dobrine kot tudi iz primerjalnih ureditev jasno, da je v zvezi z obravnavanimi kaznivimi dejanji model prisile preživet, za zaščito spolne integritete posameznikov pa primeren model, ki upošteva njihovo voljo brez zahteve po uporabi sile in upiranju;

- *znak »izraba presenečenja« v zvezi s spolnim občevanjem v nasprotju z načelom določenosti v zakonu, saj si ni mogoče predstavljati, kako doseči spolni odnos z izrabo presenečenja.* Pripomba je upoštevana tako, da v predlaganem prvem odstavku 170. člena KZ-1 tega zakonskega znaka ni in je ohranjen le v predlaganem novem prvem odstavku 171. člena KZ-1.

K predlaganim spremembam in dopolnitvam 181. člena KZ-1:

Ministrstvo za zdravje:

- *»v nasprotju s pravili zdravniške znanosti in stroke« v novem prvem odstavku ocenjuje kot preširoko, zato predlagajo dikcijo »v nasprotju s predpisi s področja pridobivanja in presaditve delov človeškega telesa zaradi zdravljenja«.* Predlog je upoštevan;

- *namesto »del telesa« naj bo »del človeškega telesa«.* Predlog je upoštevan;

- *znak »ali kdor del telesa, za katerega ve, da je bil vzet v nasprotju s pravili zdravniške znanosti in stroke, uporabi za drug namen« je nejasen glede tega kaj je »prvi« in kaj »drugi namen«; ali dikcija zajema tudi ustanovo oziroma storilca, ki ima sicer dovoljenje za presajanje in preiskave?* Kot izhaja iz obrazložitve Predloga zakona (na podlagi Obrazložitvenega poročila h Konvenciji) je »prvi namen« namen presaditve, »drugi« pa znanstveno raziskovanje in uporaba organov za pridobitev tkiv in celic. Torej je presaditev dela telesa, za katerega storilec ve, da je bil pridobljen v nasprotju s predpisi, pokrit že z znakom »ali kdor komu v nasprotju s pravili zdravniške znanosti in stroke presadi del telesa« in je nato dodana še enaka situacija z uporabo za drug namen. Glede na to, da Ministrstvo za zdravje

navaja, da tudi Zakon o pridobivanju in presaditvi delov človeškega telesa zaradi zdravljenja opredeljuje presaditev in raziskave, lahko namesto »drug namen« zapišemo »drug zakonit namen«, vendar menimo da je prav, da se inkriminira uporaba nezakonito odvzetih organov za kakršenkoli namen, če storilec ve, da so bili pridobljeni nezakonito. Navedeno pokriva tudi dejanja storilca, ki sicer ima dovoljenje za presajanje in preiskave, saj gre za v nasprotju s pravili odvzet del človeškega telesa. Kolikor Ministrstvo za zdravje glede na področno zakonodajo iz svoje pristojnosti meni, da predlog sprememb in dopolnitev 181. člena KZ-1 ni ustrezen, prosimo za ustrežnejše besedilo.

K predlaganemu novemu 181.a členu KZ-1:

Ministrstvo za zdravje:

- predlaga, da se v kaznivo dejanje vključijo še kri, krvne komponente in krvna plazma (Zakon o preskrbi s krvjo), kar sicer ne pokriva ta, ampak Oviedska konvencija, saj so načela prostovoljnosti in ne-plačljivosti enaka, kot pri delih človeškega telesa. Glede na to, da gre za področni zakon iz pristojnosti Ministrstva za zdravje, prosimo za besedilo dopolnitve;
- v kaznivo dejanje naj se vključi tudi »oglaševanje«, ki je v Zakonu o pridobivanju in presaditvi delov človeškega telesa zaradi zdravljenja določeno kot prekršek. Predlog je upoštevan, posledično je v prehodni določbi Predloga zakona določeno tudi črtanje ustreznega prekrška v navedenem zakonu;
- v drugem odstavku ocenjuje kot nejasno dikcijo »kdor vzame ali pridobi odvzeti del človeškega telesa«. Izpostavljena dikcija je povzeta po veljavnem šestem odstavku 181. člena KZ-1, katerega črtanje je predlagano zaradi oblikovanja novega 181.a člena KZ-1;
- v nasprotju s pravili zdravniške znanosti in stroke« v tretjem odstavku je preširoko, zato predlaga dikcijo »v nasprotju s predpisi s področja pridobivanja in presaditve delov človeškega telesa zaradi zdravljenja«. Predlog je upoštevan.

K predlaganemu novemu 182.a členu KZ-1 (zaradi upoštevanja pripomb gre v tokratnem Predlogu zakona za novi 183.a člen KZ-1):

Ministrstvo za zdravje:

- predlagajo, naj se člen umesti kot 183.a člen KZ-1. Predlog je upoštevan;
- izraz »sredstva za zdravljenje« naj se za potrebe KZ-1 opredeli v 99. členu tako, da bo pomenil tudi »medicinske pripomočke, dodatke, dele in materiale«, ali pa naj se dikcija novega člena prilagodi Zakonu o zdravilih in Zakonu o medicinskih pripomočkih; po drugem predlogu pa naj se predlagani dikciji dodajo še »«zdravilne učinkovine in pomožne snovi«. Glede na to, da gre za področno zakonodajo iz pristojnosti Ministrstva za zdravje prosimo za posredovanje ustrežnejšega besedila inkriminacije;
- meni, da v členu manjka naklepna oblika. Pojasnjujemo, da se v skladu s 27. členom KZ-1 storilec kaznuje za kaznivo dejanje, storjeno iz malomarnosti le, če KZ-1 tako izrecno določa. Glede na navedeno v novem členu zapisana dikcija predpostavlja naklepno storitev kaznivega dejanja;
- podaja še različne predloge, s katerimi znaki naj se kaznivo dejanje še dopolni, in oceno, da je »za področje zdravil vsebina člena neprimerna«. Glede na to, da gre za inkriminacijo, povezano s področno zakonodajo iz pristojnosti Ministrstva za zdravje, prosimo za posredovanje ustrežnejšega besedila inkriminacije.

Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije:

- pozdravlja implementacijo, vendar meni, da ni smiselno oblikovati novega člena in predlaga posvetovanje s farmacevtskimi strokovnjaki. Kot navedeno ob predlogih Ministrstva za zdravje, prosimo navedeno ministrstvo za ustrežnejše in s področno zakonodajo usklajeno besedilo.

Odvetniška zbornica Slovenije:

- meni, da bi navedeno dejanje lahko predstavljalo le prekršek. Konvencija Sveta Evrope o ponarejanju medicinskih izdelkov in podobnih kaznivih dejanj, ki ogrožajo javno zdravje za dejanja, ki jih opredeljuje kot prepovedana, določa obveznost držav, da jih določijo kot kazniva dejanja;

- gre za proizvodnjo falsifikatov zdravil, ki sami po sebi niso škodljivi, zato ocenjuje, da bi šlo podredno lahko le za kaznivo dejanje zoper pravni promet s kaznijo do enega ali do treh let zapora. Iz Uvoda h Konvenciji izhaja, da je njen namen preprečevanje in boj proti nevarnostim za javno zdravje, zaradi česar je treba sprejeti odločne preventivne in represivne ukrepe proti ponarejanju medicinskih izdelkov. Gre torej za splošno zaščito življenj posameznikov in javnega zdravja, zato je umestitev v poglavje po naši oceni ustrezna. Glede kaznovalnega okvira bo opravljen ponoven premislek po prejemu ustrežnejše diktije inkriminacije s strani Ministrstva za zdravje.

K predlaganim spremembam in dopolnitvam 183. člena KZ-1:

Ministrstvo za zdravje:

- ugotavlja, da storitev iz malomarnosti ostaja kazniva (po veljavnem tretjem odstavku 183. člena KZ-1), ni pa naklepa, ki ga zahteva Konvencija Sveta Evrope o ponarejanju medicinskih izdelkov in podobnih kaznivih dejanj, ki ogrožajo javno zdravje. Pojasnjujemo, da se v skladu s 27. členom KZ-1 storilec kaznuje za kaznivo dejanje, storjeno iz malomarnosti le, če KZ-1 tako izrecno določa. Glede na navedeno v novem členu zapisana diktija predpostavlja naklepno storitev kaznivega dejanja;
- predlaga uskladitev terminologije z Zakonom o zdravilih, v zvezi s čemer resorno pristojno Ministrstvo za zdravje prosimo za predlog terminološko usklajenega besedila;
- predlaga, da se izvršitvenim oblikam dodata še »vnos in iznos«. Ocenjujemo, da je navedeni znak pokrit z »uvaža ali izvaža«.

Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije:

- pozdravlja dodane izvršitvene oblike v prvem odstavku 183. člena, saj veljavno besedilo zajame le ozek krog storilcev oziroma le začetni in končni člen verige plasiranja na trg;
- predlaga, da se enako doda tudi v drugem odstavku 183. člena KZ-1 v zvezi s krvjo in tkivi. Predlog je v tokratnem besedilu upoštevan in posledično predlagana še dopolnitev drugega odstavka 183. člena KZ-1;
- doda naj se še obligatoren odvzem. Predlog je upoštevan in posledično dodan nov šesti odstavek 183. člena KZ-1.

Odvetniška zbornica Slovenije:

- izraža pomislek glede inkriminacije »hrambe«, saj bo v praksi po nepotrebnem prihajalo do dileme o dovoljeni količini za lastno uporabo. Inkriminacija hrambe je zahteva Konvencije;
- meni, da že veljavna inkriminacija prvega odstavka zadošča. Pojasnjujemo, da gre za zahtevo Konvencije, hkrati pa so v KZ-1 določeni številni podobno podrobni opisi kaznivih dejanj, ki opredeljujejo enake izvršitvene oblike.

K predlaganim dopolnitvam 186. člena KZ-1:

SLOADO in Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport:

- podpirata vključitev »nedovoljenih postopkov v športu« v inkriminacijo;
- glede dileme »opravlja/opravi/izvaja« v drugem odstavku predlagata besedo »izvaja«. Predlog je upoštevan.

Vrhovno sodišče Republike Slovenije:

- predlaganim dopolnitvam ne nasprotuje;
- kot pomembnejše pa izpostavlja vprašanje rabe nedovršnih oblik glagolov v tem in številnih drugih členih KZ-1, saj nedovršni glagoli kažejo na zastarel koncept kolektivnega kaznivega dejanja, ki povzroča nejasnosti in je lahko nasproten načelu zakonitosti v primerih, ko gre le za enkratno ravnanje;
- dosedanja sodna praksa je zavzela stališče, da je v takih primerih kaznivo tudi enkratno dejanje, če gre za veliko kriminalno količino ali hud poseg v zavarovano dobrino. Glede na to, da gre za večje

število členov, v zvezi s katerimi je sodna praksa že ustaljena, zaenkrat sprememb v predlagani smeri ne predlagamo.

K predlaganim dopolnitvam 187. člena KZ-1:

SLOADO in Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport:

- *podpirata vključitev »nedovoljenih postopkov v športu« v inkriminacijo.*

Vrhovno sodišče Republike Slovenije:

- enako, kot ob 186. členu KZ-1.

K predlagani dopolnitvi 212. člena KZ-1:

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport:

- nima pripomb k predlagani dopolnitvi 212. člena KZ-1.

Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije:

- *poleg inkriminacije prirejane rezultatov uradnih športnih tekmovanj predlagata še inkriminacijo v zvezi s prirejanjem rezultatov tekmovanj v elektronskih športih.* Konvencija Sveta Evrope o prirejanju rezultatov športnih tekmovanj izrecno govori le o uradnih tekmovanjih. Strinjamo s podrobnimi navedbami o prirejanju rezultatov in stavami v elektronskih športih, ki so – če so »uradna« – tudi pokrita s predlaganim novim odstavkom 212. člena KZ-1. Kolikor Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije ocenjuje, da bi nova inkriminacija morala kot kaznivo določati širše področje, prosimo za ustrezno besedilo dopolnitve.

Ministrstvo za notranje zadeve – Generalna policijska uprava:

- *meni, da bi bilo glede na pomen in nevarnost dejanja, ki je izrazito korupcijsko, treba oblikovati novo kaznivo dejanje »korupcija v športu«.* Predlagani novi tretji odstavek je oblikovan tudi v skladu z znaki korupcijskih kaznivih dejanj, zato menimo, da novo kaznivo dejanje ni potrebno. Kolikor Ministrstvo za notranje zadeve vztraja pri novi inkriminaciji v posebnem členu, prosimo za predlog ustreznega besedila;

- *z ustrezno predpisano kaznijo bi bilo treba zagotoviti možnost uporabe prikritih preiskovalnih ukrepov.* Menimo, da je v zvezi s predlogom pravilneje dopolniti kataloge kaznivih dejanj pri ustreznih prikritih preiskovalnih ukrepih v Zakonu o kazenskem postopku.

K predlaganim spremembam in dopolnitvam 221. člena KZ-1:

Ministrstvo za javno upravo:

- *namesto »več« informacijskih sistemov v novem tretjem odstavku predlaga določnejši zapis »dva ali več«, »tri ali več«.* Glede na to, da Direktiva 2013/40/EU uporablja izraz »znatnejše število«, je predlog upoštevan tako, da je »več« nadomeščeno s »tri ali več«;

- *v četrtem odstavku naj se »informacijski sistem kritične infrastrukture« dopolni v »informacijski sistem upravljavca kritične infrastrukture« ter doda še »ali nad informacijskim sistemom zavezanca po Zakonu o informacijski varnosti«.* Predloga sta upoštevana.

Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije:

- *podaja opisne pripombe k predlaganim spremembam 221. in 237. člena KZ-1 hkrati in predlaga določene dopolnitve tako, da ni jasno, na katerega od členov se nanašajo.* Glede na navedeno prosimo za konkretne dopolnitve besedil.

Ministrstvo za notranje zadeve – Generalna policijska uprava:

- *pozdravlja predvidene spremembe in strožje predpisane kazni ter opozarja na nejasnost »več sistemov«.* Pripomba je upoštevana in posledično vključen določnejši zapis »tri vali več«.

K predlaganim spremembam in dopolnitvam 229. člena KZ-1:

Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije:

- meni, da že veljavni 229. člen KZ-1 vsebuje nepregledno, jezikovno togo in deloma protislovno besedilo inkriminacije klasične subvencijske goljufije; kaznivo dejanje bi moralo biti oblikovano na tej podlagi, ne pa v pretesni povezavi s poneverbo, neupravičeno uporabo ali zlorabo; Direktiva sicer res na več mestih vsebuje zapis »uporabi ali predloži lažne, nepravilne ali nepopolne izjave ali dokumente«, ampak se to ne sklada z obstojem goljufivega namena. Direktiva 2017/1371 vsa dejanja veže na »uporabo ali predložitev lažnih, nepravilnih ali nepopolnih izjav ali dokumentov ali na ne-razkritje podatkov«. Delu nejasnosti bi se po naši oceni lahko izognili s tem, da v predlaganem novem drugem odstavku 229. člena KZ-1 izpustimo variantni dodatek, ki ga za oceno ustreznosti zaenkrat še puščamo v besedilu novega odstavka;

- predlaga celovito prenovo inkriminacije in ocenjuje, da bi bil prvi odstavek 229. člena lahko zapisan jasneje. V zvezi z navedenim prosimo za predlog ustrežnejšega besedila;

- če predlagane spremembe ostanejo, pa predlaga drugačen zapis obrazložitve v delu, ki opredeljuje, da določen del inkriminacije po Direktivi, v 229. členu do sedaj ni bil pokrit, saj ocenjuje, da so tudi dejanja v zvezi s carinami in drugimi uvoznimi dajatvami ter dajatvami na sladkor inkriminirana že v veljavnem besedilu in gre v predlaganih spremembah le za jasnejši zapis. Strinjamo se, da je bila obrazložitev do določene mere neustrezna, kar je v tokratnem besedilu ustrezno popravljeno.

Odvetniška zbornica Slovenije:

- ocenjuje, da ni jasno, katera dejanja v zvezi s prihodkovno stranjo proračunov EU, ki jim povzročijo škodo, inkriminira novi prvi odstavek. Kot izhaja iz obrazložitve predlagane spremembe so v predlaganih spremembah in dopolnitvah prvega odstavka 229. člena KZ-1 inkriminirana dejanja oziroma zlorabe v zvezi s prihodkovno stranjo proračunov Evropske unije, ki so opredeljena v točki (c) drugega odstavka 3. člena Direktive 2017/1371 kot uporaba ali predložitev lažnih, nepravilnih ali nepopolnih izjav ali dokumentov ali ne-razkritje podatkov, ki ima za posledico nezakonito zmanjšanje sredstev proračunov Evropske unije. Gre za javne dajatve, ki so neposredni prihodek proračunov Evropske unije, torej carine in druge uvozne dajatve ter dajatve na sladkor.

Vrhovno sodišče Republike Slovenije:

- celotno inkriminacijo 229. člena KZ-1 bi bilo smiselno prilagoditi inkriminaciji goljufije po vzoru nemškega kazenskega zakonika. Prosimo za konkreten predlog besedila.

K predlagani dopolnitvi 237. člena KZ-1:

Ministrstvo za javno upravo:

- v dopolnitvi drugega odstavka 237. člena KZ-1 naj se »informativnim sistemom kritične infrastrukture« dopolni v »informativnim sistemom upravljavca kritične infrastrukture« ter doda še »ali nad informativnim sistemom zavezanca po Zakonu o informacijski varnosti«. Predloga sta upoštevana.

K predlaganim dopolnitvam 238. in 239. člena KZ-1:

Agencija za trg vrednostnih papirjev:

- meni, da gre v predlaganih spremembah 238. in 239. člena za ustrezen prenos zahtev Direktive, vendar v določenih delih dopolnitev lahko pride do podvajanja inkriminacij s prekrški po 540. členu ZTFI-1; predlaga, da se zato ob upoštevanju sprememb in dopolnitev iz osnutka namesto »organiziranega trga« navede »mesto trgovanja«, opredelijo finančni instrumenti po Uredbi in že temeljno obliko kaznivega dejanja veže na veliko vrednost finančnih instrumentov oziroma pridobitev velike premoženjske koristi, kar bo predstavljalo razlikovalni znak od prekrškov; ocenjuje, da je za dejanja z manjšo vrednostjo, koristjo ali škodo učinkovitejše prekrškovno kaznovanje in ob tem predlaga oživitvev usklajevanja sistemskih rešitev v zvezi z »regulatornimi prekrški«. Pojasnjujemo, da so »velika vrednost, korist ali škoda« v obeh veljavnih inkriminacijah kvalifikatorne okoliščine in razlog

za strožje kaznovanje. Ob tem tudi Direktiva 2014/57/EU določa obveznost določitve »kazenskih sankcij« za zlorabe trga. Glede na to, da se predlog ne nanaša na vse finančne instrumente, ki jih zajemata obravnavana člena KZ-1, prosimo za konkreten predlog besedila obeh inkriminacij.

Odvetniška zbornica Slovenije:

- meni, da je dopolnitev prvega odstavka 238. člena nepotrebna, saj je to le tehnika pridobitve ali odsvojitve. Evropska komisija ob oceni implementacije, ter Agencija za trg vrednostnih papirjev menita drugače, zato menimo, da je natančnejša inkriminacija potrebna in pripomba ni upoštevana;

- ocenjuje, da je dopolnitev 1. točke prvega odstavka 239. člena nejasna. Pojasnujemo, da se poleg do sedaj v členu opredeljenih ravnanj dopolnitev nanaša le še na vsa ostala ravnanja, ki dajo »napačno ali zavajajočo predstavo...«, kar je že del veljavne inkriminacije.

Datum pošiljanja v strokovno usklajevanje: 21. 7. 2020

V razpravo so bili vključeni:

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev:

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Zunanji strokovnjaki oziroma predstavniki pristojnih organov so sodelovali v predhodnem usklajevanju Predloga zakona. Pravne osebe kot take niso sodelovale pri pripravi predloga zakona.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES:

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V drugem odstavku 62. člena Kazenskega zakonika (Uradni list RS, št. 50/12 – UPB2, 54/15, 6/16 – UPB2p, 38/16, 27/17 in 23/20) se za prvim stavkom doda nov drugi stavek, ki se glasi: »Čas, ko je obsojenec v osebni stečajni postopki, se ne šteje v rok za izpolnitev obveznosti iz tretjega odstavka 57. člena tega zakonika ter v preizkusno dobo, določeno s pogojno obsodbo, s katero mu je bila naložena izpolnitev te obveznosti.«.

2. člen

V 8) točki tretjega odstavka 65. člena se pika nadomesti s podpičjem in se doda nova 9) točka, ki se glasi:

»9) druge ustrezne naloge po navodilu sodišča.«.

3. člen

Drugi odstavek 66. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Svetovalec obsojencu nudi pomoč in varstvo ter nadzira izpolnjevanje navodil, ki jih je sodišče izreklo obsojencu.«.

4. člen

67. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Posledice neizpolnjevanja navodil
67. člen

(1) Če obsojenec med preizkusno dobo ne izpolnjuje navodil, se izmika stikom s svetovalcem ali drugače krši osebni načrt, pripravljen v skladu z zakonom, ki ureja probacijo, ga sme sodišče posvariti, spremeniti navodila, podaljšati varstveno nadzorstvo v mejah določene preizkusne dobe ali preklicati pogojno obsodbo.

(2) Čas, ko obsojenec ne izpolnjuje navodil, se izmika stikom s svetovalcem ali drugače krši osebni načrt, pripravljen v skladu z zakonom, ki ureja probacijo, se ne šteje v preizkusno dobo, določeno s pogojno obsodbo z varstvenim nadzorstvom.«.

5. člen

V naslovu 84. člena se besedi »kazenske evidence« nadomestita z besedama »kazenskih evidenc«.

V prvem odstavku se besedi »kazenski evidenci« nadomestita z besedama »kazenskih evidencah«; besedi »kazenske evidence« pa obakrat z besedama »kazenskih evidenc«.

V drugem odstavku se besedi »kazenske evidence« nadomestita z besedama »kazenskih evidenc«.

V tretjem odstavku se besedi »posebno evidenco« nadomestita z besedilom »evidenco izbranih obsodb za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost«; beseda »posebni« pa se nadomesti z besedo »tej«.

6. člen

V osmem odstavku 86. člena se besedilo »največ dveh let« nadomesti z besedilom »največ treh let«.

7. člen

Peti odstavek 88. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Obsojenec sme biti pogojno odpuščen le, če je mogoče utemeljeno pričakovati, da ne bo storil novega kaznivega dejanja. Pri presoji, ali naj se tak obsojenec pogojno odpusti, se upoštevajo predvsem povratništvo, morebitni kazenski postopki, ki tečejo zoper obsojenca, odnos obsojenca do storjenega kaznivega dejanja in oškodovanca, njegovo vedenje med prestajanjem kazni, izpolnjevanje ciljev, zastavljenih v individualiziranem programu prestajanja kazni zapora, ter pogoji in sposobnost obsojenca za vključitev v življenje na prostosti.«.

8. člen

V naslovu 91. člena se za besedo »pregona« doda besedilo »in roka za novo sojenje«.

Drugi odstavek 91. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Če je pravnomočna sodba v postopku z izrednim pravnim sredstvom ali z ustavno pritožbo razveljavljena, je rok za novo sojenje pet let od razveljavitve pravnomočne sodbe.«.

V tretjem odstavku se besedi »ne teče« nadomestita z besedilom »in rok za novo sojenje ne tečeta«.

V četrtem odstavku se besedi »se pretrga« nadomestita z besedilom »in rok za novo sojenje se pretrgata«.

9. člen

V 2) točki prvega odstavka 99. člena se besedi »državni pravobranilec« nadomestita z besedami »višji državni odvetnik«.

V šestem odstavku se pika na koncu nadomesti z vejico in doda besedilo: »virtualna valuta ter knjižni in elektronski denar.«.

Za dvanajstim odstavkom se doda nov trinajsti odstavek, ki se glasi:

»(13) Za blagovno promptno pogodbo po tem zakoniku se šteje pogodba za dobavo blaga, razen energetskih proizvodov na debelo, s katerim se trguje na promptnem trgu in ki se dostavi takoj ob poravnavi posla, in pogodba za dobavo blaga, ki ni finančni instrument, vključno s fizično poravnano terminsko pogodbo.«.

10. člen

V prvem odstavku 109. člena se besedilo »108., 108.a, 110. in 111. člena« nadomesti z besedilom »108, 108.a, 110., 111., 307., 329., 330., 352., 353., 354., 355., 371. in 373. člena«.

11. člen

Drugi odstavek 111. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Enako se kaznuje, kdor usposablja druge za izdelavo in uporabo razstreliva, strelnega ali drugega orožja, škodljivih ali nevarnih snovi ali za druge posebne metode in tehnike z namenom storitve ali sodelovanja pri storitvi kaznivega dejanja iz 108. člena tega zakonika.«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Enako se kaznuje, kdor se z aktivnim sodelovanjem usposobi za izdelavo in uporabo razstreliva, strelnega ali drugega orožja, škodljivih ali nevarnih snovi ali za druge posebne metode in tehnike z namenom storitve ali sodelovanja pri storitvi kaznivega dejanja iz 108. člena tega zakonika.«.

12. člen

V 170. členu se doda nov prvi odstavek, ki se glasi:

»(1) Kdor proti volji osebe drugega ali istega spola ali z izkoriščanjem predhodnega trajajočega ustrahovanja ali drugih okoliščin ali stanj, zaradi katerih ni sposobna izraziti zavrnitve, doseže (njeno) spolno občevanje ali s tem izenačeno spolno ravnanje, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do osmih let.«.

V dosedanjem prvem odstavku, ki postane drugi odstavek, se beseda »enega« nadomesti z besedo »treh«.

Dosedanji drugi in tretji odstavek postaneta tretji in četrti odstavek.

V dosedanjem četrtem odstavku, ki postane peti odstavek, se besedilo »sta bili dejanji iz prvega ali tretjega odstavka« nadomesti z besedilom »so bila dejanja iz prvega, drugega ali četrtega odstavka«.

13. člen

V 171. členu se doda nov prvi odstavek, ki se glasi:

»(1) Kdor proti volji osebe drugega ali istega spola ali z izkoriščanjem predhodnega trajajočega ustrahovanja ali drugih okoliščin ali stanj, zaradi katerih ni sposobna izraziti zavrnitve, ali z izkoriščanjem presenečenja doseže, da ta stori ali trpi kakšno spolno dejanje, ki ni zajeto v prejšnjem členu, se kaznuje za zaporom do petih let.«.

V dosedanjem prvem odstavku, ki postane drugi odstavek, se besedilo », ki ni zajeto v prejšnjem členu« nadomesti z besedilom »iz prejšnjega odstavka«.

Dosedanja drugi in tretji odstavek postaneta tretji in četrti odstavek.

V dosedanjem četrtem odstavku, ki postane peti odstavek, se besedilo »sta bili dejanji iz prvega ali tretjega odstavka« nadomesti z besedilom »so bila dejanja iz prvega, drugega ali četrtega odstavka«.

14. člen

V prvem odstavku 172. člena se besedilo », hujšo duševno zaostalost, slabost ali kakšno drugačno stanje, zaradi katerega se ne more upirati« nadomesti z besedilom »ali hujšo duševno zaostalost«.

15. člen

Za četrnim odstavkom 176. člena se vnese nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Dejanje iz tretjega odstavka tega člena v delu, ki pomeni pridobivanje, proizvodnjo, posedovanje ali pridobivanje dostopa s sredstvi informacijsko komunikacijske tehnologije do pornografskega ali drugačnega seksualnega gradiva, ni protipravno, če je bilo storjeno med (mladoletnimi) osebami primerljive starosti in ustreza stopnji njihove duševne in telesne zrelosti ter prikazuje take osebe.«.

Dosedanji peti odstavek postane šesti odstavek.

16. člen

Prvi odstavek 181. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Kdor v nasprotju s predpisi s področja pridobivanja in presaditve delov človeškega telesa zaradi zdravljenja živemu ali mrtvemu vzame del telesa zaradi presaditve ali drugih namenov, ali kdor komu v nasprotju s predpisi s področja pridobivanja in presaditve delov človeškega telesa zaradi zdravljenja presadi del človeškega telesa, ali kdor del človeškega telesa, za katerega ve, da je bil vzet v nasprotju s predpisi s področja pridobivanja in presaditve delov človeškega telesa zaradi zdravljenja, uporabi za drug namen, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.«.

V tretjem odstavku se črta beseda »komu«.

V četrtem odstavku se črta besedilo »ali kadar v nasprotju s predpisanimi postopki odvzeti del človeškega telesa hrani ali uporabi za drug namen, kot je bil odvzet«.

Šesti odstavek se črta.

17. člen

Za 181. členom se doda nov 181.a člen, ki se glasi:

»Trgovina z deli človeškega telesa
181.a člen

(1) Kdor zato, da bi pridobil plačilo ali drugo premoženjsko korist sebi ali komu drugemu, neupravičeno oglašuje potrebo po delih človeškega telesa ali razpoložljivost delov telesa ali koga neupravičeno nagovarja ali novači, da bi bil darovalec ali prejemnik delov človeškega telesa, ali kdor neupravičeno in

proti plačilu drugače posreduje pri dajanju delov telesa žive ali umrle osebe za presaditev, se kaznuje z zapornom do petih let.

(2) Enako kot v prejšnjem odstavku se kaznuje, kdor vzame ali pridobi odvzeti del človeškega telesa, za katerega darovalec prejme plačilo, kdor nezakonito razpolaga z odvzetim delom človeškega telesa, ali kdor uporabi ali poskusi uporabiti človeško telo ali njegove dele z namenom pridobivanja premoženjske koristi.

(3) S kaznijo iz prvega odstavka tega člena se kaznuje, kdor pripravlja, ohranja, hrani, prevaža, prenaša, sprejema, uvaža ali izvaža dele telesa, ki so bili vzeti v nasprotju s predpisi s področja pridobivanja in presaditve delov človeškega telesa zaradi zdravljenja.«.

18. člen

Prvi in drugi odstavek 183. člena se spremenita tako, da se glasita:

»(1) Kdor proizvaja, prodaja ali ponuja naprodaj ali zaradi prodaje ali dajanja v promet kupuje ali hrani, ali posreduje pri prodaji ali nakupu, ali uvaža ali izvaža ali kako drugače daje v promet zdravila ali druga sredstva za zdravljenje, ki so škodljiva za zdravje, se kaznuje z zapornom od enega do osmih let.

(2) Enako se kaznuje, kdor pridobiva, predeluje, prodaja ali ponuja naprodaj ali zaradi prodaje ali dajanja v promet kupuje ali hrani, ali posreduje pri prodaji ali nakupu, ali uvaža ali izvaža ali kako drugače daje v promet okuženo kri ali drugo tkivo ali iztega izdelano snov za zdravljenje.«.

V četrtem odstavku se besedilo »do desetih let« nadomesti z besedilom »od enega do desetih let«.

V petem odstavku se besedilo »od enega do petnajstih let« nadomesti z besedilom »od dveh do petnajstih let«.

Za petim odstavkom se doda nov šesti odstavek, ki se glasi:

»(6) Škodljiva zdravila, druga sredstva za zdravljenje, okužena kri ali drugo tkivo ter iz tega izdelana snov za zdravljenje se vzamejo.«.

19. člen

Za 183. členom se doda nov 183.a člen, ki se glasi:

»Proizvodnja in promet ponarejenih sredstev za zdravljenje
183.a člen

Kdor proizvaja, prodaja ali ponuja naprodaj ali zaradi prodaje ali dajanja v promet kupuje ali hrani, ali posreduje pri prodaji ali nakupu, ali uvaža ali izvaža ali kako drugače daje v promet zdravila ali druga sredstva za zdravljenje, ki so lažna, ponarejena oziroma potvorjena in ni podano hujše kaznivo dejanje po tem zakoniku, se kaznuje z zapornom do petih let.«.

20. člen

V naslovu 186. člena se besedilo »snovmi v športu in« nadomesti z besedilom »snovmi in postopki v športu ter«.

V prvem odstavku se na koncu za besedilom »ki se uporabljajo za izdelavo prepovedanih drog,« doda besedilo »ali sredstva ali sestavine, ki se uporabljajo za postopke, ki so razvrščeni kot nedovoljeni v športu, ali postopke, ki so razvrščeni kot nedovoljeni v športu«.

V drugem odstavku se za besedilom »ali predhodno sestavino za izdelavo prepovedanih drog« doda vejica in besedilo »ali kdor prodaja, ponuja ali izvaja nedovoljene postopke v športu«.

V četrtem odstavku se za besedilom »ali nedovoljenih snovi v športu« doda besedilo »ali za uporabo nedovoljenih postopkov v športu«.

Peti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Prepovedane droge, nedovoljene snovi v športu, sredstva ali sestavine, ki omogočajo uporabo nedovoljenih postopkov v športu, in sredstva za njihovo izdelovanje se vzamejo. Prevozna sredstva, uporabljena za prevoz in hrambo drog, nedovoljenih snovi v športu ali sredstev, ki omogočajo uporabo nedovoljenih postopkov v športu, se odvzamejo, če imajo za prevoz in hrambo drog ali nedovoljenih snovi in postopkov v športu posebej prirejene prostore ali če je njihov lastnik vedel ali bi bil mogel vedeti, da bodo uporabljena za tak namen.«.

21. člen

Naslov 187. člena se spremeni tako, da se glasi: »Omogočanje uživanja ali uporabe prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi ali postopkov v športu«.

Prvi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Kdor napelje drugega k uživanju prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu ali k uporabi nedovoljenih postopkov v športu ali mu jih da, da jih uživa ali uporabi on ali kdo drug, ali kdor da na razpolago prostore za uživanje ali uporabo prepovedanih drog, nedovoljenih snovi ali postopkov v športu ali kako drugače omogoči drugemu, da uživa ali uporabi prepovedane droge, nedovoljene snovi ali postopke v športu, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do osmih let.«.

V tretjem odstavku se za besedo »uživanje« doda besedilo »ter sredstva in sestavine, ki omogočajo uporabo nedovoljenih postopkov v športu,«.

22. člen

Naslov 212. člena se spremeni tako, da se glasi: »Organiziranje denarnih verig, nedovoljeno prirejanje iger na srečo in nedovoljeno prirejanje rezultatov športnih tekmovanj«.

Za drugim odstavkom se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Enako kot v prvem odstavku se kaznuje oseba, ki se zato, da bi sebi ali komu drugemu pridobila premoženjsko ali kakšno drugo korist, dogovori za nedovoljeno spremembo rezultata ali poteka uradnega športnega tekmovanja ali za tako spremembo kaj stori ali opusti.«.

Dosedanji tretji odstavek postane četrti odstavek.

V dosedanjem četrtem odstavku, ki postane peti odstavek, se besedilo »prvega ali drugega« nadomesti z besedilom »prvega, drugega ali tretjega«.

23. člen

Naslov 218. člena se spremeni tako, da se glasi: »Nedovoljena posest in promet s stvarmi, ki so posebnega kulturnega pomena ali naravne vrednote«.

Za prvim odstavkom se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Enako se kaznuje, kdor daje na trg ali drugače ponuja naprodaj stvari iz prejšnjega odstavka, za katere ve, da so bile pridobljene protipravno, ali kdor protipravno poseduje stvar, ki je posebnega kulturnega pomena ali naravna vrednota.«.

V dosedanjem drugem odstavku, ki postane tretji odstavek, se besedi »prejšnjega odstavka« nadomestita z besedama »prejšnjih odstavkov«.

24. člen

V naslovu 219. člena se za besedo »Poškodovanje« dodata vejica in beseda »odstranitev«.

V prvem odstavku se za besedo »poškoduje« dodata vejica in beseda »odstrani«.

25. člen

V prvem odstavku 221. člena se besedi »enega leta« nadomestita z besedama »dveh let«.

V drugem odstavku se beseda »dveh« nadomesti z besedo »treh«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Če je bilo z dejanjem iz prejšnjega odstavka z uporabo pripomočkov iz tretjega odstavka 306. člena tega zakonika ovirano delovanje ali drugače prizadetih tri ali več informacijskih sistemov, se storilec kaznuje z zaporom od treh mesecev do štirih let.«.

V četrtem odstavku se za besedo »škoda« doda besedilo »ali je bilo dejanje storjeno v hudodelski združbi ali nad informacijskim sistemom upravljavca kritične infrastrukture ali nad informacijskim sistemom zavezanca po zakonu, ki ureja informacijsko varnost«.

26. člen

226. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Oškodovanje upnikov z goljufijo ali nevestnim poslovanjem
226. člen

(1) Kdor ve, da sam ali kdo drug kot dolžnik ni plačilno sposoben, pa onemogoči ali zmanjša možnost poravnave obveznosti do upnikov, tako da:

1) premoženje ali njegov del prikrije, poškoduje, odstrani, navidezno, brezplačno ali za nerazumno nizko ceno odsvoji ali uniči;

- 2) sklene lažno pogodbo o dolgu ali prizna neresnično terjatev;
- 3) prikrije, uniči, spremeni ali tako vodi poslovne knjige, listine ali poročila, da se iz njih ne more pravočasno ali pravilno ugotoviti dejanskega premoženjskega stanja, plačilne sposobnosti ali kapitalne ustreznosti dolžnika;
- 4) na drug goljufiv način navidezno ali dejansko poslabša svoje premoženjsko stanje ali premoženjsko stanje drugega dolžnika,

se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.

(2) Kdor ve, da sam ali kdo drug kot dolžnik ni plačilno sposoben, pa navidezno ali dejansko poslabša svoje premoženjsko stanje ali premoženjsko stanje drugega dolžnika, tako da:

- 1) nesmotrno troši sredstva, se nesorazmerno zadolžuje, opušča pravočasno zavarovanje in uveljavljanje terjatev ali sklepa špekulativne ali škodljive posle;
- 2) brez potrebe prenaša na druge osebe, obremenjuje ali na drug način zmanjšuje vrednost svojega premoženja ali premoženja oziroma podjetja, ki ga upravlja;
- 3) ne izvršuje zakonskih obveznosti pri nastanku insolventnosti ali krši temeljna pravila v postopkih insolventnosti;
- 4) kako drugače očitno krši svoje dolžnosti pri vodenju gospodarske dejavnosti ali finančnem poslovanju,

se kaznuje z zaporom do petih let.

(3) Če je zaradi dejanj iz prvega ali drugega odstavka tega člena nastala velika premoženjska škoda, se storilec kaznuje z zaporom od enega do osmih let.«.

27. člen

227. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Dajanje prednosti upnikom
227. člen

(1) Kdor ve, da je sam ali kdo drug kot dolžnik ni plačilno sposoben, pa izplača dolg ali kako drugače namenoma spravi kakšnega upnika v ugodnejši položaj in tako povzroči premoženjsko škodo drugim upnikom, se kaznuje z zaporom do petih let.

(2) Če je bila z dejanjem iz prvega odstavka tega člena povzročena velika premoženjska škoda, se storilec kaznuje z zaporom od enega do osmih let.«.

28. člen

Prvi odstavek 229. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Kdor se izgone odhodkom s tem, da uporabi ali predloži lažne, nepravilne ali nepopolne izjave ali dokumente ali ne razkrije podatkov in tako povzroči škodo splošnemu proračunu Evropske unije, proračunu, ki ga upravlja Evropska unija, ali proračunu, ki se upravlja v imenu Evropske unije, se kaznuje z zaporom od treh mesecev do petih let.«.

Za prvim odstavkom se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Enako se kaznuje, kdor poneveri, neupravičeno zadržuje ali neustrezno uporabi sredstva splošnega proračuna Evropske unije, proračuna, ki ga upravlja Evropska unija ali proračuna, ki se upravlja v imenu Evropske unije.«.

Drugi odstavek, ki postane tretji odstavek 229. člena, se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Enako se kaznuje, kdor pridobi sredstva iz proračunov iz prejšnjih odstavkov s tem, da uporabi ali predloži lažne, nepravilne ali nepopolne izjave ali dokumente ali ne razkrije podatkov.«.

Dosedanja tretji in četrti odstavek postaneta četrti in peti odstavek 229. člena.

29. člen

V drugem odstavku 237. člena se za besedo »škodo« doda vejica in besedilo »ali če je bilo storjeno v hudodelski združbi ali nad informacijskim sistemom upravljavca kritične infrastrukture ali nad informacijskim sistemom zavezanca po zakonu, ki ureja informacijsko varnost«; besedilo »do petih let« pa se nadomesti z besedilom »od treh mesecev do petih let«.

30. člen

V prvem odstavku 238. člena se na koncu za besedilom »tega vrednostnega papirja ali drugega finančnega instrumenta« doda besedilo »ali za preklic ali spremembo naročila za trgovanje, če je bilo naročilo oddano, preden je oseba imela notranje informacije«.

Za tretjim odstavkom se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Enako kot v prvem odstavku se kaznuje oseba, ki stori dejanje iz prvega odstavka tega člena z vrednostnimi papirji ali drugimi finančnimi instrumenti na prostem trgu, če je njihova cena ali vrednost odvisna od cene ali vrednosti finančnih instrumentov na trgih iz prvega odstavka tega člena ali vpliva nanjo.«.

Dosedanji četrti odstavek postane peti odstavek.

31. člen

V prvem odstavku 239. člena se 1) točka spremeni tako, da se glasi:

»1) sklene posel, izda naročilo za trgovanje ali drugače ravna tako, da udeležencem trga da napačno ali zavajajočo predstavo glede ponudbe, povpraševanja ali cene finančnega instrumenta ali povezane blagovne promptne pogodbe, ali s tem ena ali več povezanih oseb zagotovijo ceno enega ali več finančnih instrumentov ali povezanih blagovnih promptnih pogodb na nenormalni ali umetni ravni;«;

vejica na koncu 3) točke pa se nadomesti s podpičjem in doda nova 4) točka, ki se glasi:

»4) posreduje lažne ali zavajajoče informacije ali zagotavlja lažne ali zavajajoče vhodne podatke ali drugače ravna tako, da se manipulira izračun referenčne vrednosti,«.

32. člen

Za prvim odstavkom 246. člena se dodata nova drugi in tretji odstavek, ki se glasita:

»(2) Kdor z namenom pridobitve premoženjske koristi uporabi ček, kreditno ali plačilno kartico ali drugo negotovinsko plačilno sredstvo, ki ga ni upravičen uporabljati, se kaznuje za zaporom do treh let.

(3) Kdor poseduje, kupi ali drugače pridobi zase ali za drugega, prenese, uvozi, izvozi, proda ali drugače razširi protipravno prilaščeno negotovinsko plačilno sredstvo z namenom nezakonite uporabe, se kaznuje z zaporom do enega leta.«.

V dosedanjem drugem odstavku, ki postane četrti odstavek, se besedi »prejšnjega odstavka« nadomestita z besedama »prvega, drugega ali tretjega odstavka tega člena«.

V dosedanjem tretjem odstavku, ki postane peti odstavek, se za besedi »prvega odstavka« nadomestita z besedilom »prvega, drugega ali tretjega odstavka tega člena«; za besedo »korist« pa se doda vejica in besedilo »ali če je bilo storjeno v okviru hudodelske združbe«.

Dosedanji četrti odstavek postane šesti odstavek.

33. člen

Za drugim odstavkom 247. člena se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Kdor poseduje, kupi ali drugače pridobi zase ali za drugega, prenese, uvozi, izvozi, proda ali drugače razširi ponarejeno negotovinsko plačilno sredstvo z namenom nezakonite uporabe, se kaznuje z zaporom do enega leta.«.

V dosedanjem tretjem odstavku, ki postane četrti odstavek, se besedilo »prvega ali drugega« nadomesti z besedilom »prvega, drugega ali tretjega«; za besedo »korist« pa se doda vejica in besedilo »ali če je bilo storjeno v okviru hudodelske združbe«.

34. člen

V drugem odstavku 306. člena se beseda »enega« nadomesti z besedo »dveh«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Enako kot v prejšnjem odstavku se kaznuje, kdor z namenom storitve kaznivega dejanja poseduje, izdeluje, prodaja, daje v uporabo, uvaža, izvaža ali kako drugače zagotavlja pripomočke za vdor, neupravičen vstop ali poseg v informacijski sistem ali v njegov del ali za neupravičen poseg v podatke v informacijskem sistemu ali za njihovo prestrezanje.«.

35. člen

V prvem odstavku 308. člena se za besedo »nasilno« doda besedilo »ali s poškodovanjem tehničnih ovir«.

V tretjem odstavku se besedi »za plačilo« nadomestita z besedilom »z namenom pridobitve premoženjske ali nepremoženjske koristi zase ali za koga drugega«; za besedo »države« pa se doda vejica in besedilo »jih po njem prevaža«.

V šestem odstavku se besedilo »ali povzroči nevarnost za življenje ali zdravje ljudi« nadomesti z besedilom »ali koga izpostavi nevarnosti za življenje ali zdravje«.

Za sedmim odstavkom se doda nov osmi odstavek, ki se glasi:

»(8) Prevozno sredstvo, uporabljeno za prevoz ene ali več oseb, ki prepovedano prehajajo mejo ali ozemlje države, se odvzame, če je storilčeva last. Če prevozno sredstvo ni storilčeva last, se poleg primerov iz drugega odstavka 73. člena tega zakonika odvzame tudi, če je posebej prirejeno, predelano ali prilagojeno za prevoz takšnih oseb, ali če je lastnik ali izročitelj prevoznega sredstva vedel ali bi bil mogel vedeti, da bo vozilo uporabljeno za tak namen.«.

36. člen

V naslovu 344. člena se besedilo »zaščitenimi živalmi in rastlinami« nadomesti z besedilom »zavarovanimi prosto živečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami«.

V prvem odstavku se besedilo »zaščitenimi divjimi živalskimi ali rastlinskimi vrstami, zaščitenimi živalmi ali rastlinami« nadomesti z besedilom »zavarovanimi prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami«.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

37. člen

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehata veljati 1. točka prvega odstavka in tretji odstavek 46. člena Zakona o pridobitvi in presaditvi delov človeškega telesa zaradi zdravljenja (Uradni list RS, št. 56/15).

38. člen

Uveljavitev / uporaba

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu (62. člen KZ-1):

Predlagana je dopolnitev drugega odstavka 62. člena KZ-1 z novim drugim stavkom, v skladu s katerim se čas trajanja postopka osebnega stečaja ne bo več štel v rok za izpolnitev posebnega pogoja iz tretjega odstavka 57. člena KZ-1 in tudi ne v preizkusno dobo, določeno s pogojno obsodbo.

Iz državno-tožilske in sodne prakse namreč izhaja, da postopki osebnega stečaja po ZFPPIPP pogosto trajajo večji del ali pa celotno preizkusno dobo, ki jo sodišče določi v pogojni obsodbi. Zato so pogoste situacije, ko preizkusna doba iz pogojne obsodbe in enoletni rok po njenem preteku (ko sodišče v skladu z drugim odstavkom 62. člena KZ-1 še lahko prekliče pogojno obsodbo zaradi neizpolnitve posebnega pogoja) potečeta, postopek osebnega stečaja nad obsojencem pa še ni končan ali pa se je zaključil tik pred iztekom navedenih institutov.

Ker v takih primerih določitev obravnavanega posebnega pogoja v pogojni obsodbi izgubi učinek, saj obsojencu ob neizpolnitvi posebnega pogoja ne grozi več preklic pogojne obsodbe in izrek tam določene zaporne kazni, je predlagana navedena dopolnitev drugega odstavka 62. člena KZ-1.

K 2. členu (65. člen KZ-1):

Predlagana je dopolnitev tretjega odstavka 65. člena KZ-1, ki določa naloge, ki jih lahko vključujejo navodila sodišča ob izreku pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom. Naloge so v veljavnem besedilu določene taksativno, po prelagani spremembi pa bo sodišče v navodila lahko vključilo tudi kakšno drugo ustrezno nalogo.

Po izkušnjah Uprave Republike Slovenije za probacijo so namreč v določenih primerih glede na storjeno kaznivo dejanje in lastnosti storilca ustreznejše od taksativno naštetih v veljavnem tretjem odstavku kakšne druge podobne naloge, na primer obveznost sodelovanja s centrom za socialno delo ali pomoč pri gospodinjskih opravilih.

Sodišče bo seveda tudi pri določitvi kakšne druge naloge v okviru navodil moralo upoštevati kriterije iz drugega odstavka 65. člena KZ-1, da bo ta ustrezna.

K 3. členu (66. člen KZ-1):

Predlagane je sprememba drugega odstavka 66. člena KZ-1, ki določa dejavnosti svetovalca Uprave Republike Slovenije za probacijo pri izvrševanju pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom. Dikcija 66. člena KZ-1 obstoja v kazenski materialni zakonodaji smiselno od leta 1977, ko še ni bilo posebnega zakona, ki bi uredil probacijo, in tudi ne centralnega organa, ki bi izvrševal varstveno nadzorstvo.

Glede na to, da je kasnejši ZPro natančneje uredil obravnavano področje (predvsem 14. in 21. člen ZPro), bo v skladu s predlaganimi spremembami drugega odstavka 66. člena v KZ-1 določen le osnovni nabor dejavnosti, ki ga varstveno nadzorstvo obsega, saj je podrobnejša ureditev ustrezneje določena v poznejšem področnem predpisu.

K 4. členu (67. člen KZ-1):

Predlagana je dopolnitev 67. člena KZ-1, ki določa posledice neizpolnjevanja navodil v okviru pogojne obsodbe z varstvenim nadzorstvom. Po veljavni ureditvi sme sodišče obsojenca, ki med preizkusno

dobo ne izpolnjuje navodil ali se izmika stikom s svetovalcem, posvariti, spremeniti navodila, podaljšati varstveno nadzorstvo v mejah določene preizkusne dobe ali pa preklicati pogojno obsodbo.

V skladu s predlagano dopolnitvijo besedila 67. člena KZ-1, ki hkrati postane prvi odstavek tega člena, bodo med kršitve štele tudi ostale kršitve osebnega načrta, ki ga je tudi v zvezi z obsojenci na pogojno obsodbo z varstvenim nadzorstvom določil kasnejši ZPro.

Hkrati je na podlagi izkušenj svetovalcev Uprave Republike Slovenije za probacijo predlagan nov drugi odstavek 67. člena KZ-1, v skladu s katerim se čas obsojenčevega izmikanja izpolnjevanju navodil in stikom s svetovalcem ter čas drugih kršitev osebnega načrta ne bo štel v preizkusno dobo.

K 5. členu (84. člen KZ-1):

Glede na to, da poleg kazenske evidence obsodb predpisi določajo in Ministrstvo za pravosodje vodi še evidenco izbrisanih obsodb za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost in evidenco izrečenih vzgojnih ukrepov, so predlagani redakcijski popravki 84. člena KZ-1, ki določa temeljna pravila za dajanje podatkov iz kazenske evidence.

K 6. členu (86. člen KZ-1):

Zaradi pozivanja obsojenca s strani pristojne probacijske enote, postopka priprave osebnega načrta, iskanja ustreznega izvajalca del v splošno korist ter drugih okoliščin (tako na strani obsojenca kot tudi izvajalca del) se pogosto zgodi, da maksimalni rok dveh let za opravo dela v splošno korist poteče prej, kot pa obsojenec opravi določeni obseg dela.

Glede na navedeno je predlagana sprememba osmega odstavka 86. člena KZ-1 tako, da bo maksimalni rok podaljšan na tri leta.

K 7. členu (88. člen KZ-1):

Iz prakse izhaja napačno razumevanje določb petega odstavka 88. člena KZ-1 v smeri, da se pogojni odpust lahko zavrne le, če je obsojenec ponovitveno nevaren, zato Komisija za pogojni odpust v vsaki odločbi o zavrnitvi pogojnega odpusta le-to utemeljuje s ponovitveno nevarnostjo. Navedeno pri veliko primerih ne drži, ampak gre pogosto za odločitev na podlagi okoliščin, ki jih peti odstavek 88. člena KZ-1 primeroma navaja za presojo, ali naj se obsojenec, ki ni ponovitveno nevaren (in se zgolj «lahko» pogojno odpusti), pogojno odpusti.

Glede na navedeno so predlagane redakcijske spremembe petega odstavka 88. člena KZ-1 tako, da bo jasneje določeno, da mora za pogojni odpust najprej biti podano utemeljeno pričakovanje, da obsojenec ne bo ponovil kaznivega dejanja. Obsojencu, ki ni ponovitveno nevaren in je »lahko« pogojno odpuščen, pa se še vseeno zavrne pogojni odpust, če tako izhaja iz okoliščin, ki se v skladu z drugim stavkom petega odstavka 88. člena KZ-1 (predvsem) upoštevajo pri presoji, ali naj se takega obsojenca pogojno odpusti.

Hkrati je besedilo »če je mogoče utemeljeno pričakovati, da ne bo ponovil kaznivega dejanja« spremenjeno v »če je mogoče utemeljeno pričakovati, da ne bo storil novega kaznivega dejanja«. Beseda »ponovil« bi namreč lahko nakazovala na to, da je relevantna le nevarnost, da bi obsojenec storil istovrstno kaznivo dejanje, kot je tisto, za katero prestaja kazen zapora, iz katere naj bi bil pogojno odpuščen.

Med okoliščinami, po katerih se presoja, ali bo obsojenec (za katerega je pričakovano, da ne bo storil novega kaznivega dejanja) pogojno odpuščen, pa je okoliščina »morebitnih kazenskih postopkov, ki tečejo zoper obsojenca za kazniva dejanja, storjena pred nastopom kazni zapora« nadomeščena z »morebitnimi kazenskimi postopki, ki tečejo zoper obsojenca« - torej ne le zaradi kaznivih dejanj pred nastopom kazni zapora, iz prestajanja katere naj bi bil pogojno odpuščen, ampak na primer tudi v zvezi s kaznivimi dejanji, storjenimi med prestajanjem te kazni.

Nadalje je med obravnavane okoliščine uvrščeno tudi »izpolnjevanje ciljev, zastavljenih v individualiziranem programu prestajanja kazni zapora«, kar pokriva tudi »uspehe pri zdravljenju odvisnosti«, zato so ti iz besedila izpuščeni. V predlaganem besedilu pa ostaja okoliščina »njegovo vedenje med prestajanjem kazni«, saj je to širše, kot pa le izpolnjevanje ciljev iz individualiziranega programa. Povezava med obnašanjem v času prestajanja kazni in možnostjo pogojnega odpusta je namreč nujna in mora biti posebej poudarjena.

K 8. členu (91. člen KZ-1):

Predlagana je drugačna ureditev roka za novo sojenje po razveljavitvi pravomočne sodbe z izrednim pravnim sredstvom ali – glede na dilemo, ki jo izpostavlja Vrhovno sodišče Republike Slovenije – v postopku z ustavno pritožbo.

Predlagano novo besedilo drugega odstavka 91. člena KZ-1 dolžino roka za novo sojenje podaljšuje iz veljavnih dveh na pet let po razveljavitvi pravomočne sodbe.

Ob spremembi poimenovanja roka iz zastaralnega v rok za novo sojenje (predlagano novo besedilo drugega odstavka 91. člena KZ-1) je to upoštevano v predlaganih dopolnitvah tretjega in četrtega odstavka 91. člena KZ-1 tudi izrecno navedeno.

K 9. členu (99. člen KZ-1):

ZDOdv, ki je nadomestil prej veljavni Zakon o državnem pravobranilstvu, v prehodni določbi 100. člena za primere, kjer drug predpis uporablja izraz »državni pravobranilec« ali »pravobranilec«, določa, da ta izraza pomenita »višjega državnega odvetnika«, zato je predlagana redakcijska sprememba v 2) točki prvega odstavka 99. člena KZ-1, ki v veljavnem besedilu kot uradno osebo po zakoniku določa tudi »državnega pravobranilca«.

Predlagana je dopolnitev šestega odstavka 99. člena KZ-1, ki za potrebe zakonika določa pomen »premične stvari«, še z »virtualnimi valutami« ter »elektronskim in knjižnim denarjem«.

Definicija »virtualne valute« je določena v 48. točki 3. ZPPDFT-1, v skladu s katero gre za digitalni zapis vrednosti, izdan s strani fizične ali pravne osebe, ki ni centralna banka ali javna institucija, uporabljen kot sredstvo za menjavo, ki se lahko elektronsko prenese, hrani ali izmenjuje in ki ni nujno vezan na tradicionalne (fiat) valute ter lahko predstavlja neposredno plačilno sredstvo med subjekti, ki jo sprejmejo.

Direktiva 2019/713 v (d) točki 2. člena podobno določa, da »virtualna valuta« pomeni digitalno obliko vrednosti, ki je ne izda ali zanjo jamči niti centralna banka niti javni organ in ki ni nujno vezana na zakonsko določeno valuto in je brez pravnega statusa valute ali denarja, ampak jo fizične ali pravne osebe sprejemajo kot sredstvo menjave, ki se lahko elektronsko prenaša in shranjuje ter se z njim lahko elektronsko trguje. Glede na to, da ZPPDFT-1 v slovenskem pravnem redu skladno določa pomen virtualne valute, ocenjujemo, da ga za potrebe KZ-1 ni treba določati drugače.

Glede na navedeno virtualna valuta ni denar po Zakonu o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (v nadaljevanju ZPlaSSIED)⁶³, saj 5. točka 4. člena ZPlaSSIED določa, da so denarna sredstva bankovci, kovanci, knjižni in elektronski denar. Hkrati pa je tudi ni mogoče obravnavati kot premično stvar (15. člen Stvarnopravnega zakonika).

Enako skladno s 15. členom Stvarnopravnega zakonika kot premično stvar ni mogoče obravnavati »knjižnega in elektronskega denarja«.

Zato je v 99. členu KZ-1, ki določa pomen izrazov zgolj za potrebe zakonika, predlagana dopolnitev opredelitve »premične stvari« še z virtualnimi valutami ter elektronskim in knjižnim denarjem zato, da bodo tudi v zvezi z dejanji proti tema dvema oblikama premoženjske vrednosti mogoči postopki zaradi kaznivih dejanj zoper premoženje. Za premično stvar po veljavnem KZ-1, na primer, že šteje »vsaka pridobljena ali zbrana energija za svetlobo, toploto, obsevanje, pogon, premikanje ali prenos glasu, slike ali besedila na daljavo«.

Glede na ugotovitve Evropske komisije ob pregledu implementacije Direktive 2014/57/EU je treba dopolniti 99. člen KZ-1 tudi z novim trinajstim odstavkom. ZTFI-1 ustrezno opredeljuje »referenčno vrednost« v smislu »referenčnih meril« iz četrtega odstavka 1. člena in (d) točke drugega odstavka 5. člena Direktive 2014/57/EU, zato opredelitve tega pojma za potrebe KZ-1 ni treba dodajati. Nasprotno pa ZTFI-1 »blagovne promptne pogodbe« posebej ne opredeljuje, še posebej ne z dodatno omejitvijo, da »niso energetski proizvodi na debelo«, zato je zaradi jasnosti in krajše dopolnitve 238. člena KZ-1 predlagana tudi dopolnitev 99. člena KZ-1, ki določa pomen izrazov v tem zakoniku.

K 10. členu (109. člen KZ-1):

Glede na v Aneksu Mednarodne konvencije naštetih konvencij je treba do sedaj navedenim sklicevanjem v 109. členu KZ-1 dodati še sklicevanja na 307., 329., 330., 352., 353., 354., 355., 371. in 373. člen KZ-1, da bo izpolnjen ta del priporočil MONEYVAL iz petega kroga ocenjevanja Republike Slovenije.

K 11. členu (111. člen KZ-1):

Predlagane so predvsem terminološke spremembe drugega in tretjega odstavka 111. člena KZ-1, ki izhajajo iz deloma neustreznih osnovnih prevodov mednarodnih dokumentov:

- v predlaganem spremenjenem drugem odstavku je navajanje »navodil« izpuščeno, saj glede na smisel inkriminacije tudi ni potrebno;
- po Dodatnem protokolu usposabljanje za terorizem lahko poteka osebno ali pa preko elektronskih medijev, kar vključuje svetovni splet. Ob tem pa je pomembno, da ne gre le za slučajni obisk takih spletnih strani ali prejemanje elektronskih komunikacij s tako vsebino, ampak mora biti storilec aktivno vključen v usposabljanje (na primer tudi interaktivno usposabljanje) – navedeno je v predlaganem spremenjenem tretjem odstavku zagotovljeno z dostavkom »z aktivnim sodelovanjem«;
- v veljavnem drugem in tretjem odstavku 111. člena KZ-1 je uporabljena besedna zveza »druge posebne metode in tehnologija«. Ker je ustrežnejši prevod angleške besede »techniques« v slovenščini beseda »tehnik«, je v predlaganih spremenjenih drugem in tretjem odstavku 111. člena KZ-1 predlagana tudi ta sprememba.

⁶³ Uradni list RS, št. 7/18 in 9/18 – popravek.

K 12. členu (170. člen KZ-1):

Predlagan je nov prvi odstavek 170. člena KZ-1, ki v prvem delu pomeni inkriminacijo posega v spolno samoodločbo osebe proti njeni volji – po modelu veta. Torej za obstoj kaznivega dejanja posilstva ni več potrebno, da bi moral storilec uporabiti silo ali zagroziti, in se tudi ne zahteva, da bi se žrtev morala storilcu fizično ali verbalno upirati, mora pa žrtev svoje nesoglasje na zunaj prepoznavno izraziti oziroma biti v položaju, ko nesoglasja ali soglasja sploh ne more izraziti (popolna pasivnost, opitost, nezavest, hromeč strah ipd.).

Po predlaganih spremembah in dopolnitvah temeljna oblika inkriminacije posilstva ne bo več temeljila na tradicionalnem modelu prisile, saj je predlagana sprememba koncepta v model soglasja – natančneje v njegovo podvrsto, torej po modelu veta, ki je dopolnjen še z nekaterimi okoliščinami, kot je razvidno iz nadaljevanja.

Ena glavnih pomanjkljivosti modela veta je, da ne upošteva možnosti, da žrtev zaradi različnih razlogov pogosto ne more niti reči ne. Žrtev lahko ob dejanju ostane tiho in popolnoma pasivna zaradi predhodnih delovanj storilca ali drugih oseb – na primer v primerih trajajočega nasilja v družini ali drugih nasilnih odnosov – zaradi česar se znajde v brezizhodnem položaju, ko zavrnitev ali upor nista možna ali smiselna.

Pri tem gre torej za predhodno dalj časa trajajoče psihično ali fizično nasilje, katerega posledica je, da žrtev (vsaj nasproti storilcu) svoje volje ne izraža več (za razliko od »grožnje z neposrednim napadom na življenje ali telo« iz prvega odstavka 170. člena oziroma »grožnje zoper čast in dobro ime ali grožnje s povzročitvijo premoženjske škode« iz tretjega odstavka 170. člena KZ-1, ki sta del kaznivega dejanja posilstva).

Lahko pa žrtev ohromi tudi zaradi trenutnega šoka ali strahu, lahko zamrzne in ostane paralizirana. Navedeni položaji so zajeti v zakonskem znaku »z izkoriščanjem predhodnega trajajočega ustrahovanja«, ki je deloma povzet tudi po vzoru avstrijske ureditve in razširjen še z »drugimi okoliščinami in stanji, zaradi katerih (žrtev) ni sposobna izraziti zavrnitve«, saj je nemogoče naštetati vse okoliščine, zaradi katerih lahko pride do tako imenovane »zamrznitve žrtve« ali drugačne nezmožnosti reakcije, ki je – glede na predlagano črtanje dela inkriminacije po prvem odstavku 172. člena KZ-1 – razširjena tudi s stanji opitosti, drugačne omamljenosti ali spanja.

»Okoliščinam«, zaradi katerih žrtev ni sposobna izraziti zavrnitve, so dodana še »stanja«, kar še bolj kaže na to, da gre lahko tudi za psihološke ali druge razloge »znotraj« žrtve.

Pregon takega kaznivega dejanja zahteva občutljivo oceno dokazov v okviru konteksta posameznega primera. Taka ocena mora prepoznati široko paleto možnih vedenjskih odzivov žrtev na spolno nasilje in ne sme temeljiti na predvidevanjih na podlagi tipičnih odzivov v takih situacijah, spolnih stereotipov in mitov o moški in ženski spolnosti.

Razlogi, zakaj žrtev ne reagira na neželen poseg v svojo spolno integriteto, so lahko zelo raznovrstni, presojati pa jih je treba v vsakem konkretnem primeru posebej, kot obširno utemeljuje tudi Obrazložitevno poročilo k Istanbulski konvenciji, na katero predlagatelj opozarja tudi v uvodnih obrazložitvah tega Predloga zakona.

Jasno je, da so okoliščine vsakega primera in tudi vsake žrtve drugačne, še zdaleč ni nujno, da je njen ne-odziv, otrplost, umik vase in izven sebe zgolj posledica delovanja storilca, lahko gre tudi za šok ob trenutnem vdoru v intimo in še vrsto drugih položajev, ki jih v obrazložitvi zato lahko izpostavimo le primeroma.

Glede na navedeno je v novem prvem odstavku 170. člena KZ-1 predlagana kazen zapora od šestih mesecev do osmih let, kar je primerljivo tudi s kaznivim dejanjem po 172. členu KZ-1.

V zvezi s kaznivim dejanjem posilstva po doseganju prvega odstavka 170. člena KZ-1, ki zaradi preštevilčenja postane drugi odstavek, je zaradi sorazmernosti in teže dejanja (uporaba sile ali grožnje) predlagan dvig spodnje meje predpisane kazni iz »od enega leta« na »od treh let«, kar hkrati pomeni, da v zvezi s takim dejanjem izrek pogojne obsodbe ne bo več mogoč.

K 13. členu (171. člen KZ-1):

Predlagan je nov prvi odstavek 171. člena KZ-1, ki določa kaznivo dejanje spolnega nasilja. V zvezi s predlaganim novim odstavkom veljajo vse uvodne obrazložitve v zvezi s spremembami na področju kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost in tudi obrazložitev dopolnitev in sprememb 170. člena KZ-1.

Znak »z izkoriščanjem njenega presenečenja« je inkriminaciji »drugih spolnih dejanj« v predlaganem novem prvem odstavku 171. člena KZ-1 dodan glede na ugotovitve Empirične študije, da je del primerov, ki jih veljavni KZ-1 ne pokrije, tak, ko do upiranja žrtve ne pride zato, ker storilec s hitrostjo izrablja njeno presenečenje tako, da žrtev ni sposobna izraziti nestrinjanja, saj se niti nima časa ne strinjati oziroma zavrniti.

Z besedilom predlaganega novega odstavka so po vzoru veljavnih 170. in 171. člena KZ-1 zajeta tako druga spolna dejanja storilca z žrtvijo kot tudi žrtve s tretjo osebo ter spolna ravnanja / dejanja žrtve na sebi.

K 14. členu (172. člen KZ-1):

Zaradi prenosa dela inkriminacije v nova prva odstavka 170. in 171. člena KZ-1 je predlagano črtanje dela besedila prvega odstavka 172. člena KZ-1.

K 15. členu (176. člen KZ-1):

Predlagana je dopolnitev 176. člena KZ-1 z novim petim odstavkom, ki po vzoru petega odstavka 173. člena KZ-1 določa izključitev protipravnosti za nekatere oblike kaznivega dejanja prikazovanja, izdelave, posesti in posredovanja pornografskega gradiva, določene v tretjem odstavku 176. člena KZ-1.

V skladu s 173. členom KZ-1 je mladoletna oseba, ki je dopolnila petnajst let starosti, polno privolitveno sposoben subjekt spolnosti, ki se lahko samostojno odloča o spolnem občevanju in drugih spolnih dejanjih. Hkrati pa glede na 176. člen KZ-1 mladoletna oseba do dopolnjenega osemnajstega leta starosti ne more veljavno privoliti v upodobitev v pornografskem ali drugačnem seksualnem gradivu.

Predlagana ureditev v novem petem odstavku 176. člena KZ-1 izhaja iz spoznanj, da spolno dozorevanje in pravilno razumevanje spolnosti ni linearno, saj je odvisno od bioloških in socialnih okoliščin. Mera neodvisnosti in spolne samoodločbe se premika postopno in pri različnih osebah različno, enako pa tudi legitimnost prepovedi v smislu doktrine pojemajočih starševskih in družbenih pravic pri odločanju, kaj mladi ljudje lahko delajo na področju spolnosti in v kakšnih primerih naj bi zaradi kršitev bili celo kazensko preganjani.

Glede na navedeno predlagani novi peti odstavek 176. člena KZ-1 določa, da dejanje iz tretjega odstavka istega člena v delu, ki pomeni pridobivanje, proizvodnjo, posedovanje in pridobivanje

dostopa s sredstvi informacijsko komunikacijske tehnologije do pornografskega ali drugačnega seksualnega gradiva, ni protipravno, če je bilo storjeno med (mladoletnimi?) osebami primerljive starosti in ustreza stopnji njihove duševne in telesne zrelosti ter prikazuje take osebe. V kolikor v novem odstavku osebe opredelimo kot mladoletne, bo izključitev protipravnosti veljala le, če bo šlo za ravnanje dveh oseb, mlajših od osemnajst let, ne pa na primer v položaju, ko bi bila ena oseba (ki je na sliki ali drugem gradivu) stara sedemnajst let, druga (ki poseduje sliko ali gradivo) pa devetnajst.

Ob tem je pomembno, da predlagana izključitev protipravnosti ne bo veljala v zvezi z drugim odstavkom 176. člena KZ-1 (pridobivanje mladoletnih oseb s silo, grožnjo, zlorabo in podobno) in tudi ne v zvezi z vsemi izvršitvenimi oblikami iz tretjega odstavka.

Izključitev protipravnosti tako ne bo veljala za razširjanje, prodajo, uvoz, izvoz ali drugačno ponujanje pornografskega ali drugače seksualnega gradiva, ki prikazuje mladoletne osebe.

V skladu s predlogom bo torej izključitev protipravnosti veljala le v zvezi s pridobivanjem, proizvodnjo, posedovanjem in pridobivanjem elektronskega dostopa, če bo storjeno med (mladoletnimi) osebami primerljive starosti, če bo prikazano gradivo ustrezalo stopnji duševne in telesne zrelosti teh oseb in bo tudi prikazovalo take osebe.

S predlagano rešitvijo se sodišču omogoča, da v skladu z načelom zakonitosti na ustrezni in jasni pravni podlagi izključi protipravnost dejanj, ki so zgolj formalno protipravna, dejansko pa v razvojnem smislu legitimna, zato njihovo obravnavanje pred policijo, državnim tožilstvom in sodiščem lahko povzroči le škodljive posledice zaradi stigmatizacije, ki je povezana s kazenskim obravnavanjem.

Merilo, ki mora voditi organe kazenskega pravosodja pri presoji dopustnosti oziroma protipravnosti, je po eni strani primerljiva starost (obeh udeležencev), po drugi pa primernost (tej starosti in telesni ter duševni zrelosti) uporabljene vrste upodobitve v gradivu (na primer fotografija). V primeru, če tako ravnovesje obstaja, ni podano razmerje podrejenosti, ki bi izključevalo sposobnost razumne in trdne privolitve (enega oziroma obeh) in zato ni legitimne podlage za poseganje države v taka dejanja, ki morajo šteti za dopustna. Predlagani pristop hkrati omogoča obravnavanje enakih primerov na enak način, pri čemer enakost ne izhaja iz absolutne starostne meje, ampak iz sposobnosti osebe, da oblikuje in jasno izrazi svojo voljo in jo v teh mejah tudi uresniči.

K 16. členu (181. člen KZ-1):

S sklicevanjem na »predpise s področja pridobivanja in presaditve delov človeškega telesa zaradi zdravljenja« v predlaganih spremembah prvega odstavka 181. člena KZ-1 so pokrite zahteve iz 4. člena Konvencije Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi. Veljavno besedilo prvega odstavka 181. člena je pri odvzetju dela telesa glede na Konvencijo preveč zamejeno le z namenom presaditve, saj Konvencija opredeljuje še »druge namene« nedovoljene odstranitve, ki se, kot že navedeno, nanašajo na znanstveno raziskovanje in uporabo organov za pridobitev tkiv in celic.

V predlaganih spremembah prvega odstavka 181. člena KZ-1 so ob upoštevanju dosedanje sistematike tega člena upoštevane tudi zahteve 5. člena Konvencije, ki kot kaznivo določa uporabo nedovoljeno odstranjenih organov za presaditev ali druge namene. Najprej je kot v veljavnem členu določena presaditev v nasprotju s pravili zdravniške znanosti in stroke (kar vključuje tudi v skladu s temi pravili vzeti organ, ki se bo presadil), sledi pa še določitev kaznivega dejanja tistega, ki del telesa, za katerega ve, da je bil vzet v nasprotju s predpisi s področja pridobivanja in presaditve delov človeškega telesa zaradi zdravljenja, uporabi za drug namen.

Vidika iz četrtega odstavka 4. člena in 6. člena Konvencije, ki kot možnost inkriminacije po odločitvi držav predvidevata odvzem in vsaditev, če se opravita izven notranjega sistema za presajanje, ali s

kršitvijo načel domačih zakonov in pravil o presajanju, sta pokrita v predlaganih spremembah prvega odstavka 181. člena KZ-1 s sklicevanjem na predpise s področja pridobivanja in presaditve delov človeškega telesa zaradi zdravljenja.

V veljavnem besedilu 181. člena KZ-1 gre – razen za dejanja po petem in šestem odstavku – za dejanja, ki jih lahko stori le zdravnik, kar je preozko. Glede na to, da tudi Konvencija ne izpostavlja le posebne kategorije storilcev, je predlagano, da gre po prvem odstavku za kaznivo dejanje, ki ga lahko stori kdorkoli.

Spremembe prvega odstavka 181. člena KZ-1 so predlagane tako, da bo kaznivo dejanje v delu, ko gre za odvzem dela telesa podano tako v primeru, ko gre za odvzem živemu človeku, kot tudi mrtvem, če ob tem niso spoštovanja pravila zdravniške znanosti in stroke. V veljavnem besedilu se namreč obravnavani del inkriminacije glasi »Zdravnik, ki komu vzame...«, kar pomeni, da so iz inkriminacije izrinjene posthumne eksplantacije, četudi bi bile opravljene v nasprotju s pravili zdravniške znanosti in stroke.

Prav tako kot ustrezno ocenjujemo ureditev v tretjem odstavku 181. člena KZ-1 v zvezi s spolnimi celicami, zato je v tem odstavku iz razloga, pojasnjenega od predlaganih spremembah prvega odstavka 181. člena KZ-1, predlagano le črtanje besede »komu«.

KZ-1 v četrtem odstavku 181. člena KZ-1 določa še posebej kaznivo dejanje zdravnika, ki vzame ali presadi del telesa brez predpisane predhodne privolitve, ali hrani ali uporabi v nasprotju s predpisanimi postopki odvzeti del telesa za drug namen. Glede na to, da s predpisano pisno privolitvijo del telesa lahko odvzame le zdravnik, v zvezi z drugimi možnimi storilci taka možnost ne more nastati, zato lahko določba v tem delu ostane nespremenjena. Treba pa je črtati drugi del določbe, saj bo hramba odvzetih delov telesa urejena v novem 181.a členu KZ-1 v okviru trgovine z deli človeškega telesa, uporaba za drug namen pa je inkriminirana v spremenjenem prvem odstavku 181. člena KZ-1.

Predlagano je črtanje šestega odstavka 181. člena KZ-1, saj bo dejanje ob upoštevanju tudi 7. in 8. člena Konvencije določeno v novem 181.a členu KZ-1.

K 17. členu (novi 181.a člen KZ-1):

Konvencija Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi v prvem odstavku 7. člena določa obveznost držav, da kot kaznivo dejanje določijo naklepno nagovarjanje ali novačenje darovalca ali prejemnika organa, če se to opravlja zaradi finančne ali primerljive koristi za tistega, ki novači ali za drugo osebo. Gre za dejavnosti oseb, ki pomenijo posredovanje med potencialnimi darovalci, prejemniki in izvajalci, kar je v skladu z Obrazložitvenim poročilom h Konvenciji en glavnih elementov kaznivega dejanja trgovine s človeškimi organi.

Glede na navedeno je v prvem odstavku predlaganega novega 181.a člena KZ-1 opredeljeno kaznivo dejanje novačenja ali nagovarjanja darovalcev in prejemnikov, ki ga storilec vrši za plačilo sebi ali zato, da bi plačilo pridobil drugemu. V drugem delu je povzet del inkriminacije dosedanjega šestega odstavka 181. člena KZ-1, katerega črtanje je predlagano, v zvezi s splošnejše opredeljenim posredovanjem pri dajanju delov telesa za presaditev, na primer iskanjem izvajalcev in podobno. Znaki »za plačilo« in »neupravičeno« razmejujejo kaznivo dejavnost od dejavnosti, ki jo pristojnim organom dovoljuje ali predpisuje ZPPDČT.

V skladu s tretjim odstavkom 4. člena ZPPDČT je oglaševanje potrebe po delih telesa in razpoložljivosti delov telesa, če je namen oglaševanja ponujanje ali iskanje dobička ali podobnih koristi, prepovedano in v skladu s 1. točko prvega odstavka 46. člena ZPPDČT tudi prekršek, ki ga lahko stori pravna oseba, v skladu s tretjim odstavkom pa tudi posameznik. Iz Obrazložitvenega

poročila h Konvenciji izhaja, da so pogajalci ocenili, da je oglaševanje del nagovarjanja in ga zato v členu Konvencije niso posebej navedli. Glede na to je oglaševanje potrebe po delih telesa in razpoložljivosti delov telesa vključeno v inkriminacijo po prvem odstavku predlaganega novega 181.a člena KZ-1, posledično pa je v prehodni določbi predlagano črtanje navedenega prekrška v ZPPDČT.

Konvencija tako v zvezi s 7. členom kot tudi v zvezi s 4. in 5. členom, ki sta implementirana s predlaganimi spremembami 181. člena KZ-1, prepušča državam odločitev, ali bodo kot kazniva dejanja določile tudi ravnanja darovalcev in prejemnikov organov v postopkih, ki so v nasprotju s pravili zdravniške znanosti in stroke. V tem delu predlagatelj sledi dosedanji ureditvi v KZ-1 in dodatnih inkriminacij še v zvezi z darovalci in prejemniki izven predlaganega drugega odstavka, ki pomeni povzetek dosedanjega šestega odstavka 181. člena KZ-1, katerega črtanje je predlagano, ne predlaga.

Predlagani tretji odstavek novega 181.a člena KZ-1 pomeni implementacijo 8. člena Konvencije, v zvezi s katerim Obrazložitev poročilo sicer dopušča, da določene države po svojem notranjem pravu štejejo, da gre za pomoč po splošnih določbah. Glede na večje število kaznivih dejanj, ki v opisih primerljive znake že vsebujejo, je zaradi celovitosti novega kaznivega dejanja tudi v tem primeru predlagan poseben odstavek.

K 18. členu (183. člen KZ-1):

Zaradi določb Konvencije Sveta Evrope o ponarejanju medicinskih izdelkov in podobnih kaznivih dejanjih, ki ogrožajo javno zdravje so predlagane spremembe 183. člena KZ-1, ki določa kaznivo dejanje v zvezi z zdravili in drugimi sredstvi za zdravljenje, ki so škodljiva za zdravje. Torej kaznivo dejanje v zvezi z lažnimi zdravili in drugimi sredstvi za zdravljenje, ki so škodljiva za zdravje, ostaja v KZ-1 kot hujše kaznivo dejanje s strožjimi predpisanimi kaznimi, za razliko od novega kaznivega dejanja, predlaganega v novem 183.a členu KZ-1, ki določa le temeljno obliko v zvezi z zdravili in drugimi sredstvi za zdravljenje, ki niso neposredno nevarna za zdravje.

Predlagane so le spremembe oziroma dopolnitve načinov storitve kaznivega dejanja v zvezi z zdravju škodljivimi zdravili in drugimi sredstvi za zdravljenje, v zvezi s čemer je predlagana sprememba prvega odstavka 183. člena KZ-1. Enako so dopolnjeni tudi načini izvršitve kaznivega dejanja po drugem odstavku 183. člena KZ-1 v zvezi z okuženo krvjo ali drugimi tkivi. Glede izvršitvenih načinov velja obrazložitev predlaganega novega 183.a člena KZ-1 v celoti.

Hkrati je predlagana na novo določena spodnja meja predpisane kazni za kazniva dejanja po prvem, četrtem in petem odstavku 183. člena KZ-1, zato, da se ohrani sorazmernost z novim predlaganim kaznivim dejanjem.

Predlagan je nov šesti odstavek 183. člena KZ-1, ki določa obvezen odvzem zdravil in drugih sredstev ter snovi, ki nastanejo s kaznivim dejanjem, saj gre za zdravju škodljive snovi. Obvezen odvzem je na primer že v veljavnem besedilu predpisan ob kaznivem dejanju iz 184. člena KZ-1, ki določa kaznivo dejanje proizvodnje in prometa zdravju škodljivih živil in drugih izdelkov.

K 19. členu (novi 183.a člen KZ-1):

Glede na določbe Konvencije Sveta Evrope o ponarejanju medicinskih izdelkov in podobnih kaznivih dejanjih, ki ogrožajo javno zdravje in ob dejstvu, da ponarejena zdravila vsekakor pomenijo nevarnost javnemu zdravju, čeprav v konkretnem primeru ni mogoče kazensko-pravno relevantno izkazati vsaj abstraktne nevarnosti za zdravje, je predlagan novi 183.a člen KZ-1, ki določa kaznivo dejanje »proizvodnje in prometa ponarejenih sredstev za zdravljenje«.

V predlagani inkriminaciji so pokriti proizvodnja, prodaja ali ponujanje naprodaj, kupovanje ali hramba zaradi prodaje ali dajanja v promet, posredovanje pri prodaji ali nakupu, uvoz ali izvoz ali drugačno dajanje v promet v zvezi z zdravili in drugimi sredstvi za zdravljenje, ki so lažna, ponarejena oziroma potvorjena in ni podano hujše kaznivo dejanje po tKZ-1.

Določeni vidiki ponarejanja zdravil so v veljavnem KZ-1 pokriti z 232. členom, ki določa kaznivo dejanje preslepitve kupcev, in 233. členom, ki določa kaznivo dejanje neupravičene uporabe tuje oznake ali modela. Glede na pomen in grožnjo, ki jo ponarejanje zdravil lahko predstavlja javnemu zdravju, pa menimo, da je ustrezno v poglavju kaznivih dejanj zoper človekovo zdravje določiti specialno kaznivo dejanje v zvezi s ponarejanjem zdravil in drugih sredstev za zdravljenje, tudi z bolj sorazmerno določeno kaznijo.

V novem členu predlagano besedilo »zdravila ali druga sredstva za zdravljenje«, ki je povzeto po veljavnem 183. členu KZ-1 je blanketna določba, v zvezi s katero se uporabljata ZZdr-2 in ZMedPri. Ob upoštevanju dileme iz uvodne obrazložitve, kjer *prosimo MZ za ustrezno besedilo*, navedba »zdravila ali druga sredstva za zdravljenje« (ne)ustrezno? pokrije objekte, v zvezi s katerimi je mogoče storiti obravnavana kazniva dejanja.

Konvencija v 5. členu določa kaznivo dejanje v zvezi z naklepno izdelavo ponaredkov (*»counterfeit«*) medicinskih izdelkov, zdravilnih učinkovin, pomožnih snovi, delov, materialov ali dodatkov, kakor tudi v zvezi z njihovim predrugačenjem (*»adulteration«*), katerega pomena izrecno ne določa, iz Obrazložitvenega poročila pa izhaja, da ga je treba razumeti kot izdelavo medicinskega izdelka, ki je slabše kvalitete zaradi dodajanja snovi, ki ni navedena, ali zamenjave snovi.

Glede možnih oblik storitve kaznivega dejanja v zvezi s ponarejenimi sredstvi za zdravljenje je poleg oblik, ki jih predpisuje 6. člen Konvencije, upoštevana tudi inkriminacija 186. člena KZ-1, ki določa kaznivo dejanje neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog, na katerega opozarjajo tudi avtorji Velikega znanstvenega komentarja, ko ugotavljajo pomanjkljivosti inkriminacije po 183. členu KZ-1.

Navedba »proizvaja« v predlaganem členu tako ustreza 5. členu Konvencije; »prodaja« pokrije vidike »dobavlja« (oskrbovati kupca z naročenim blagom – *spletni slovar Fran*) in »trgovanje« po 6. členu Konvencije; navedba »ponuja naprodaj« pokrije določene vidike »ponudbe za dobavo« iz 6. člena Konvencije; »zaradi prodaje ali dajanja v promet kupuje ali hrani« ustreza »trgovanju, vključno s skladiščenjem« iz 6. člena Konvencije; navedba »posreduje pri prodaji ali nakupu« v predlaganem členu pomeni »posredništvo«, »uvaža ali izvaža« pa »uvoz in izvoz« iz 6. člena Konvencije.

Z navedbo »kako drugače daje v promet«, ki je prav tako povzeta po inkriminaciji 186. člena KZ-1, so pokrita menjavanje, darovanje in podobna ravnanja s ponarejenimi zdravili⁶⁴.

Pogoj, da »ni podano hujše kaznivo dejanje po tem zakoniku« kaže na subsidiarnost tega kaznivega dejanja. Glede na to, da v predlaganem kaznivem dejanju niso predpisane (hujše) posledice v obliki škodljivosti za zdravje, telesnih poškodb oziroma smrti, gre torej za »navodilo« pristojnim organom, da je treba storilce, ki izpolnijo zakonske znake kaznivega dejanja po 183. členu KZ-1, preganjati po tem členu in ne po tem novem kaznivem dejanju.

K 20. členu (186. člen KZ-1):

⁶⁴ Glej tudi Veliki znanstveni komentar.

KZ-1 v 186. členu določa kaznivo dejanje neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog.

Inkriminacija temelji na Mednarodni konvenciji proti uporabi nedovoljenih snovi v športu, iz katere prevoda naslova sicer res izhajajo le nedovoljene snovi, vendar je iz vsebine 8. in ostalih členov jasno, da gre za omejevanje dostopnosti prepovedanih snovi in postopkov v športu. Konvencija vsebuje tako priloge, ki določajo nedovoljene snovi, kot tudi priloge, ki določajo nedovoljene postopke v športu.

Glede na navedeno je na podlagi ratificirane Konvencije in ugotovitev v praksi treba v naslov 186. člena KZ-1 poleg nedovoljenih snovi v športu dodati še nedovoljene postopke v športu.

V prvem odstavku 186. člena KZ-1 je predlagana dopolnitev tako, da bo kaznivo dejanje storjeno tudi v zvezi s sredstvi ali sestavinami, ki se uporabljajo za postopke, ki so razvrščeni kot nedovoljeni v športu, ali v zvezi s takimi postopki v celoti. Z besedo »razvrščeni« je uporabljena enaka tehnika blanketnega urejanja, kot v zvezi s prepovedanimi drogami in prepovedanimi snovmi v športu.

Smiselno enaka dopolnitev je predlagana v drugem odstavku 186. člena, ki v zvezi z nekaterimi skupinami oseb ali kraji storitve dejanja določa kvalificirano obliko kaznivega dejanja neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog.

V predlagani dopolnitvi četrtega odstavka 186. člena KZ-1 je kaznivo dejanje izdelave, nabavljanja in drugih dejanj v zvezi z opremo, snovmi in predhodnimi sestavinami dopolnjeno še z uporabo nedovoljenih postopkov v športu.

Predlagana je tudi ustrezna dopolnitev petega odstavka 186. člena KZ-1 v zvezi z obveznim odvzemom sredstev ali sestavin, ki omogočajo uporabo nedovoljenih postopkov v športu.

K 21. členu (187. člen KZ-1):

V naslovu in prvem odstavku 187. člena KZ-1, ki določa kaznivo dejanje omogočanja uživanja prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu, so predlagane dopolnitve tako, da bo kaznivo dejanje storjeno tudi v zvezi z uporabo nedovoljenih postopkov v športu, enako kot obrazloženo ob predlagani spremembi 186. člena KZ-1.

Predlagana je tudi ustrezna dopolnitev tretjega odstavka 187. člena KZ-1 tako, da bo določen tudi obvezen odvzem sredstev in sestavin, ki omogočajo uporabo nedovoljenih postopkov v športu.

K 22. členu (212. člen KZ-1):

Skladno s Konvencijo Sveta Evrope o prirejanju rezultatov športnih tekmovanj so v predlaganem novem tretjem odstavku 212. člena KZ-1 športna tekmovanja zamejena na »uradna«. ZŠpo-1 namreč v 16. točki 2. člena določa pomen izraza »uradni tekmovalni sistem« kot sistem tekmovanj v Republiki Sloveniji in mednarodnih tekmovanj v posamezni športni panogi, ki so stopenjsko razvrščena glede na njihovo medsebojno konkurenčnost, so v skladu s pravili nacionalnih panožnih športnih zvez (NPŠZ) ali pravili mednarodnih športnih zvez in jih je evidencial Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez (OKS-ZŠZ).

Glede na 4. točko 3. člena Konvencije »prirejanje rezultatov športnih tekmovanj« pomeni nameren dogovor, dejanje ali opustitev dejanja, katere namen je nedovoljena sprememba rezultata ali poteka športnega tekmovanja, da bi se v celoti ali delno odpravila nepredvidljivost navedenih športnih

tekmovanj ter tako pridobila neupravičena korist zase ali za druge. Navedena definicija je integralni del »kaznivih dejanj v zvezi s prirejanjem rezultatov športnih tekmovanj«, ki jih Konvencija določa v 15. členu, ki od držav pogodbenic zahteva kaznivost oziroma kazenske sankcije za prirejanje rezultatov športnih tekmovanj, če to vključuje prisilno, koruptivno ali goljufivo ravnanje. Gre za tako imenovani »*match-fixing*«, vendar pa pojem »prirejanje rezultatov športnih tekmovanj« po Konvenciji pokriva širšo problematiko. Ne gre namreč le za situacije, ko dve osebi ali ekipi tekmujeta druga proti drugi (»*match*«); in tudi ne samo za manipulacije s končnim rezultatom tekmovanja, pač pa tudi nedovoljeno naklepno spremembo poteka ali rezultata tekmovanja z namenom, da se odpravi nepredvidljivost.

Glede na navedeno je v predlaganem novem tretjem odstavku 212. člena KZ-1 sprememba rezultata ali poteka uradnega športnega tekmovanja zamejena na »nedovoljeno«, ki hkrati tudi pomeni, da gre za delovanje v nasprotju s področno zakonodajo (na primer ZŠpo-1) ter pravili uradnih športnih tekmovanj in športnih organizacij.

Ob tem lahko v določenih primerih prideta v poštev tudi kaznivi dejanji nedovoljenega sprejemanja in dajanja daril po 241. in 242. členu KZ-1 (kazniva dejanja zoper gospodarstvo), saj v skladu z desetim odstavkom 99. člena KZ-1 za »gospodarsko dejavnost« po tem zakoniku šteje: vsaka dejavnost, ki se opravlja proti plačilu na trgu; in vsaka dejavnost, ki se za dogovorjeno ali predpisano plačilo opravlja poklicno ali organizirano.

Hkrati je iz besedila »dogovori za nedovoljeno spremembo rezultata ali poteka uradnega športnega tekmovanja ali za tako spremembo kaj stori ali opusti« jasno, da zadošča le dogovor, dejanje ali opustitev, namenjena spremembi rezultata ali poteka tekmovanja, brez da do te spremembe pride.

Nadalje predlagana dikcija »zato, da bi sebi ali komu drugemu pridobila premoženjsko ali kakšno drugo korist« v skladu z Obrazložitvenim poročilom h Konvenciji kaže na to, da mora oseba delovati ali opuščati dejanja z namenom pridobitve koristi zase ali za drugega, ni pa nujno, da korist v končni fazi tudi prejme.

K 23. členu (218. člen KZ-1):

Glede na določbe Konvencije Sveta Evrope o kaznivih dejanjih v zvezi s kulturnimi dobrinami (8. člen), so predlagane spremembe in dopolnitve 218. člena KZ-1.

V zvezi z naslovom kaznivega dejanja je zaradi predlaganih dopolnitev besedila člena predlagana sprememba v »Nedovoljena posest in promet s stvarmi, ki so posebnega kulturnega pomena ali naravne vrednote«.

Predlagan je nov drugi odstavek, ki enako kaznovanje, kot po veljavnem prvem odstavku, predvideva tudi za tistega, ki daje na trg ali drugače ponuja naprodaj stvari, ki so posebnega kulturnega pomena ali naravna vrednota, za katere ve, da so bile protipravno pridobljene.

Enaka kazen je predlagana tudi za tistega, ki v nasprotju s predpisi (na primer ZVKD-1, ZON in podzakonski predpisi) poseduje stvar, ki je posebnega kulturnega pomena ali naravna vrednota, ne glede na to, kako je bila pridobljena.

V obravnavanih členih KZ-1 obravnavane dobrine opredeljuje kot »stvari, ki so posebnega kulturnega pomena« ali »naravne vrednote«, ki sta blanketna izraza, natančneje urejena v ZVKD-1 in ZON.

K 24. členu (219. člen KZ-1):

Glede na ureditev v b. in c. točkah prvega odstavka 4. člena Konvencije Sveta Evrope o kaznivih dejanjih v zvezi s kulturnimi dobrinami v zvezi z »obdržanjem« (*»retention«*) predlagatelj ocenjuje, da je to ustrezno pokrito s tretjim odstavkom 217. člena KZ-1, saj kaznivo dejanje prikrivanja stori med drugim tisti, ki stvar, za katero ve, da je bila pridobljena s kaznivim dejanjem, »kako drugače pridobi ali prikrije«.

Glede na navedeno umanjka le izrečna kaznivost »odstranitve« kulturne dobrine (kolikor ta ne pomeni tudi poškodovanja ali uničenja), zato je predlagana ustrezna dopolnitev naslova in prvega odstavka 219. člena KZ-1.

K 25. členu (221. člen KZ-1):

Glede na ugotovitve Evropske komisije v postopku z opominom iz julija 2019 je predlagano, da se kazen zapora do enega leta po prvem odstavku 221. člena KZ-1 spremeni v kazen zapora do dveh let. Za kaznivo dejanje po prvem odstavku 221. člena KZ-1 bo tako mogoče izreči kazen zapora od najmanj trideset dni do največ dveh let, kar zadosti tudi zahtevi Direktive 2013/40/EU, da mora biti izrek kazni dveh let zapora omogočen vsaj za dejanja, ki niso majhnega pomena.

Ker je v veljavnem drugem odstavku 221. člena KZ-1, ki določa kvalificirano obliko kaznivega dejanja, predpisana kazen zapora do dveh let, jo je glede na predlagano spremembo prvega odstavka treba predpisati strožje, zato je za kaznivo dejanje po drugem odstavku predlagana kazen zapora do treh let.

Veljavni tretji odstavek 221. člena KZ-1 določa, da je poskus kaznivega dejanja iz drugega odstavka kazniv. Glede na predlagano spremembo predpisane kazni za dejanje po drugem odstavku, bo poskus kazniv že v skladu s določbami 34. člena Splošnega dela KZ-1, zato posebna določba ni potrebna.

Predlagano spremenjeno besedilo tretjega odstavka 221. člena KZ-1 pomeni implementacijo tretjega odstavka 9. člena Direktive 2013/40/EU, ki določa, da morajo biti storilci kaznivih dejanj nezakonitega poseganja v sistem (4. člen direktive) in nezakonitega poseganja v podatke (5. člen direktive) kaznovani s kaznijo zapora v posebnem maksimumu vsaj treh let zapora, če prizadenejo znatno število informacijskih sistemov in je bilo uporabljeno orodje iz 7. člena. Direktiva »znatnega števila« informacijskih sistemov ne opredeljuje podrobneje, zato je predlagano, da gre za tri ali več informacijskih sistemov.

Glede na predlagane spremembe kazni za dejanja po prvem in drugem odstavku je ustrezno, da se za tako dejanje po tretjem odstavku 221. člena KZ-1 predpiše kazen od treh mesecev do štirih let zapora. Dodatni znak, ki ga Direktiva 2013/40/EU predpisuje kot: »z uporabo orodja iz 7. člena«, je v predlaganem spremenjenem tretjem odstavku 221. člena KZ-1 opredeljen s sklicevanjem na pripomočke iz tretjega odstavka 306. člena KZ-1, ki pomeni implementacijo 7. člena direktive.

Predlagana je dopolnitev četrtega odstavka 221. člena KZ-1 še s storitvijo v okviru hudodelske združbe, proti informacijskemu sistemu upravljavca kritične infrastrukture ali nad informacijskim sistemom zavezanca po ZInfV.

K 26. členu (226. člen KZ-1):

Glede na varstvene objekte in smisel določb je predlagana sprememba 226. člena KZ-1 tako, da bo kaznivo dejanje določeno z opredelitvijo prepovedane posledice v prikrajšanju upnikov in ne v sami povzročitvi stečaja.

Posledično je predlagana sprememba naslova člena iz »povzročitve stečaja z goljufijo ali nevestnim poslovanjem« v »oškodovanje upnikov z goljufijo ali nevestnim poslovanjem«, v predlaganih prenovljenih prvem in drugem odstavku pa sta jasno razmejeni dve vrsti krivdnega ravnanja storilca – v prvem odstavku gre za goljufivo ravnanje, v drugem pa za nevestno poslovanje.

Hkrati gre v predlaganem novem besedilu 226. člena KZ-1 za pojmovno in s tem tudi vsebinsko uskladitev z določbami insolvenčnega prava (ZFPPIPP).

Predlagani prvi odstavek zajema izvršitvena ravnanja dejanja na ravni kaznivih dejanj (kategorija goljufije in ponarejanja) in kaznivost veže na posledico prikrajšanja upnikov v vseh insolventnih postopkih. Pri tem kaznivost ni več vezana na formalni pogoj povzročitve stečaja – torej vključuje tudi položaje prisilne poravnave.

Po predlaganem novem besedilu prvega odstavka zadošča eventualni naklep storilca (ki ve, da je sam ali kdo drug plačilno nesposoben) v zvezi z onemogočenjem ali zmanjšanjem možnosti poravnave obveznosti do upnikov, mogoče izvršitvene oblike so smiselno povzete po veljavnem besedilu⁶⁵, povzročitev stečaja ali izpolnitev pogojev za izbris brez likvidacije pa nista več znaka kaznivega dejanja.

Predlagani drugi odstavek ohranja izvršitvena dejanja z manjšo stopnjo protipravnosti (nevestno ravnanje, opustitve), ki so sicer na ravni prekrškov, zato je tu kaznivo dejanje opredeljeno s posledico poslabšanja premoženjskega stanja, saj bi šlo v nasprotnem primeru za podvajanje inkriminacije prekrška in kaznivega dejanja. Predlagano besedilo ne vsebuje več objektivnega pogoja kaznivosti iz veljavnega drugega odstavka 226. člena KZ-1 (povzročitev dolgoročne plačilne nesposobnosti ali prezadolženosti, zaradi česar pride do stečaja ali izpolnitve pogojev za izbris brez likvidacije in do večje premoženjske škode za upnike), izvršitvene oblike pa so smiselno povzete po veljavnem besedilu.

V predlaganem tretjem odstavku 226. člena KZ-1 je ohranjena dosedanja določba, v skladu s katero se ob pogoju velike premoženjske škode storilec kaznuje s kaznijo zavora od enega do osmih let.

K 27. členu (227. člen KZ-1):

Glede na predlagane spremembe 226. člena KZ-1 so predlagane tudi spremembe kaznivega dejanja oškodovanja upnikov po 227. členu KZ-1.

Ker bodo položaji iz veljavnega drugega odstavka 227. člena KZ-1 (oškodovanje upnikov) po predlaganih spremembah zajeti že v 226. členu KZ-1, je predlagana sprememba naslova kaznivega dejanja iz »oškodovanja upnikov« v »dajanje prednosti upnikom«, v predlagani prenovljeni inkriminaciji pa je ohranjen prvi odstavek veljavnega člena tako, da ni več pogoja, da gre za dejanje pri opravljanju gospodarske dejavnosti (privilegiranje upnikov).

V predlaganem drugem odstavku 227. člena KZ-1 je ohranjena dosedanja določba, v skladu s katero se ob pogoju velike premoženjske škode storilec kaznuje s kaznijo zavora od enega do osmih let.

K 28. členu (229. člen KZ-1):

Predlagane so redakcijske spremembe kaznivega dejanja goljufije na škodo Evropske unije iz 229. člena KZ-1, ki ne pomenijo vsebinskih sprememb inkriminacije.

⁶⁵ Podrobneje o izvršitvenih oblikah po 226. členu KZ-1 glej Veliki znanstveni komentar, 2. knjiga.

V predlaganih spremembah in dopolnitvah prvega odstavka 229. člena KZ-1 so določena dejanja oziroma zlorabe v zvezi s prihodkovno stranjo proračunov Evropske unije, ki so opredeljena v točki (c) drugega odstavka 3. člena Direktive 2017/1371 kot uporaba ali predložitev lažnih, nepravilnih ali nepopolnih izjav ali dokumentov ali ne-razkritje podatkov, ki ima za posledico nezakonito zmanjšanje sredstev proračunov Evropske unije. Gre za javne dajatve, ki so neposredni prihodek proračunov Evropske unije, torej carine in druge uvozne dajatve ter dajatve na sladkor.

V predlaganem novem drugem odstavku 229. člena KZ-1 je povzeta inkriminacija iz veljavnega prvega odstavka, v dosedanjem drugem odstavku, ki bo zaradi preštevilčenja postal tretji odstavek, pa dosedanja inkriminacija iz drugega odstavka 229. člena KZ-1.

V veljavnem prvem in drugem odstavku 229. člena KZ-1 je predlagana kazen zapora v razponu od treh mesecev do treh let. Glede na predpisane kazni za smiselno primerljiva kazniva dejanja v KZ-1 (na primer: poslovna goljufija po prvem odstavku 228. člena KZ-1 – zapor do petih let, davčna zatajitev po prvem odstavku 249. člena KZ-1 – zapor od enega do osmih let), je hkrati predlagana sorazmerno strožja kazen zapora, ki pomeni tudi večji razpon možnih izrečenih kazni glede na dejanska stanja posameznih primerov, torej od treh mesecev do petih let zapora.

V veljavnem tretjem odstavku, ki bo po preštevilčenju postal četrti odstavek 229. člena KZ-1, je za dejanja po prvem do tretjem odstavku 229. člena KZ-1 ustrezno predpisana strožja kazen, kadar je z dejanji pridobljena velika premoženjska korist ali povzročena velika premoženjska škoda.

K 29. členu (237. člen KZ-1):

Direktiva 2013/40/EU v četrtem odstavku 9. člena predpisuje obveznost držav članic, da zagotovijo, da se kazniva dejanja nezakonitega poseganja v sistem (4. člen direktive) in nezakonitega poseganja v podatke (5. člen direktive) kaznujejo s kaznijo zapora v posebnem maksimumu vsaj petih let zapora, če so storjena v okviru hudodelske združbe, če povzročijo resno škodo, ali če so storjena nad informacijskim sistemom kritične infrastrukture.

Glede na to, da kazniva dejanja v zvezi z informacijskimi sistemi v okviru gospodarskega poslovanja KZ-1 določa v 237. členu, je tudi tu predlagana dopolnitev kvalificirane oblike kaznivega dejanja zlorabe informacijskega sistema še s storitvijo v hudodelski združbi ali proti informacijskemu sistemu upravljavca kritične infrastrukture. Sistemom kritične infrastrukture so po vzoru predlagane dopolnitve 221. člena KZ-1 dodani tudi informacijski sistemi zavezancev po ZInfV.

Hkrati je predlagana uskladitev posebnega minimuma kazni zapora s kaznijo, predpisano za primerljivo kaznivo dejanje izven gospodarskega poslovanja po četrtem odstavku 221. člena KZ-1.

K 30. členu (238. člen KZ-1):

3. člen Direktive 2014/57/EU določa, da se za trgovanje z notranjimi informacijami šteje tudi uporaba notranjih informacij pri preklicu ali spremembi naročila v zvezi s finančnim instrumentom, če je bilo naročilo oddano, preden je oseba imela notranje informacije.

Glede na to, da se 238. člen KZ-1, ki določa kaznivo dejanje zlorabe notranje informacije, nanaša le na »posredno ali neposredno pridobitev ali odsvojitve finančnega instrumenta«, je predlagana dopolnitev še s preklicem oziroma spremembo naročila.

Drugi odstavek 1. člena Direktive 2014/57/EU določa, za katere finančne instrumente se direktiva uporablja. Gre za finančne instrumente, ki so uvrščeni v trgovanje na reguliranem trgu, v okviru večstranskega sistema trgovanja (v nadaljevanju MTF), v okviru organiziranega sistema trgovanja (v nadaljevanju OTF) ali je vsaj vložen zahtevek za trgovanje na enem od teh trgov, ter tudi finančne instrumente, ki niso zajeti v navedenem, a je njihova cena ali vrednost odvisna od cene ali vrednosti navedenih finančnih instrumentov ali vpliva nanjo.

KZ-1 v 238. členu zlorabo notranje informacije veže na »vrednostne papirje in druge finančne instrumente, ki so uvrščeni na organiziran trg v Republiki Sloveniji ali drugi državi članici Evropske unije, ali pa je v zvezi z njimi vsaj vložen predlog za uvrstitev na tak trg«. Zato je glede na ureditev v ZTFI-1 predlagana dopolnitev še s trgovanjem na prostem trgu.

K 31. členu (239. člen KZ-1):

Četrty odstavek 1. člena Direktive 2014/57/EU določa, da se 5. člen direktive uporablja tudi za blagovne promptne pogodbe, ki niso energetski proizvodi na debelo, kadar posel, naročilo ali ravnanje vpliva na ceno ali vrednost finančnega instrumenta, in ravnanja v zvezi z referenčnimi merili oziroma referenčnimi vrednostmi. V 5. členu direktive je določeno kaznivo dejanje tržne manipulacije.

Kaznivo dejanje zlorabe trga finančnih instrumentov iz 239. člena KZ-1 pa se nanaša le na finančne instrumente. Finančne instrumente določa ZTFI-1 v 7. členu, ki blagovnih promptnih pogodb in referenčnih meril ne vključuje. Na več mestih sicer med finančnimi instrumenti določa terminske pogodbe, vendar je zaradi jasnosti ureditve v 239. člen KZ-1 treba dodati tudi manipulacije, povezane z blagovnimi promptnimi pogodbami.

ZTFI-1 sicer opredeljuje »referenčno vrednost«, ni pa navedena med finančnimi instrumenti. Zato je predlagana dopolnitev 239. člena KZ-1 tako, da bo jasno, da je kaznivo dejanje zlorabe trga finančnih instrumentov podano tudi v zvezi z vplivom na blagovne promptne pogodbe in referenčne vrednosti. Beseda »povezane« pred blagovnimi promptnimi pogodbami v predlogu spremembe 1) točke prvega odstavka 239. člena KZ-1 kaže na to, da gre za pogodbo, kjer posel, naročilo ali ravnanje vpliva na ceno ali vrednost finančnega instrumenta ali obratno.

V veljavnem 239. členu KZ-1 besedna zveza »sklene posel« predpostavlja gospodarsko poslovanje, 5. člen Direktive 2014/57/EU pa v zvezi s tržno manipulacijo zahteva tudi inkriminacijo dejanj »izven poslovanja«, saj v (a) točki 2. odstavka 5. člena med prepovedanimi dejavnostmi poleg »sklenitve posla« in »oddaje naročila za trgovanje« določa tudi »katero koli drugo ravnanje«, ki daje napačne ali zavajajoče signale, kar tudi vključuje predlog dopolnitve 239. člena KZ-1.

K 32. členu (246. člen KZ-1):

Direktiva 2019/713 v 3. členu določa obveznost držav članic, da kot kazniva dejanja opredelijo »goljufivo uporabo negotovinskih plačilnih instrumentov«. Gre za naslednja naklepna ravnanja:

- goljufiva uporaba ukradenega ali sicer protipravno prilaščenega ali pridobljenega negotovinskega plačilnega instrumenta;
- goljufiva uporaba ponarejenega ali prenašenega negotovinskega plačilnega instrumenta.

Uporaba ponarejenega negotovinskega plačilnega sredstva je v 247. členu KZ-1 že določena kot posebno kaznivo dejanje, ne pa tudi uporaba protipravno prilaščenega negotovinskega plačilnega sredstva – na primer kartice. V 246. členu KZ-1 je določeno kaznivo dejanje zlorabe negotovinskega plačilnega, ki pa ga lahko stori le tisti, ki je kartico upravičen uporabljati in le tako, da plačuje brez kritja

na računu. Uporaba tako prilaščene negotovinskega plačilnega sredstva se sicer lahko obravnava v okviru kaznivega dejanja tatvine, vendar je vsebinsko ustrežnejše, da je kaznivo dejanje opredeljeno v členih KZ-1, ki določajo kazniva dejanja v zvezi z negotovinskimi plačilnimi sredstvi. Zato je predlagan nov drugi odstavek 246. člena KZ-1 (z ustreznim stopnjevanjem glede na pridobljeno premoženjsko korist v naslednjih odstavkih).

Glede na sorazmernost kazni v 246. in 247. členu KZ-1 je v novem drugem odstavku 246. člena predlagana kazen do treh let zavora, kar zadosti tudi zahtevi 8. člena Direktive 2019/713 po kaznivosti poskusa.

Predlagan je nov tretji odstavek 246. člena KZ-1 s predpisano kaznijo zavora do enega leta, ki skladno z Direktivo 2019/713 določa kaznivo dejanje v zvezi s posestjo ukradenega ali sicer protipravno prilaščene negotovinskega plačilnega instrumenta za goljufivo uporabo; ter pridobitev zase ali za druge, vključno s prejetjem, prilastitvijo, nakupom, prenosom, uvozom, izvozom, prodajo, prevozom ali razširjanjem ukradenega negotovinskega plačilnega instrumenta za goljufivo uporabo. Zaradi novega drugega in tretjega odstavka je predlagano preštevilčenje dosedanjega drugega do četrtega odstavka 246. člena KZ-1.

Hkrati je v dosedanjem drugem odstavku, ki postane četrti, predlagan popravek tako, da bo strožja kazen predpisana tudi za primer pridobitve večje premoženjske koristi z dejanjem iz novega drugega ali petega odstavka. Enako je predlagano tudi v dopolnitvi dosedanjega tretjega odstavka, ki postane peti in določa strožjo kazen za primer pridobitve velike premoženjske koristi. V skladu z drugim delom predlagane dopolnitve dosedanjega tretjega odstavka, bo kazen od enega do osmih let zavora določena tudi za primer, če bo dejanje po prvem ali predlaganem drugem ali tretjem odstavku storjeno v okviru hudodelske združbe (v skladu s šestim odstavkom 9. člena Direktive 2019/713, ki predpisuje obveznost držav članic, da predpišejo kazen najmanj pet let zavora v zgornji meri kazni).

V zvezi z dosedanjim četrtim odstavkom 246. člena KZ-1, ki določa pregon na predlog za dejanje iz prvega odstavka, je predlagano le preštevilčenje.

K 33. členu (247. člen KZ-1):

Po vzoru predlagane dopolnitve 246. člena KZ-1 z novim tretjim odstavkom, je predlagan tudi nov tretji odstavek 247. člena KZ-1 še v zvezi s ponarejenimi ali prenašenimi negotovinskimi plačilnimi sredstvi.

Hkrati je v dosedanjem tretjem odstavku, ki postane četrti odstavek 247. člena KZ-1, predlagana dopolnitev tako, da bo strožja kazen predpisana tudi za primer pridobitve velike premoženjske koristi z dejanjem iz novega tretjega odstavka. V skladu z drugim delom predlagane dopolnitve dosedanjega tretjega odstavka, bo kazen od enega do osmih let zavora določena tudi za primer, če bo dejanje po prvem, drugem ali predlaganem novem tretjem odstavku storjeno v okviru hudodelske združbe, v skladu s šestim odstavkom 9. člena Direktive 2019/713, ki predpisuje obveznost držav članic, da predpišejo kazen najmanj pet let zavora v zgornji meri kazni.

K 34. členu (306. člen KZ-1):

Direktiva 2013/40/EU v 7. členu določa obveznost držav članic, da zagotovijo, da se kot kaznivo dejanje kaznuje naklepna izdelava, prodaja, naročilo za uporabo, uvoz, distribucija ali drugo dajanje na voljo enega od tam navedenih orodij, če je storjeno neupravičeno in z namenom uporabe za enega od kaznivih dejanj, ki jih določa v 3. do 6. členu. Orodja so opredeljena kot računalniški programi,

zasnovani ali prilagojeni za storitev kaznivih dejanj, gesla, kode za dostop ali podobni podatki, s katerimi je mogoč dostop do celotnega informacijskega sistema ali katerega koli njegovega dela.

Kazniva dejanja, določena v 3. do 6. členu Direktive 2013/40/EU, so:

- nezakonit dostop do informacijskih sistemov – 3. člen,
- nezakonito poseganje v sistem – 4. člen,
- nezakonito poseganje v podatke – 5. člen,
- nezakonito prestrezanje – 6. člen.

Glede na navedeno so v predlaganem dopolnjenem besedilu tretjega odstavka 306. člena KZ-1 zagotavljanju pripomočkov za vdor ali neupravičen vstop v informacijskih sistem dodane še inkriminacije zagotavljanja pripomočkov za (kakšen drugačen) poseg v informacijski sistem ali v njegov del ter pripomočkov za neupravičen poseg v podatke v informacijskem sistemu ali za njihovo prestrezanje.

Predlagano je tudi, da se kazen po drugem odstavku 306. člena KZ-1 spremeni iz kazni do enega leta zapora v kazen do dveh let zapora. Večinoma je sicer v zvezi s kaznivim dejanjem po 7. členu Direktive 2013/40/EU relevanten tretji odstavek 306. člena KZ-1, ki predpisuje, da se storilec kaznuje enako kot storilec kaznivega dejanja iz drugega odstavka istega člena. Ker gre lahko za enako hudi kaznivi dejanji, ocenjujemo, da je prav, da tudi predpisani kazni še vedno ostaneta enaki. Glede na predlagano strožjo kazen zapora kaznivi dejanji po obeh odstavkih še vedno predstavljata privilegirani obliki glede na kaznivo dejanje iz prvega odstavka 306. člena KZ-1. Za kaznivi dejanji po drugem in tretjem odstavku 306. člena KZ-1 bo mogoče izreči kazen zapora od najmanj trideset dni do največ dveh let, kar zadosti tudi zahtevi direktive, da mora biti izrek kazni dveh let zapora omogočen vsaj za dejanja, ki niso majhnega pomena.

K 35. členu (308. člen KZ-1):

Glede na to, da ZNDM-2 v 8. členu določa, da sme policija za opravljanje nadzora državne meje in preprečevanje nedovoljenega prehajanja državne meje namestiti tudi varovalne ograje ali druge tehnične ovire, je predlagana dopolnitev prvega odstavka 308. člena KZ-1 tako, da bo kaznivo dejanje poleg tistega, ki nasilno prekorači državno mejo Republike Slovenije ali oborožen vstopi na njeno ozemlje, storil tudi tisti, ki bo mejo prekoračil tako, da bo pri tem poškodoval tam nameščene tehnične ovire.

Glede na tretji odstavek 308. člena KZ-1 stori kaznivo dejanje tudi tisti, ki enega ali več tujcev za plačilo nezakonito spravi čez mejo ali ozemlje države ali jim omogoči nezakonito prebivanje na njem. Predlagano je, da se zakonski znak »za plačilo« spremeni v »z namenom pridobitve premoženjske ali nepremoženjske koristi zase ali za koga drugega«. V skladu s sedaj veljavnim besedilo je namreč treba v primeru, ko se osumljenec ne ukvarja s tem, da tujce spravlja čez državno mejo oziroma jih prevaža po ozemlju države, dokazati, da je prevoz tujcev opravil za plačilo. Iz sodne prakse v zvezi z zakonskim znakom »za plačilo« sicer izhaja, da za obstoj kaznivega dejanja prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države zadošča, da je storilcu plačilo obljubljen, in ni treba, da bi bila višina plačila vnaprej znana ali da bi storilec pred dejanjem plačilo sploh pridobil, vendar pa iz prakse Policije ob obravnavi konkretnih primerov izhaja, da so tujci, ki se jih tako spravlja čez mejo ali ozemlje države, naučeni, da povedo, da je šlo za naključno »štopanje«, plačilo pa ni bilo niti dogovorjeno niti realizirano. Po predlagani spremembi bo jasno, da nezakonito spravljanje tujcev čez mejo lahko pomeni tako pridobitev premoženjske ali nepremoženjske koristi za tistega, ki dejanje izvede, kot tudi za tujce, ki jih je spravljal čez mejo. Hkrati je po vzoru inkriminacije tistega, ki se ukvarja z nezakonitim spravljanjem tujcev čez mejo, še v delu, ki inkriminira spravljanje čez mejo za plačilo predlagana dopolnitev opisa še z zakonskim znakom »prevažanja takih tujcev po ozemlju države.

V šestem odstavku 308. člena KZ-1 je predlagana sprememba zakonskega znaka »povzroči nevarnost za življenje ali zdravje ljudi« v »koga izpostavi nevarnosti za življenje ali zdravje«, saj se po veljavnem besedilu večinoma zahteva, da za obstoj kaznivega dejanja do posledice za življenje in zdravje tudi pride – oziroma konkretnije, na primer, do prometne nesreče, kjer bi zaradi neprimerne načina prevoza (preveliko število oseb, neprimerno vozilo za prevoz oseb) nastale posledice (telesne poškodbe, smrt). Po predlagani spremembi bo za izpolnitev znakov kaznivega dejanja zadoščala že izpostavitve ene osebe nevarnosti za življenje ali zdravje.

Glede na to, da pri tihotapljenju oseb čez mejo ali ozemlje države, vozniki večinoma vozijo prevozna sredstva, ki niso njihova last, je po vzoru petega odstavka 186. člena KZ-1 tudi v 308. členu KZ-1 predlagan nov osmi odstavek, ki določa v kakšnih okoliščinah se lahko odvzame tudi vozilo, ki ni last storilca. Poleg primerov iz drugega odstavka 73. člena KZ-1 bo to mogoče tudi, če bo vozilo posebej prirejeno, predelano ali prilagojeno za prevoz oseb, ali če bo lastnik ali izročitelj prevoznega sredstva vedel ali bi bil mogel vedeti, da bo vozilo uporabljeno za tak namen.

K 36. členu (344. člen KZ-1):

Predlagana sprememba naslova in dela besedila prvega odstavka 344. člena KZ-1, ki določa kaznivo dejanje nezakonitega ravnanja z zaščitnimi živalmi in rastlinami, pomeni zgolj redakcijsko usklajitev s terminologijo področnega zakona – ZON.

K 37. členu (prehodna določba):

Predlagana je razveljavitev 1. točke prvega odstavka in tretjega odstavka 46. člena ZPPDČT, ki določata prekršek pravne in fizične osebe v zvezi z oglaševanjem potrebe po delih človeškega telesa in razpoložljivosti delov telesa.

Glede na to, da Konvencija Sveta Evrope proti trgovini s človeškimi organi oglaševanje šteje za del negovaranja oziroma novačenja, je namreč s tem Predlogom zakona predlagan novi 181.a člen KZ-1, ki določa kaznivo dejanje trgovine z deli človeškega telesa, inkriminirano tudi oglaševanje, ki je v veljavni ureditvi v ZPPDČT določeno kot prekršek. Zaradi protiučelnosti prekrivanja inkriminacij prekrškov in kaznivih dejanj, je s prehodno določbo predlagana razveljavitev prekrška.

K 38. členu (končna določba):

Uveljavitev / uporaba

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

Roki za preklic pogojne obsodbe

62. člen

(1) Pogojna obsodba se sme preklicati v preizkusni dobi. Če stori obsojenec v tem času kaznivo dejanje, ki ima za posledico preklic pogojne obsodbe, pa se to s sodbo ugotovi šele po poteku preizkusne dobe, se sme pogojna obsodba preklicati najpozneje v enem letu po poteku preizkusne dobe.

(2) Če obsojenec v danem roku ne izpolni obveznosti iz tretjega odstavka 57. člena tega zakonika, sme sodišče najpozneje v enem letu po poteku preizkusne dobe preklicati pogojno obsodbo in izreči kazen, ki je bila določena v pogojni obsodbi.

Izbira navodil

65. člen

(1) Ko izreče ukrep varstvenega nadzorstva, lahko odredi sodišče tudi eno ali več navodil, po katerih se mora ravnati obsojenec.

(2) Pri izbiri navodil upošteva sodišče zlasti storilčevo starost, njegove psihične lastnosti, nagibe, iz katerih je storil dejanje, osebne razmere, njegovo prejšnje življenje, okoliščine, v katerih je storil dejanje, ter njegovo obnašanje po storjenem kaznivem dejanju. Posebej mora paziti, da z izbiro navodil ne bo prizadelo obsojenčevega človeškega dostojanstva ali mu povzročilo posebnih težav.

(3) Navodila sodišča smejo vključevati te naloge:

- 1) zdravljenje v ustreznem zdravstvenem zavodu, s soglasjem tudi zdravljenje odvisnosti od alkohola ali drog;
- 2) obiskovanje ustrezne poklicne, psihološke ali druge posvetovalnice;
- 3) usposabljanje za poklic ali sprejetje zaposlitve, ki ustreza obsojenčevemu zdravju, sposobnostim in nagnjenju;
- 4) poraba dohodkov v skladu s preživitvinskimi dolžnostmi;
- 5) prepoved druženja z nekaterimi osebami;
- 6) prepoved navezovanja neposrednih ali posrednih stikov z eno ali več določenimi osebami, vključno z uporabo elektronskih komunikacijskih sredstev;
- 7) prepoved približevanja žrtvi ali kakšni drugi osebi;
- 8) prepoved dostopa na posamezne kraje.

(4) Med preizkusno dobo sme sodišče spremeniti ali odpraviti navodila po uradni dolžnosti, na predlog svetovalke oziroma svetovalca (v nadaljnjem besedilu: svetovalec) ali obsojenca.

Dejavnost svetovalca

66. člen

(1) Varstveno nadzorstvo opravlja svetovalec, ki ga določi organ, pristojen za probacijo.

(2) Svetovalec pomaga obsojencu in nadzira izpolnjevanje navodil, ki jih je sodišče izreklo obsojencu. Pri tem mora svetovalec:

- 1) s pomočjo in nadzorstvom ter praktičnimi napotki in nasveti za uresničevanje navodil sodišča prispevati k temu, da obsojenec v prihodnje ne bo storil novega kaznivega dejanja;
- 2) opravljati dolžnost iz prejšnje točke in vzdrževati stike z obsojencem obzirno ter tako, da ne bo obsojenec zaradi tega izpostavljen neprijetnostim;
- 3) občasno poročati sodišču o opravljanju varstvenega nadzorstva, predlagati spremembo ali odpravo navodil ter ustavitev nadzorstva.

Posledice neizpolnjevanja navodil

67. člen

Če obsojenec med preizkusno dobo ne izpolnjuje navodil ali se izmika stikom s svetovalcem, ga sme sodišče posvariti, spremeniti navodila, podaljšati varstveno nadzorstvo v mejah določene preizkusne dobe ali preklicati pogojno obsodbo.

Dajanje podatkov iz kazenske evidence

84. člen

(1) Podatki o izrečenih sodbah se vodijo v kazenski evidenci. Z zakonom se določita obseg podatkov in dajanje podatkov iz kazenske evidence pred izbrisom iz kazenske evidence.

(2) Na upravičeno z zakonom določeno zahtevo ustanov ali društev, ki so jim otroci ali mladoletniki zaupani v učenje, vzgojo, varstvo ali oskrbo, se dajo podatki iz kazenske evidence tudi za izbrisane obsodbe za kazniva dejanja po 170. členu, po 171. členu, po 172. členu, po 173. členu, po 173.a členu, po drugem odstavku 174. člena, po drugem odstavku 175. člena, izvršenega proti mladoletni osebi, in po 176. členu tega zakonika.

(3) Z zakonom se določi, da se obsodbe za kazniva dejanja iz prejšnjega odstavka vpišejo v posebno evidenco in se predpišejo pogoji, omejitve in postopek za dajanje podatkov o takih obsodbah; v primerih, ki niso zajeti v prejšnjem odstavku, se obsodba kljub ohranitvi v posebni evidenci šteje za izbrisano (prvi odstavek tega člena).

Način izvršitve kazni zapora

86. člen

(1) Obsojenci prestajajo kazen zapora v zavodih za prestajanje kazni (v nadaljnjem besedilu: zavod), ki jih določa zakon.

(2) Obsojenci se razvrščajo v zavode glede na to, koliko mora biti omejena njihova prostost.

(3) Če je obsojencu izrečena kazen zapora do petih let, lahko sodišče odredi, da jo prestaja v odprtem ali polodprtem zavodu ali oddelku; če mu je bila izrečena kazen zapora do osmih let, pa lahko sodišče odredi, da jo prestaja v polodprtem zavodu ali oddelku.

(4) Kazen zapora do treh let, razen za kaznivo dejanje zoper spolno nedotakljivost, se za obsojenca, ki izpolnjuje pogoje, določene v zakonu, ki ureja izvrševanje kazenskih sankcij, lahko izvršuje tudi tako, da obsojenec med prestajanjem kazni zapora še naprej dela ali se izobražuje in prebiva doma, razen v prostih dneh, praviloma ob koncu tedna, ko mora biti v zavodu. Natančnejše pogoje izvrševanja določi zavod.

(5) Kazen zapora do devetih mesecev se lahko izvršuje tudi s hišnim zaporom, če glede na nevarnost obsojenca, možnost ponovitve dejanja ter osebne, družinske in poklicne razmere obsojenca v času izvrševanja kazni ni potrebe po prestajanju kazni v zavodu ali če je zaradi bolezni, invalidnosti ali ostarelosti obsojenca kazen treba in jo je mogoče izvrševati v ustreznem javnem zavodu.

(6) V času prestajanja kazni se obsojenec ne sme oddaljiti iz stavbe ali posameznega dela stavbe, kjer se izvršuje hišni zapor, razen če sodišče za določen čas to izjemoma dovoli, kadar je neizogibno potrebno, da si obsojenec zagotovi najnujnejše življenjske potrebščine ali zdravstveno pomoč, ali za opravljanje dela. Sodišče v sodbi, s katero je določilo, da se kazen izvrši s hišnim zaporom, po določbah tega zakonika o pogojni obsodbi določi tudi varstveno nadzorstvo, lahko pa tudi eno ali več navodil. Sodišče lahko obsojencu omeji ali prepove stike z osebami, ki z njim ne prebivajo oziroma ga ne zdravijo ali oskrbujejo in podrobneje določi način izvrševanja hišnega zapora.

(7) Če se obsojenec brez dovoljenja sodišča oddalji iz stavbe ali posameznega dela stavbe, kjer se izvršuje hišni zapor, ali pa to stori zunaj dovoljenega časa ali ne upošteva omejitve ali prepovedi stikov ali krši druga pravila, ki jih sodišče določi glede izvrševanja hišnega zapora, lahko sodišče s sklepom odloči, da se preostanek izrečene kazni izvrši v zavodu.

(8) Kazen zapora do dveh let, razen za kaznivo dejanje zoper spolno nedotakljivost, se lahko izvrši tudi tako, da obsojenec namesto kazni zapora opravi v obdobju največ dveh let od izvršljivosti sodbe delo v splošno korist. Obseg dela se določi tako, da se en dan zapora nadomesti z dvema urama dela. Organ, pristojen za izvrševanje, pri določitvi dela obsojencu v okviru razpoložljivih del pri izvajalskih organizacijah upošteva obsojenčevo strokovno znanje in sposobnosti, lahko pa tudi tiste njegove

nujne interese glede neodložljivih družinskih, izobraževalnih ali poklicnih obveznosti, katerih neupoštevanje bi povzročilo težko popravljivo ali nepopravljivo škodo za uresničevanje teh obveznosti. Delo v splošno korist se opravlja brez nadomestila.

(9) Sodišče pri odločanju o izvršitvi kazni zapora na način iz prejšnjega odstavka upošteva zlasti vedenje obsojenca v času odločanja, nevarnost ponovitve dejanja na prostosti, možnost in sposobnost za opravljanje primerne dela ter osebne in družinske razmere obsojenca v času predvidenega izvrševanja kazni.

(10) Sodišče v sodbi, v kateri je določilo, da se kazen izvrši z delom v splošno korist, po določbah tega zakonika o pogojni obsodbi določi tudi varstveno nadzorstvo, lahko pa tudi eno ali več navodil.

(11) Če obsojenec v celoti ali deloma ne izpolnjuje nalog v okviru dela v splošno korist ali v pomembnem delu ne izpolnjuje navodil v okviru varstvenega nadzorstva ali se izmika stiku s svetovalcem ali drugače krši obveznosti iz dela v splošno korist, sodišče s sklepom odloči, da se izrečena kazen zapora izvrši v obsegu neopravljenega dela.

(12) O dopustnosti izvršitve kazni zapora na načine, določene s tem členom, odloča sodišče na predlog obdolženca s sodbo, s katero izreče kazen zapora, ali na predlog obsojenca s posebnim sklepom.

(13) O dopustnosti izvršitve kazni zapora na načine, določene s tem členom, za obdolženca, ki po zakonu, ki ureja kazenski postopek, prizna krivdo, ko se prvič izjavi o obtožnem aktu, v katerem je za tak primer predlagan način izvršitve kazni, ali jo prizna v sporazumu z državnim tožilcem, sodišče odloči v skladu s tem predlogom oziroma sporazumom.

Pogojni odpust

88. člen

(1) Obsojenec, ki je prestal polovico kazni zapora, sme biti odpuščen s prestajanja kazni s pogojem, da do poteka časa, za katerega je izrečena kazen, ne stori novega kaznivega dejanja.

(2) Obsojenec, ki mu je sodišče izreklo kazen nad petnajst let zapora, sme biti pogojno odpuščen s prestajanja kazni, ko je prestal tri četrtine kazni.

(3) Obsojenec, ki mu je sodišče izreklo kazen dosmrtnega zapora, sme biti pogojno odpuščen s prestajanja kazni, ko je prestal petindvajset let zapora.

(4) Organ, ki odloča o pogojnem odpustu, in postopek za odločanje o pogojnem odpustu določa zakon.

(5) Obsojenec je lahko pogojno odpuščen, če je mogoče utemeljeno pričakovati, da ne bo ponovil kaznivega dejanja. Pri presoji, ali naj se obsojenec pogojno odpusti, se upoštevajo predvsem povratništvo, morebitni kazenski postopki, ki tečejo zoper obsojenca za kazniva dejanja, storjena pred nastopom kazni zapora, odnos obsojenca do storjenega kaznivega dejanja in oškodovanca, njegovo vedenje med prestajanjem kazni, uspehi pri zdravljenju odvisnosti in pogoji za vključitev v življenje na prostosti.

(6) Izjemoma sme biti pogojno odpuščen tudi obsojenec, ki je prestal le tretjino kazni, če je izpolnjen pogoj iz petega odstavka tega člena in če posebne okoliščine, ki se nanašajo na obsojenčevo osebnost, kažejo, da ne bo ponovil kaznivega dejanja.

(7) Obsojenca, ki bo pogojno odpuščen, lahko organ, ki odloča o pogojnem odpustu, postavi pod varstveno nadzorstvo. Varstveno nadzorstvo opravlja svetovalec, ki ima enake naloge kot pri pogojni obsodbi z varstvenim nadzorstvom.

(8) Obsojencu, ki je pogojno odpuščen, lahko organ, ki odloča o pogojnem odpustu, naloži te naloge:

- 1) zdravljenje v ustreznem zdravstvenem zavodu, z njegovim soglasjem tudi zdravljenje odvisnosti od alkohola ali drog;
- 2) obiskovanje ustrezne poklicne, psihološke ali druge posvetovalnice;
- 3) usposabljanje za poklic ali sprejetje zaposlitve, ki ustreza obsojenčevemu zdravju, sposobnostim ali nagnjenju;
- 4) poraba dohodka v skladu s preživitvskimi dolžnostmi;
- 5) prepoved druženja z nekaterimi osebami;

- 6) prepoved navezovanja neposrednih ali posrednih stikov z eno ali več določenimi osebami, vključno z uporabo elektronskih komunikacijskih sredstev;
- 7) prepoved približevanja žrtvi ali kakšni drugi osebi;
- 8) prepoved dostopa na posamezne kraje.
- (9) Določbe tega člena se uporabljajo tudi za pogojni odpust iz hišnega zapora. Pri presoji, ali naj se obsojenec pogojno odpusti, se za čas hišnega zapora namesto vedenja med prestajanjem kazni upošteva spoštovanje omejitev pri njegovem izvrševanju.

Tek in pretrganje zastaranja kazenskega pregona

91. člen

- (1) Zastaranje kazenskega pregona se začne tistega dne, ko je bilo kaznivo dejanje storjeno.
- (2) Če je pravnomočna sodba v postopku za izredno pravno sredstvo razveljavljena, je v novem sojenju zastaralni rok dve leti od razveljavitve pravnomočne sodbe.
- (3) Zastaranje ne teče v času, ko se po zakonu pregon ne sme začeti ali nadaljevati ali ko je storilec nedosegljiv za državne organe.
- (4) Zastaranje se pretrga, če storilec v času, ko teče zastaralni rok, stori enako hudo ali hujše kaznivo dejanje, po pretrganju pa začne zastaranje znova teči.

Pomen izrazov v tem zakoniku

99. člen

(1) Uradna oseba po tem zakoniku je lahko:

- 1) poslanec državnega zbora, član državnega sveta in član lokalnega ali pokrajinskega predstavniškega telesa;
- 2) sodnik ustavnega sodišča, sodnik, sodnik porotnik, državni tožilec ali državni pravobranilec;
- 3) oseba, ki pri državnem organu ali organu samoupravne lokalne skupnosti ali pri drugi osebi javnega prava opravlja uradne naloge ali ima uradno funkcijo z vodstvenimi pooblastili in odgovornostmi;
- 4) druga oseba, ki opravlja posamezne uradne naloge na podlagi pooblastil, ki jih ji daje zakon ali na podlagi zakona izdani predpisi (javno pooblastilo) ali na podlagi zakona sklenjena pogodba o arbitraži;
- 5) vojaška oseba, ki je kot taka določena s posebnimi predpisi, kadar gre za posebna kazniva dejanja, pri katerih je navedena uradna oseba, pa niso določena kot kazniva dejanja zoper vojaško dolžnost;
- 6) oseba, ki v tuji državi na kateri koli ravni opravlja zakonodajno, izvršilno ali sodno nalogo oziroma drugo uradno dolžnost in po vsebini izpolnjuje pogoje iz 1., 2. ali 3. točke tega odstavka;
- 7) oseba, ki ji mednarodna javna organizacija daje položaj uradne osebe in po vsebini izpolnjuje pogoje iz 1., 2. ali 3. točke tega odstavka;
- 8) oseba, ki pri mednarodnem sodišču opravlja sodniško, tožilsko ali drugo uradno dolžnost ali nalogo.

(2) Za vojaško osebo po tem zakoniku se štejejo: vojak, častnik, podčastnik in vojaški uslužbenec, ki poklicno opravlja vojaško službo, vojak na obveznem ali prostovoljnem služenju vojaškega roka ter obveznik obvezne ali pogodbene rezerve, ko opravlja vojaško službo.

(3) Za volitve in glasovanje po tem zakoniku se štejejo volitve predsednika republike, poslancev državnega zbora, članov državnega sveta, poslancev evropskega parlamenta, lokalne ali pokrajinske volitve ter zakonodajni referendum in drugi z ustavo predpisani referendumi.

(4) Za zunajzakonsko skupnost po tem zakoniku se šteje dalj časa trajajoča življenjska skupnost moškega in ženske, ki nista sklenila zakonske zveze.

(5) Listina je vsako pisanje, nosilec podatkov ali drug predmet, primeren in namenjen za dokaz kakšnega dejstva, ki ima vrednost za pravna razmerja.

(6) Za premično stvar po tem zakoniku se šteje tudi vsaka pridobljena ali zbrana energija za svetlobo, toploto, obsevanje, pogon, premikanje ali prenos glasu, slike ali besedila na daljavo.

(7) Za silo se šteje tudi uporaba hipnoze, drog ali drugih posebnih sredstev za to, da nekdo proti svoji volji postane nezavesten ali onеспособljen za odpor.

(8) Za motorno vozilo se šteje vsako prometno sredstvo na motorni pogon v kopnem, vodnem in zračnem prometu.

(9) Za premoženjsko korist, škodo ali vrednost se šteje znesek med storitvijo kaznivega dejanja, ki

- 1) pri majhni ne presega 500 eurov;
- 2) pri večji presega 5000 eurov;
- 3) pri veliki presega 50.000 eurov.

(10) Za gospodarsko dejavnost po tem zakoniku se šteje:

- 1) vsaka dejavnost, ki se opravlja proti plačilu na trgu;
- 2) vsaka dejavnost, ki se za dogovorjeno ali predpisano plačilo opravlja poklicno ali organizirano.

(11) Za opravljanje gospodarske dejavnosti oziroma gospodarsko poslovanje po tem zakoniku se štejejo:

- 1) izvajanje, upravljanje, odločanje, zastopanje, vodenje in nadziranje v okviru dejavnosti iz desetega odstavka tega člena;
- 2) upravljanje nepremičnin, premičnin, denarnih sredstev, dohodkov, terjatev, kapitalskih naložb, drugih oblik finančnega premoženja ter drugih sredstev pravnih oseb javnega ali zasebnega prava, razpolaganje s temi sredstvi in nadzorstvo nad njimi.

(12) Za veliko količino ponarejenega denarja, vrednotnic in vrednostnih papirjev po tem zakoniku se šteje nominalna vrednost, ki presega 50.000 eurov.

Financiranje terorizma

109. člen

(1) Kdor zagotovi ali zbere denar ali premoženje z namenom, da bo deloma ali v celoti uporabljeno za storitev dejanj iz 108., 108.a, 110. in 111. člena tega zakonika, se kaznuje z zaporom od enega do desetih let.

(2) Enako se kaznuje storilec dejanja iz prejšnjega odstavka tudi, če z namenom zagotovljen ali zbran denar ali premoženje ni bil dejansko uporabljen za storitev v prejšnjem odstavku navedenih kaznivih dejanj.

(3) Če je bilo dejanje iz prejšnjih odstavkov storjeno v teroristični hudodelski združbi ali skupini za izvrševanje terorističnih kaznivih dejanj, se storilec kaznuje z zaporom od treh do petnajstih let.

(4) Denar in premoženje iz prejšnjih odstavkov se vzameta.

Novačenje in usposabljanje za terorizem

111. člen

(1) Kdor novači za terorizem s tem, da spodbuja drugo osebo k storitvi kaznivih dejanj iz 108. člena tega zakonika ali k sodelovanju pri naročilu takega terorističnega kaznivega dejanja ali k priključitvi k teroristični hudodelski združbi ali skupini za izvrševanje terorističnih kaznivih dejanj, ki jih stori ta hudodelska združba ali skupina, se kaznuje z zaporom od enega do desetih let.

(2) Enako se kaznuje, kdor usposablja druge za kazniva dejanja iz 108. člena tega zakonika s tem, da priskrbi navodila za izdelavo in uporabo razstreliva, strelno ali drugo orožje, škodljive ali nevarne snovi, jih usposablja za druge posebne metode ali tehnologijo za izvedbo ali sodelovanje pri terorističnem dejanju.

(3) Enako se kaznuje, kdor se usposobi tako, da od drugega prejme navodila za izdelavo ali uporabo razstreliva, strelnega ali drugega orožja, škodljivih ali nevarnih snovi ali navodila za druge posebne metode ali tehnologijo z namenom storitve ali sodelovanja pri terorističnem dejanju.

Posilstvo

170. člen

(1) Kdor prisili osebo drugega ali istega spola k spolnemu občevanju ali s tem izenačenemu spolnemu ravnanju, tako da uporabi silo ali zagrozi z neposrednim napadom na življenje ali telo, se kaznuje z zaporom od enega do desetih let.

(2) Če je dejanje iz prejšnjega odstavka storjeno grozovito ali posebno poniževalno ali če je dejanje storilo več oseb zaporedoma ali nad obsojenci ali drugimi osebami, ki jim je vzeta prostost, se storilec kaznuje z zaporom od treh do petnajstih let.

(3) Kdor prisili osebo drugega ali istega spola k spolnemu občevanju ali s tem izenačenemu spolnemu ravnanju, tako da ji zagrozi, da bo o njej ali njenih bližnjih odkril, kar bi škodovalo njeni ali njihovi časti ali dobremu imenu, ali da bo njej ali njenim bližnjim povzročil veliko premoženjsko škodo, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.

(4) Če sta bili dejanji iz prvega ali tretjega odstavka tega člena storjeni proti osebi, s katero storilec živi v zakonski, zunajzakonski skupnosti ali registrirani istospolni skupnosti, se pregon začne na predlog.

Spolno nasilje **171. člen**

(1) Kdor uporabi silo ali zagrozi osebi drugega ali istega spola z neposrednim napadom na življenje ali telo in jo tako prisili, da stori ali trpi kakšno spolno dejanje, ki ni zajeto v prejšnjem členu, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do desetih let.

(2) Če je dejanje iz prejšnjega odstavka storjeno grozovito ali posebno poniževalno ali če je dejanje storilo več oseb zaporedoma ali nad obsojenci ali drugimi osebami, ki jim je vzeta prostost, se kaznuje z zaporom od treh do petnajstih let.

(3) Kdor osebo drugega ali istega spola prisili, da stori ali trpi kakšno spolno dejanje iz prvega odstavka tega člena, tako da ji zagrozi, da bo o njej ali njenih bližnjih odkril, kar bi škodovalo njeni ali njihovi časti ali dobremu imenu, ali da bo njej ali njenim bližnjim povzročil veliko premoženjsko škodo, se kaznuje z zaporom do petih let.

(4) Če sta bili dejanji iz prvega ali tretjega odstavka tega člena storjeni proti osebi, s katero storilec ali storilka živi v zakonski, zunajzakonski skupnosti ali registrirani istospolni partnerski skupnosti, se pregon začne na predlog.

Spolna zloraba slabotne osebe **172. člen**

(1) Kdor spolno občuje ali stori kakšno drugo spolno dejanje z osebo drugega ali istega spola, tako da zlorabi njeno duševno bolezen, začasno duševno motnjo, hujšo duševno zaostalost, slabost ali kakšno drugačno stanje, zaradi katerega se ne more upirati, se kaznuje z zaporom od enega do osmih let.

(2) Kdor v okoliščinah iz prejšnjega odstavka kako drugače prizadene spolno nedotakljivost slabotne osebe, se kaznuje z zaporom do petih let.

Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva **176. člen**

(1) Kdor osebi, mlajši od petnajst let, proda, prikaže ali z javnim razstavljanjem ali kako drugače omogoči, da so ji dostopni spisi, slike, avdiovizualni ali drugi predmeti pornografske vsebine, ali ji prikaže pornografsko ali drugačno seksualno predstavo, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do dveh let.

(2) Kdor s silo, grožnjo, preslepitvijo, prekoračitvijo ali zlorabo pooblastil, novačenjem, nagovarjanjem ali zaradi izkoriščanja navede, pridobi ali spodbudi mladoletno osebo za izdelavo slik, avdiovizualnih ali drugih predmetov pornografske ali drugačne seksualne vsebine, za sodelovanje v pornografski ali drugačni seksualni predstavi ali kdor taki predstavi vedoma prisostvuje, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do osmih let.

(3) Enako kot v prejšnjem odstavku se kaznuje, kdor zase ali za drugega pridobiva, proizvede, razširi, proda, uvozi, izvozi ali drugače ponudi pornografsko ali drugačno seksualno gradivo, ki vključuje mladoletne osebe ali njihove realistične podobe, ali kdor poseduje tako gradivo ali pridobi dostop do takega gradiva s pomočjo informacijskih ali komunikacijskih tehnologij, ali razkriva identiteto mladoletne osebe v takem gradivu.

(4) Če je bilo dejanje iz drugega ali tretjega odstavka tega člena storjeno v hudodelski združbi za izvrševanje takih kaznivih dejanj, se storilec kaznuje z zaporom od enega do osmih let.

(5) Pornografsko ali drugačno seksualno gradivo iz drugega, tretjega in četrtega odstavka tega člena se vzame ali njegova uporaba ustrezno onemogoči.

Nedovoljena presaditev delov človeškega telesa in sprememba človeškega genoma

181. člen

(1) Zdravnik, ki komu vzame del telesa zaradi presaditve ali komu presadi del telesa, čeprav je jemanje ali presaditev dela telesa po pravilih zdravniške znanosti in stroke neupravičeno, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.

(2) Enako se kaznuje zdravnik, ki z namenom presaditve vzame del človeškega telesa, preden je na predpisan način ugotovljena smrt.

(3) S kaznijo iz prvega odstavka se kaznuje zdravnik, ki komu protipravno odvzame spolne celice, nedovoljeno ravna z njimi ali krši anonimnost dajalca spolnih celic.

(4) Zdravnik, ki komu vzame del telesa zaradi presaditve ali presadi komu del telesa, ne da bi si poprej pridobil z zakonom predpisano privolitev dajalca in prejemnika ali njunih zakonitih zastopnikov ali kadar v nasprotju s predpisanimi postopki odvzeti del človeškega telesa hrani ali uporabi za drug namen, kot je bil odvzet, se kaznuje z zaporom od treh mesecev do petih let.

(5) Kdor poskuša ali izvede poseg, katerega namen je spremeniti človeški genom in se ne opravlja za preventivne, diagnostične ali terapevtske namene, ali je njegov cilj uvesti spremembe v genom potomcev, se kaznuje z zaporom do petih let.

(6) Enako kot v prejšnjem odstavku se kaznuje, kdor vzame ali pridobi odvzeti del človeškega telesa, za katerega darovalec prejme plačilo, kdor nezakonito razpolaga z odvzetim delom človeškega telesa, kdor uporabi ali poskusi uporabiti človeško telo ali njegove dele z namenom pridobivanja premoženjske koristi ali kdor neupravičeno in proti plačilu posreduje pri dajanju delov telesa žive ali umrle osebe za presaditev.

Proizvodnja in promet škodljivih sredstev za zdravljenje

183. člen

(1) Kdor proizvaja, prodaja ali kako drugače daje v promet zdravila ali druga sredstva za zdravljenje, ki so škodljiva za zdravje, se kaznuje z zaporom do osmih let.

(2) Enako se kaznuje, kdor pridobiva, predeluje ali razpečava okuženo kri ali drugo tkivo ali iz tega izdelano snov za zdravljenje.

(3) Kdor stori dejanje iz prvega ali drugega odstavka tega člena iz malomarnosti, se kaznuje z zaporom do enega leta.

(4) Če ima dejanje iz prvega, drugega ali tretjega odstavka tega člena za posledico hudo ali posebno hudo telesno poškodbo ali temu ustrezno okvaro zdravja ene ali več oseb, se storilec kaznuje za dejanje iz prvega ali drugega odstavka z zaporom do desetih let, za dejanje iz tretjega odstavka pa z zaporom do petih let.

(5) Če ima dejanje iz prvega, drugega ali tretjega odstavka tega člena za posledico smrt ene ali več oseb, se storilec kaznuje za dejanje iz prvega ali drugega odstavka z zaporom od enega do petnajstih let, za dejanje iz tretjega odstavka pa z zaporom od enega do desetih let.

Neupravičena proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog

186. člen

(1) Kdor neupravičeno proizvaja, predeluje, prodaja ali ponuja naprodaj ali zaradi prodaje ali dajanja v promet kupuje, hrani ali prenaša ali posreduje pri prodaji ali nakupu ali kako drugače neupravičeno daje v promet rastline ali substance, ki so razvrščene kot prepovedane droge ali nedovoljene snovi v športu, ali predhodne sestavine, ki se uporabljajo za izdelavo prepovedanih drog, se kaznuje z zaporom od enega do desetih let.

(2) Kdor prodaja, ponuja na prodaj ali brezplačno deli prepovedano drogo, ali nedovoljeno snov v športu, ali predhodno sestavino za izdelavo prepovedanih drog mladoletni osebi, duševno bolni osebi, osebi z začasno duševno motnjo, hujšo duševno zaostalostjo ali osebi, ki je v postopku odvajanja od odvisnosti ali rehabilitacije ali če stori dejanje v vzgojnih ali izobraževalnih ustanovah ali v njihovi neposredni bližini, v zaporih, v vojaških enotah, v javnih lokalih ali na javnih prireditvah, ali stori dejanje iz prvega odstavka javni uslužbenec, duhovnik, zdravnik, socialni delavec, učitelj ali vzgojitelj in pri tem izkorišča svoj položaj ali kdor za izvrševanje omenjenega dejanja uporablja mladoletne osebe se kaznuje z zaporom od treh do petnajst let.

(3) Če je dejanje iz prvega ali drugega odstavka storjeno v hudodelski združbi za izvedbo takih dejanj, ali če je storilec tega dejanja organiziral mrežo prekupčevalcev ali posrednikov, se kaznuje z zaporom od petih do petnajstih let.

(4) Kdor brez pooblastila izdeluje, nabavlja, ima ali daje v uporabo opremo, snovi ali predhodne sestavine, za katere ve, da so namenjene za izdelavo prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.

(5) Prepovedane droge ali nedovoljene snovi v športu in sredstva za njihovo izdelovanje se vzamejo. Prevozna sredstva, uporabljena za prevoz in hrambo drog ali nedovoljenih snovi v športu, se odvzamejo, če imajo za prevoz in hrambo drog ali nedovoljenih snovi v športu posebej prirejene prostore ali če je njihov lastnik vedel ali bi bil mogel vedeti, da bodo uporabljena za tak namen.

Omogočanje uživanja prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu

187. člen

(1) Kdor napelje drugega k uživanju prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu ali mu jih da, da jih uživa on ali kdo drug, ali kdor da na razpolago prostore za uživanje prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu ali kako drugače omogoči drugemu, da uživa prepovedane droge ali nedovoljene snovi v športu, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do osmih let.

(2) Kdor stori dejanje iz prvega odstavka proti več osebam, proti mladoletni osebi, duševno bolni osebi, osebi z začasno duševno motnjo, hujšo duševno zaostalostjo ali osebi, ki je v postopku odvajanja od odvisnosti ali rehabilitacije ali če stori dejanje v vzgojnih ali izobraževalnih ustanovah ali v njihovi neposredni bližini, v zaporih, v vojaških enotah, v javnih lokalih ali na javnih prireditvah, ali stori dejanje iz prvega odstavka javni uslužbenec, duhovnik, zdravnik, socialni delavec, učitelj ali vzgojitelj in pri tem izkorišča svoj položaj, se kaznuje z zaporom od enega do dvanajstih let.

(3) Prepovedane droge, nedovoljene snovi v športu in pripomočki za njihovo uživanje se vzamejo.

(4) Dejanje iz prvega in drugega odstavka tega člena ni protipravno, če storilec ravna po programu zdravljenja odvisnosti ali nadzorovane uporabe droge, ki je v skladu z zakonom potrjen in se izvaja v okviru ali pod nadzorom javnega zdravstva.

Organiziranje denarnih verig in nedovoljeno prirejanje iger na srečo

212. člen

(1) Kdor organizira, sodeluje ali pomaga pri organiziranju ali izvajanju denarnih verig, pri katerih udeleženci vplačujejo določene denarne zneske organizatorjem ali drugim udeležencem, ki so se pred njimi vključili v igro ali dejavnost in pričakujejo plačilo določenih denarnih zneskov od udeležencev, ki naj bi se za njimi vključili v tako igro ali dejavnost, se kaznuje z zaporom do treh let.

(2) Enako se kaznuje, kdor, zato da bi sebi ali komu drugemu pridobil protipravno premoženjsko korist, priredi, sodeluje ali pomaga pri prirejanju iger na srečo, za katere ni bilo izdano dovoljenje ali koncesija pristojnega organa.

(3) Če si je z dejanji iz prejšnjih odstavkov sam ali kdo drug pridobil večjo premoženjsko korist ali povzročil drugemu večjo premoženjsko škodo, se storilec kaznuje z zaporom do petih let.

(4) Če si je z dejanji iz prvega ali drugega odstavka tega člena sam ali kdo drug pridobil veliko premoženjsko korist ali povzročil drugemu veliko premoženjsko škodo, se storilec kaznuje z zaporom od enega do osmih let.

Nedovoljen izvoz in uvoz stvari, ki so posebnega kulturnega pomena, ali naravne vrednote
218. člen

(1) Kdor brez dovoljenja pristojnega organa odnese v tujino ali kdor iz nje v nasprotju z mednarodnim pravom prinese stvar, ki je posebnega kulturnega pomena ali naravna vrednota, se kaznuje z zaporom do treh let.

(2) Če je stvar iz prejšnjega odstavka velikega ali izjemnega kulturnega pomena, se storilec kaznuje z zaporom do petih let.

Poškodovanje ali uničenje stvari, ki so posebnega kulturnega pomena ali naravne vrednote
219. člen

(1) Kdor protipravno poškoduje ali uniči stvar, ki je posebnega kulturnega pomena, naravno vrednoto ali drugo zavarovano naravno bogastvo ali stvar, ki je javna dobrina, se kaznuje z zaporom do petih let.

(2) Če je poškodovana ali uničena stvar kulturni spomenik ali naravna vrednota velikega ali izjemnega pomena za Republiko Slovenijo ali če je povzročena škoda velika, se storilec kaznuje z zaporom do osmih let.

Napad na informacijski sistem
221. člen

(1) Kdor nepravilno vstopi ali vdre v informacijski sistem ali kdor nepravilno prepreži podatek ob nejavnem prenosu v informacijski sistem ali iz njega, se kaznuje z zaporom do enega leta.

(2) Kdor podatke v informacijskem sistemu nepravilno uporabi, spremeni, preslika, prenaša, uniči ali v informacijski sistem nepravilno vnese kakšen podatek, ovira prenos podatkov ali delovanje informacijskega sistema, se kaznuje za zaporom do dveh let.

(3) Poskus dejanja iz prejšnjega odstavka je kazniv.

(4) Če je z dejanjem iz drugega odstavka tega člena povzročena velika škoda, se storilec kaznuje z zaporom od treh mesecev do petih let.

Povzročitev stečaja z goljufijo ali nevestnim poslovanjem
226. člen

(1) Kdor, zato da obveznosti ne bi bile plačane, navidezno ali dejansko poslabša svoje premoženjsko stanje ali premoženjsko stanje drugega dolžnika in s tem povzroči stečaj ali kdor z enakim namenom povzroči izpolnitev pogojev za izbris gospodarske družbe iz sodnega registra po uradni dolžnosti brez likvidacije, tako da:

1) premoženje ali njegov del, ki bi sodil v stečajno maso, navidezno proda, odsvoji brezplačno ali za izredno nizko ceno ali uniči;

2) sklene lažno pogodbo o dolgu ali prizna neresnične terjatve;

3) prikrije, uniči, spremeni ali tako vodi poslovne knjige ali listine, da se iz njih ne more ugotoviti dejanskega premoženjskega stanja ali plačilne sposobnosti;

4) na drug goljufiv način doseže, da se začne stečajni postopek ali postopek za izbris gospodarske družbe iz sodnega registra po uradni dolžnosti brez likvidacije, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.

(2) Kdor ve, da sam ali kdo drug kot plačnik ni zmožen plačila, pa nesmotrno troši sredstva, se čezmerno zadolžuje, sklepa škodljive pogodbe, neodplačno ali navidezno ali pod ceno prenaša premoženje na druge osebe ali na drug način zmanjšuje vrednost svojega premoženja ali premoženja oziroma podjetja, ki ga upravlja ali opušča pravočasno zavarovanje ali uveljavljanje terjatev, ali kako

drugače očitno krši svoje dolžnosti pri vodenju gospodarske dejavnosti ali finančnem poslovanju in s tem povzroči dolgoročno plačilno nesposobnost ali prezadolženost, pa zaradi tega pride do stečaja ali izpolnitve pogojev za izbris gospodarske družbe po uradni dolžnosti brez likvidacije in do večje premoženjske škode za upnike, se kaznuje z zaporom do petih let.

(3) Če je zaradi dejanj iz prejšnjih odstavkov nastala velika premoženjska škoda, se storilec kaznuje z zaporom od enega do osmih let.

Oškodovanje upnikov

227. člen

(1) Kdor pri opravljanju gospodarske dejavnosti ve, da je sam ali kdo drug kot dolžnik postal nezmožen za plačilo, pa iz zadolženega premoženja izplača dolg ali kako drugače namenoma spravi kakšnega upnika v ugodnejši položaj in tako povzroči premoženjsko škodo drugim upnikom, se kaznuje z zaporom do petih let.

(2) Enako se kaznuje, kdor ve, da je sam ali kdo drug kot dolžnik postal nezmožen za plačilo, pa zato da bi izigral in oškodoval upnike, prizna neresnično terjatev, sestavi lažno pogodbo ali s kakšnim drugim goljufivim dejanjem povzroči premoženjsko škodo upnikom.

(3) Če je bila z dejanjem iz prvega ali drugega odstavka tega člena povzročena velika premoženjska škoda, se storilec kaznuje z zaporom od enega do osmih let.

Goljufija na škodo Evropske unije

229. člen

(1) Kdor se izogne odhodkom, s tem da uporabi ali predloži lažne, nepravilne ali nepopolne izjave ali dokumente ali ne razkrije podatkov in tako poneveri ali neupravičeno zadržuje ali neustrezno uporabi sredstva splošnega proračuna Evropske unije ali proračunov, ki jih upravlja Evropska unija ali se upravljajo v njihovem imenu, se kaznuje z zaporom od treh mesecev do treh let.

(2) Enako se kaznuje, kdor pridobi sredstva z dejanji in iz proračunov iz prejšnjega odstavka.

(3) Če je bila z dejanjem iz prejšnjih odstavkov pridobljena velika premoženjska korist ali povzročena velika premoženjska škoda, se storilec kaznuje z zaporom od enega do osmih let.

(4) S kaznimi iz prejšnjih odstavkov tega člena se kaznujejo vodje podjetij ali druge osebe, ki so pooblaščenice za sprejemanje odločitev ali nadzor v podjetjih, če omogočijo ali ne preprečijo kaznivih dejanj storilcem iz prejšnjih odstavkov, ki so jim podrejeni in delujejo v imenu podjetja.

Zloraba informacijskega sistema

237. člen

(1) Kdor pri gospodarskem poslovanju neupravičeno vstopi ali vdre v informacijski sistem ali ga neupravičeno uporablja tako, da uporabi, spremeni, preslika, prenaša, uniči ali v informacijski sistem vnese kakšen podatek, ovira prenos podatkov ali delovanje informacijskega sistema ali neupravičeno prestreže podatek ob nejavnem prenosu v informacijski sistem, da bi sebi ali komu drugemu pridobil protipravno premoženjsko korist ali drugemu povzročil premoženjsko škodo, se kaznuje z zaporom do treh let.

(2) Če je bila z dejanjem iz prejšnjega odstavka pridobljena velika premoženjska korist ali povzročena velika premoženjska škoda in je storilec hotel sebi ali komu drugemu pridobiti tako premoženjsko korist ali drugemu povzročiti tako premoženjsko škodo, se kaznuje z zaporom do petih let.

Zloraba notranje informacije

238. člen

(1) Kdor notranjo informacijo, ki bi lahko pomembno vplivala na ceno vrednostnega papirja ali drugega finančnega instrumenta, uvrščenega na organiziran trg v Republiki Sloveniji ali v vsaj eni državi članici Evropske unije ali za katero je bil vložen predlog za uvrstitev na tak trg, ne glede na to, ali je bil posel

sklenjen na tem trgu ali zunaj njega, pridobi v zvezi s svojim položajem pri izdajatelju vrednostnega papirja ali lastniškimi deležem v kapitalu izdajatelja vrednostnega papirja, svojo zaposlitvijo ali pri opravljanju dejavnosti in jo izkoristi zase ali za koga drugega za posredno ali neposredno pridobitev ali odsvojitve tega vrednostnega papirja ali drugega finančnega instrumenta, se kaznuje z zaporom do treh let.

(2) Enako se kaznuje oseba, ki notranjo informacijo sporoči nepoklicani osebi ali na podlagi notranje informacije priporoči tretji osebi posredno ali neposredno pridobitev ali odsvojitve tega vrednostnega papirja ali drugega finančnega instrumenta.

(3) Enako kot v prvem odstavku se kaznuje oseba, ki nepooblaščen pride do notranje informacije in jo izkoristi za posredno ali neposredno pridobitev ali odsvojitve tega vrednostnega papirja ali drugega finančnega instrumenta zase ali za koga drugega.

(4) Če je pri dejanjih iz prejšnjih odstavkov šlo za vrednostne papirje ali druge finančne instrumente velike vrednosti, se storilec kaznuje z zaporom do petih let.

Zloraba trga finančnih instrumentov

239. člen

(1) Kdor, zato da bi sebi ali komu drugemu pridobil protipravno premoženjsko korist, s prepovedanim ravnanjem zlorabi trg finančnih instrumentov, tako, da:

1) sklene posel ali izda naročilo za trgovanje, ki udeležencem trga da napačno ali zavajajočo predstavo glede ponudbe, povpraševanja ali cene finančnega instrumenta, ali s tem ena ali več povezanih oseb zagotovijo ceno enega ali več finančnih instrumentov na nenormalni ali umetni ravni;

2) pri sklenitvi posla ali izdaji naročila za trgovanje uporabi fiktivna sredstva ali druge oblike goljufivega ravnanja;

3) razširja napačne ali zavajajoče informacije o finančnih instrumentih, z istim ciljem razširja govorice ter napačne in zavajajoče novice po medijih, medmrežju ali na drug podoben način, se kaznuje z zaporom do treh let.

(2) Če je bila z dejanjem iz prejšnjega odstavka pridobljena velika premoženjska korist ali povzročena velika premoženjska škoda in je storilec hotel sebi ali komu drugemu pridobiti tako premoženjsko korist ali drugemu povzročiti tako premoženjsko škodo, se kaznuje z zaporom do petih let.

Zloraba negotovinskega plačilnega sredstva

246. člen

(1) Kdor z zlorabo čeka, kreditne ali plačilne kartice ali drugega negotovinskega plačilnega sredstva, ki ga je upravičen uporabljati, banko ali drugega izdajatelja v nasprotju z dogovorom o uporabi tega sredstva zaveže k izplačilu zneska, za katerega ve, da nima kritja na računu, in tako pridobi premoženjsko korist, se kaznuje z zaporom do dveh let.

(2) Če je bila z dejanjem iz prejšnjega odstavka pridobljena večja premoženjska korist, se storilec kaznuje z zaporom do petih let.

(3) Če je bila z dejanjem iz prvega odstavka tega člena pridobljena velika premoženjska korist, se storilec kaznuje z zaporom od enega do osmih let.

(4) Pregon za dejanje iz prvega odstavka tega člena se začne na predlog.

Uporaba ponarejenega negotovinskega plačilnega sredstva

247. člen

(1) Kdor namesti na bančni avtomat ali aparat za vplačila s kartico napravo za preslikavanje zapisa plačilnih ali kreditnih kartic ali njeno prepoznavo pridobi preko plačila na celotnem medmrežju ali jo ponaredi na kakšen drug način ali kdor tako ponarejeno plačilno ali kreditno kartico uporabi in si pridobi premoženjsko korist, se kaznuje z zaporom do petih let.

(2) Enako se kaznuje, kdor ponaredi ali uporabi ponarejeno drugo kartico ali drugo negotovinsko plačilno sredstvo in si pridobi premoženjsko korist s pomočjo tehničnih naprav za prepoznavo kartice ali drugega negotovinskega plačilnega sredstva.

(3) Če je bila z dejanjem iz prvega ali drugega odstavka tega člena pridobljena velika premoženjska korist, se storilec kaznuje z zaporom od enega do osmih let.

Izdelovanje in pridobivanje orožja in pripomočkov, namenjenih za kaznivo dejanje

306. člen

(1) Kdor orožje, razstrelilne snovi ali pripomočke, s katerimi se lahko napravijo, ali strupe, za katere ve, da so namenjeni za kaznivo dejanje, izdelata ali si jih pridobi ali jih hrani ali komu omogoči, da pride do njih, se kaznuje z zaporom do treh let.

(2) Kdor napravi ali komu odstopi ponarejen ključ, odpiralnik ali kakšen drug pripomoček za vlom, čeprav ve, da je namenjen za kaznivo dejanje, se kaznuje z zaporom do enega leta.

(3) Enako kot v prejšnjem odstavku se kaznuje, kdor z namenom storitve kaznivega dejanja poseduje, izdeluje, prodaja, daje v uporabo, uvaža, izvaža ali kako drugače zagotavlja pripomočke za vdor ali neupravičen vstop v informacijski sistem.

Prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države

308. člen

(1) Kdor nasilno prekorači državno mejo Republike Slovenije ali oborožen nezakonito vstopi na njeno ozemlje, se kaznuje z zaporom od treh mesecev do treh let ali z denarno kaznijo.

(2) Enako se kaznuje tujec, ki nima dovoljenja za prebivanje v Republiki Sloveniji, če se na način iz prejšnjega odstavka zadržuje na njenem ozemlju ali se upre zakoniti odstranitvi z njega.

(3) Kdor se ukvarja s tem, da tujce, ki nimajo dovoljenja za vstop v Republiko Slovenijo ali prebivanje v njej, nezakonito spravlja na njeno ozemlje, jih po njem prevaža ali jim pomaga pri skrivanju ali kdor enega ali več takih tujcev za plačilo nezakonito spravi čez mejo ali ozemlje države ali omogoči nezakonito prebivanje na njem, se kaznuje z zaporom od treh do desetih let in denarno kaznijo.

(4) S kaznijo iz prejšnjega odstavka se kaznuje uradna oseba, ki omogoči tujcu nezakonit vstop na ozemlje Republike Slovenije ali nezakonito prebivanje na njem.

(5) Kdor pridobiva ali zbira ljudi za nezakonito preseljevanje, jim preskrbuje ponarejene dokumente ali prevoz ali kako drugače organizira nezakonito preseljevanje ali organizira preseljevanje s preslepitvijo pristojnih organov glede pravega namena vstopa na ozemlje Republike Slovenije, se kaznuje z zaporom od treh do desetih let in denarno kaznijo.

(6) Če storilec z dejanji iz tretjega, četrtega ali petega odstavka tega člena sebi ali komu drugemu pridobi nesorazmerno premoženjsko korist ali priskrbi brezpravno delovno silo ali povzroči nevarnost za življenje ali zdravje ljudi ali taka dejanja stori kot član hudodelske združbe, se kaznuje z zaporom od treh do petnajstih let in denarno kaznijo.

(7) Prejšnji odstavki se uporabljajo tudi za kazniva dejanja, storjena v tujini, če je država, v kateri so bila storjena, enako kot Republika Slovenija sprejela skupno mednarodnopravno obveznost preprečevati taka kazniva dejanja, ne glede na to, kje so storjena, ter je dejanja v svojem zakonu ustrezno enako določila kot kazniva dejanja. Če je bilo kaznivo dejanje storjeno na območju Evropske unije, se državljanji njenih članic pri uporabi drugega, tretjega, četrtega in petega odstavka tega člena ne štejejo za tujce.

Nezakonito ravnanje z zaščitnimi živalmi in rastlinami

344. člen

(1) Kdor nezakonito poseduje, odvzame, poškoduje, usmrti, izvaža, uvaža ali trguje z zaščitnimi divjimi živalskimi ali rastlinskimi vrstami, zaščitnimi živalmi ali rastlinami ali njihovimi deli ali iz njih izdelanimi izdelki, se kaznuje z zaporom do treh let.

(2) Če je stvar iz prejšnjega odstavka velikega ali izjemnega naravovarstvenega pomena ali če je dejanje iz prejšnjega odstavka storjeno v hudodelski združbi za izvedbo takih dejanj, se storilec kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.

**V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM
POSTOPKU**

/

VI. PRILOGE